

Det enskilda trädet som meningsbärare

erfarenheter av två trädplanteringsprojekt i Helsingborg

Hanna Fors

Handledare: Tim Delshammar

Huvudexaminator: Eivor Bucht

Biträdande examinator: Allan Gunnarsson

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
SLU Alnarp

Examensarbete inom landskapsarkitektprogrammet 2008:61

Framsida: akvarell målad av författaren

Förord

Jag vill tacka Margareta Bengtsson och Klas Nyberg på Miljöverkstaden i Helsingborg för att de bidragit med värdefull information och låtit mig vara med på en av årets planteringsdagar i Barnens skog. Gymnasisterna ska ha ett tack för att de ställde upp på intervjuer, liksom Eva Sandberg på Olympiaskolan i Helsingborg, som hjälpte mig att få tag på elever att intervjua. Jag vill även tacka Eva Delshammar och Charlotte Hagström för hjälp med fakta, och Gunnar Alsmark, docent i etnologi, för genomläsning och kommentarer. Jag påbörjade arbetet med uppsatsen i januari 2008. Samtidigt anställdes jag på deltid som forskningsassistent på Område Landskapsutveckling, SLU Alnarp. Att jag varit omgiven av kunniga och hjälpsamma kollegor när jag skrivit arbetet, har varit ovärderligt för mig. Tack alla ni som svarat på mina frågor och funderingar! Jag vill särskilt tacka Kaj, Petra, Åsa och Bengt som läst och kommenterat min uppsats, och de kollegor som tog sig tid att på ett entusiastiskt sätt delta i ett seminarium om mitt examensarbete. Ni bidrog med användbara synpunkter på både min uppsats och det första utkastet till min muntliga presentation som jag fick tillfälle att övningshålla på seminariet, och sedan förbättra inför ECLAS-konferensen. Tack Erik för omtanke och givande diskussioner där hemma under perioden som jag har skrivit på mitt examensarbete. Slutligen vill jag rikta ett stort tack till min handledare Tim Delshammar för stöd, tips, svar och riktning under arbetets gång, och uppmuntran när jag behövt det som mest.

Arbetet har till stora delar finansierats genom ett partnerskapsprojekt för Helsingborgs parkkontor och Partnerskap Alnarp har bidragit med medel.

Alnarp, 2008-09-12.

Sammanfattning

Enskilda träd kan fungera som meningsbärare. När en människa ser djupa värden i ett enskilt träd uppstår en relation mellan personen och trädet. För att undvika konflikter mellan brukare och planerare krävs ökad kunskap om vilken betydelse enskilda urbana träd kan ha för en person. Målet med denna uppsats var att belysa människors relation till enskilda träd i stadsmiljö. Detta gjordes genom att två trädplanteringsprojekt studerades, samt genom litteraturstudier. Frågor som diskuteras är: Hur kan relationen mellan en människa och ett enskilt träd se ut? Är det någon skillnad på äldre och yngre personers förhållanden till enskilda träd? Hur påverkar upplägget av ett trädplanteringsprojekt relationen mellan träden och personerna som planterat dem? Vilka effekter kan jag som landskapsarkitekt se att brukarmedverkan vid trädplantering i stadens offentliga ytor har?

Ett av de studerade projekten var ett trädgivarprojekt i Helsingborg. Många av trädgivarna har eller har haft en särskild relation till ett enskilt träd inom eller utanför trädgivarprojektet. En relation till ett träd kan vara aktiv eller abstrakt. Vilken anledning trädgivarna hade för att delta i trädgivarprojektet påverkade hur stark relationen till det planterade trädet blev. Många av de aktiva relationerna till enskilda träd i denna studie, innefattar någon form av förmänskligande av trädet. Det andra studerade projektet var Barnens skog –projektet i Helsingborg. Gymnasister som deltog i projektet när de var 10 år intervjuades. Ingen av gymnasisterna har återbesökt träden de planterade inom Barnens skog –projektet, och deras relation till träden är därmed inte aktiv. De har dock en abstrakt relation till sina träd. En skillnad mellan barns och vuxnas relation till enskilda träd ligger i vad de gör vid trädet. Ett barn upplever ofta trädet i leken, och klättrar eller bygger kojor i det. Vuxna och äldre sitter intill sitt träd, betraktar det eller tar på det.

Resultatet av studien visar på fyra faktorer i ett trädplanteringsprojekt som påverkar relationen mellan ett träd och människan som planterar det: Platsen, trädarten och trädets utseende, trädets storlek samt utformningen av arrangemanget runt planteringen av träden. Dessa aspekter bör tas i beaktande om man som exempelvis parkförvaltning i en kommun planerar ett trädplanteringsprojekt liknande något av de två studerade.

Trädplanteringsprojekt kan bidra till en starkare gemensamhetskänsla med andra invånare för de brukare som deltar. Att plantera ett träd i offentlig miljö kan göra att brukarna känner en starkare koppling till sin stad, och att de känner sig mer hemma där.

Nyckelord: Träd, trädplanteringsprojekt, parkförvaltning, brukarmedverkan

Abstract

Individual trees can act as carriers of meaning. When a person attributes deep meanings to a specific tree, a relationship between the person and the tree is created. To avoid conflicts between users and planners, increased awareness is required of how important individual trees may be to a person. The objective of this study was to elucidate persons' relationships with individual urban trees. This was done by studying two tree planting projects, and through studies of literature. The thesis discusses these questions: What does the relationship between a person and an individual tree look like? Is there any difference between older and younger persons' relationships with trees? How does the framing of a tree planting project affect the relationship between trees and the people who planted them? What can I as a landscape architect say about the effects of user participation in tree planting in urban public space?

One of the projects I've studied is a tree donor project in Helsingborg. Many of the tree donors have or have had a special relationship with an individual tree, within or outside the tree donor project. A relationship with a tree can be active or abstract. The tree donor's reasons for participating in the tree donor project affected the strength of the relationship with the planted tree. Many of the active relationships with individual trees in this study, involves some sort of humanization of the tree. The other project I've studied is the Children's Forest project in Helsingborg. Young adults, who took part in the project when they were 10-year-olds, were interviewed. None of the young adults have ever returned to the trees they planted in the Children's forest project, and consequently their relationship with those trees is not active. They have, however, an abstract relationship with their trees. A difference between children's and adults' relationship with individual trees lies in what they do while visiting their tree. Children often experience the tree through playing, and climb or build dens in it. Adults and elders are sitting beside their tree, observe it or touch it.

The result of the study indicates that four factors in a tree plantings project affect the relationship between a tree and the person who plants it: The place, the tree species and the tree appearance, the tree size, and the framing of the event surrounding the planting of the trees. These factors ought to be considered when for example an urban park management department is planning a tree planting project similar to the ones I've studied.

Tree planting projects can contribute to a stronger feeling of fellowship between the users involved. Active involvement in the planting of urban trees can make the users feel a stronger connection to their city, and make them feel more at home there.

Innehållsförteckning

Förord

Sammanfattning

Abstract

1. INLEDNING **8**

2. METOD OCH MATERIAL **10**

Studerandet av vuxna och äldres relation till träd	10
Studerandet av unga vuxnas relation till träd	11

3. RESULTAT OCH DISKUSSION **12**

3.1 Människors relation till enskilda träd i stadsmiljö	12
Vem som lockas att delta i trädplanteringsprojekt	12
Trädgivarnas relation till trädet de planterade	14
Trädgivarnas relation till andra enskilda träd	15
Gymnasisternas relation till trädet de planterade	15
Gymnasisternas relation till ett annat enskilt träd	17
När ett träd dör	19
3.2 Fyra faktorer som påverkar relationen mellan människan och trädet	20
A. Platsen	20
B. Trädarten och trädets utseende	21
C. Trädets storlek	22
D. Arrangemanget runt planteringen av träden	23
3.3 Effekter av urbana trädplanteringsprojekt ur landskapsarkitektens synvinkel	24
Hur berikar trädplanteringsprojekt staden och stadens historia?	24
Vikten av att människor skapar en relation till träd redan som barn	25

4. SLUTSATSER **26**

Hur kan relationen mellan en människa och ett träd se ut?	26
Skillnader och likheter mellan äldre och yngre personers relation till enskilda träd	27
Utformningen av ett trädplanteringsprojekt	28
Effekter av urbana trädplanteringsprojekt ur landskapsarkitektens synvinkel	30
Hur bör stadens träd behandlas med tanke på människors relation till enskilda träd?	31
Metoddiskussion	31
Behov av fortsatt forskning	31

REFERENSER

33

BILAGOR

1. Inledning

2004-2005 pågick ett trädgivarprojekt i Helsingborg där företag, organisationer och privatpersoner erbjöds att donera träd till staden och medverka när de planterades. Efter trädgivarprojektet inleddes ett samarbetsprojekt mellan Parkkontoret i Helsingborg, Lunds Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet. Samarbetets primära mål var att samla in och bevara trädgivarnas tankar och åsikter om träd. Etnologerna Carina Sjöholm och Charlotte Hagström vid Folklivsarkivet, Lunds universitet, utformade en frågelista¹ om träd, som besvarades av en del av trädgivarna. Arbetet med denna uppsats påbörjades efter att min handledare Tim Delshammar visat mig några av de intressanta och i flera fall fängslande berättelser om människors relation till träd som trädgivarnas svar rymde. Någon analys av det insamlade materialet utifrån en landskapsarkitekts synvinkel hade ännu inte gjorts, och därför gav jag mig i kast med den uppgiften. Att trädgivarnas berättelser samlats in av etnologer, har medfört att även jag försökt använda mig av etnologiska metoder när jag bearbetat materialet. Samtidigt har jag gjort det som landskapsarkitekt, och koncentrerat mig på de delar av materialet som gav svar på några av de frågor som ämnet kan väcka hos en landskapsarkitekt. Arbetet är på så sätt gränsöverskridande. Med avsikten att komplettera trädgivarnas berättelser har jag sedan gjort en studie av Barnens skog –projektet i Helsingborg.

Att en grön omgivning påverkar människan positivt på många sätt är idag väldokumenterat. Naturen såväl som trädgårdar har restaurativa effekter, det vill säga de ger människor mental avkoppling och återhämtning och minskar stress (Kaplan & Kaplan, 1989, Stigsdotter & Grahn, 2004). Patienter som har utsikt över träd från sitt sjukhusfönster tillfrisknar fortare efter en operation än de som har utsikt över en tegelvägg (Ulrich, 1983). Även träden längs en stads gator kan uppfylla kriterierna för att vara restaurativa (Kaplan, Kaplan & Ryan, 1998).

Träd i staden, betraktade som en typ av grönstruktur, upplevs som positiva av många människor: De ger svalka och skugga, skapar en boplatz för fåglar och andra djur, samt gör staden mer estetiskt tilltalande. Träd kan även ha en mängd djupare innebörder för folk, vilket bland annat forskning av O'Brien (2006) visar. Hon har intervjuat människor i Vermont i USA, om platser, träd och skogar som var värdefulla för dem. Dessa människor såg många innebörder i träd, bland annat betydelsen av trädet som en symbol för livet, naturen och en hälsosam miljö, att träden skapar kontinuitet genom seklen tack vare att de är så långlivade, samt att människors minnen av en personlig plats som de associerar med ett enskilt träd eller en viss skog, som ofta innehåller minnen från barndomen, är en viktig del i hur människor beskriver vad som är viktigt för dem. O'Brien (2006) menar att det leder till konflikter när staten och olika organisationer inte uppfattar alla dessa värden i träden. Hon hänvisar till Cloke et al. (1996), som säger att den mening enskilda personer ser i en skog är långt mer komplex än den som skogsförvaltare ser, när de fokuserar på timmerproduktion, rekreation och skogsvård. När en människa ser dessa djupare värden i enskilda träd uppstår en slags relation mellan personen och trädet. Vilken relation människor kan ha till enskilda träd, har dock inte studerats i samma utsträckning som relationen till träd i allmänhet. Dwyer et al. (1991) har sett att det finns starka känslomässiga band mellan träd och människor. Att det är så syns bland annat på hur människor bryr sig om och kämpar för enskilda urbana träd som hotas av sjukdom eller nybyggnation, och på stadsbors stora intresse för trädplanteringsprojekt i USA. Vidare menar Dwyer et al. (1991) att det inte räcker att hänvisa till rationella argument, som att träd är vackra och ger svalka och skugga, när man som

---

¹ En frågelista är ett vanligt hjälpmedel för insamling av information inom bland annat etnologiskt och folkloristiskt inriktad forskning. Frågelistan skickas till utvalda personer, som sänder tillbaka sina svar. Till skillnad från frågeformulär med standardiserade svarsalternativ erbjuder etnologiska frågelistor stor frihet för meddelaren att utforma sina svar. [www.ne.se sökord: frågelista](http://www.ne.se/sökord:frågelista) 2008-09-10.

kommun vill få människors stöd och pengar till plantering och skötsel av träd. Man måste även beakta människors starka psykologiska band till urbana träd. När människor inte bara stöder urbana trädplanteringsprojekt, utan även deltar aktivt i dem kan flera positiva effekter uppnås. Sommer et al. (1994) visar i en studie gjord i Fresno, USA att de stadsinvånare som själva deltog i planterandet av offentliga träd i sitt bostadsområde, var betydligt mer nöjda med trädens placering, hade högre tankar om de planterade träden rent allmänt, tyckte i högre grad att träden förbättrat området, och upplevde stämningen i grannskapet som vänligare än de som fått sina träd planterade av staden eller en volontärorganisation. Att aktivt delta i trädplanteringsprojekt ökar ett samhälles känsla av social identitet, självkänsla och revirhävande enligt Dwyer et al. (1992).

På samma sätt som skogsförvaltare och enskilda personer ser olika värden i en skog, har människor som bor eller arbetar i staden olika relationer till urbana träd. Beslutsfattare och planerare ser stadens träd som utbytbara, och betraktar dem som byggstenar i utemiljön. Ur den synvinkeln är det ingen skillnad på ett träd och en gatsten. När träden väl har planterats däremot, förändras en del av dem och blir till något som vissa människor fäster sig vid och ser som särskilt betydelsefulla. För dem har de enskilda träden en djupare mening än de har för planeraren. För att undvika konflikter mellan brukare och planerare krävs ökad kunskap om vilken betydelse enskilda träd kan ha för en person. Med kunskap om detta kan planerare bättre skapa de miljöer som brukare trivs bäst i, och möjliggöra möten mellan träd och människor. Trots alla fördelar med att vara nära träd och ha en relation till dem, är många stadsbor inte benägna att flytta på sig för att komma till skogen och träden i den. För dem som inte tar sig till skogen ger stadens träd den enda möjligheten till att få en särskild kontakt med träd. Denna studie visar att ett sätt att skapa förutsättningar för relationer mellan människa och träd, är att ge stadens invånare möjlighet att delta i urbana trädplanteringsprojekt. Två trädplanteringsprojekt har undersökts utifrån hur relationen mellan träden i projekten och människorna som planterade dem ser ut och hur upplägget av projekten påverkat denna relation. Hur relationen mellan en människa och ett enskilt träd kan se ut, har kunnat belysas ytterligare tack vare att personerna i denna studie även berättat om sin relation till andra enskilda träd, i de fall då de haft en sådan.

Målet med denna studie var att belysa människors relation till enskilda träd i stadsmiljö. Vad innebär det för relationen att man har varit med om att plantera trädet? Är det någon skillnad på äldre och yngre personers förhållanden till enskilda träd? Studien hade två syften. Det ena var att få kunskap om hur människor relaterar till träd och vilken betydelse träden har för dem. Kunskap om detta leder till att bättre underbyggda beslut rörande träd kan tas inom till exempel parkskötsel och stadsutveckling, så att förutsättningar för relationer mellan urbana träd och människor skapas. Det andra syftet var att utveckla kunskap om effekterna av brukarmedverkan vid trädplantering i stadens offentliga ytor. Detta är värdefull kunskap för exempelvis parkförvaltningar som funderar på att starta ett trädplanteringsprojekt.

Under min första examensarbetarvecka skrev jag ett abstract (se Bilaga 1) av mitt ännu oskrivna examensarbete, och skickade det för granskning till de ansvariga för den ECLAS-konferens (European Council of Landscape Architecture Schools) som skulle hållas i Alnarp 11-14 september 2008. Mitt abstract blev accepterat för en muntlig presentation på konferensen. Tanken på konferensen har hela tiden funnits i mitt bakhuvud när jag skrivit mitt examensarbete. Det har påverkat vilken typ av referenser jag valt och mitt sätt att skriva, eftersom arbetet utgör ett utkast till en artikel som kommer att bli en del i en sakkunniggranskad konferenspublikation efter nämnda ECLAS-konferens.

2. Metod och material

Studerandet av vuxna och äldres relation till träd

För att belysa vuxna och äldres relation till träd studerades berättelser från trädgivare efter ett trädgivarprojekt i den svenska staden Helsingborg.

Trädgivarprojektet startade efter det att almsjukan tvingat Helsingborgs kommun att fälla 6 000 av stadens träd. Samtidigt som projektet innebar att luckorna efter almarna kunde fyllas med nya träd, var det ett sätt att få stadens brukare att engagera sig i sin utemiljö. Projektet genomfördes av Parkkontoret vid Tekniska förvaltningen i Helsingborg hösten 2004 och våren 2005. Företag, organisationer och privatpersoner erbjöds att bidra till sin stad genom att donera ett träd och medverka vid planteringen. Träden kostade 2000 kr styck för privatpersoner och 4000 kr styck för företag. Hösten 2004 valde man ut 20 offentliga platser, och inventerade dem för att se hur många nya träd som behövdes på var plats. Trädgivarna fick önska på vilken av dessa platser de helst ville plantera sitt träd, och tilldelades sitt förstaval i möjligaste mån. Helsingborgs kommun stod för det grövre förarbetet med att gräva planteringsgropar och placera ut träden i dessa. Trädgivarens praktiska medverkan i planterandet bestod i att skyffla över jord i trädgropen och delta i planteringsceremonin. Resultatet av trädgivarprojektet blev att 497 träd kunde planteras i Helsingborg under två dagar. 181 privatpersoner, 40 organisationer och 41 företag skänkte träden. Den planteringsceremoni som hölls på var och en av de 20 planteringsplatserna bestod av att en kommunal tjänsteman höll tal, en trumpetare spelade en pampig fanfar, och att trädgivarna skottade igen trädgropen runt sina träd. Deltagarna fick diplom och T-shirt för att de varit med i projektet. Trädgivarnas praktiska medverkan var med andra ord främst symbolisk. Den plantering som skedde våren 2005 inom projektet var av mindre omfattning. Då planterades 100 tallar på en plats.² Ett fåtal företag och närmare 80 privatpersoner skänkte träden som planterades på våren. Flera av dessa privatpersoner skänkte träd redan vid höstens trädplantering, och valde att göra det en andra gång. (Svensson, 2005).

Hösten 2005 följdes trädgivarprojektet upp genom ett samarbetsprojekt mellan Parkkontoret i Helsingborg, Folklivsarkivet vid Lunds Universitet och Institutionen för landskaps- och trädgårdsteknik vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Carina Sjöholm och Charlotte Hagström vid Folklivsarkivet utformade en frågelista (se Bilaga 2), som skickades ut till samtliga privatpersoner och organisationer som deltagit i trädgivarprojektet. Frågelistan bestod av drygt 30 öppna frågor som sorterats under 5 olika teman. Frågorna skulle fungera som inspiration, så alla frågor behövde inte besvaras. Därför är de inkomna svaren på frågelistan mycket olika i sin omfattning. De är allt från några rader till flera sidor långa. 47 privatpersoner och två organisationer besvarade frågelistan. Frågorna handlade om hur man upplevt trädgivarprojektet och varför man valde att delta i det, relationen man har till trädet man planterat inom ramen för projektet, huruvida man har en relation till något annat enskilt träd, åsikter om träd i allmänhet samt magiska och mystiska träd.

Min analys av de inkomna svaren bestod i sitt första steg av att essensen av dem skrevs ner i punktform, och delades upp i åtta kategorier. Därefter sammanställdes alla svar som hörde till samma kategori, för att möjliggöra en jämförelse av de olika personernas åsikter.

---

² Delshammar, Eva, landskapsarkitekt och ansvarig för trädgivarprojektet i Helsingborg hösten 2004 och våren 2005. Samtal 2008-04-21 och 2008-09-09.

Studerandet av unga vuxnas relation till träd

Det var främst vuxna och äldre personer som deltog i trädgivarprojektet i Helsingborg. För att få reda på unga personers åsikter om träd och hur deras relation till enskilda träd ser ut, intervjuades unga vuxna i åldern 18-20 år, som deltagit i Barnens skog –projektet i Helsingborg när de gick i år 4.

Barnens skog –projektet drivs av Helsingborgs stad och är en del av en satsning som görs för att utveckla miljöundervisningen i stadens skolor. Våren 2008 genomfördes det för 12:e året i rad. Projektets syfte är att eleverna ska förstå vikten av träd i staden och dess närhet, att de lär sig om trädens ekologiska betydelse, hur man planterar och sköter träden, samt att de måste vara rädda om dem. År 2000, när de intervjuade gymnasieungdomarna deltog i Barnens skog –projektet, bestod projektet dels av att skolklasserna inbjöds att delta i en tävling på hösten genom att lämna in bidrag till en utställning på temat ”Min drömskog”, och dels av en planteringsdag efterföljande vår. På planteringsdagen planterade de små trädplantor som tillsammans kommer att bilda en del av Barnens skog när de fått växa sig stora. Barnen fick även håva efter smådjur i en damm, och titta på andra småkryp.³, (Helsingborgs stad, 2007)

Våren 2008 intervjuades tre män och fem kvinnor. Urvalet skedde genom att sistaårselever på en gymnasieskola, Olympiaskolan i Helsingborg, blev tillfrågade om de ville ställa upp på en intervju om Barnens skog. Sedan genomfördes en halvstrukturerad intervju (Kvale, 1997) med de åtta första eleverna som kunde tänka sig att vara med. En intervjuguide med öppna frågor användes, med utrymme för följdfrågor och för den intervjuade att berätta mer om det inom ämnet som intresserade denne mest (se Bilaga 3). Den bestod av 30 frågor grupperade under följande fyra teman: vad personen minns av Barnens skog –projektet, personens relation till träden han/hon var med om att plantera i Barnens skog, personens eventuella relation till ett annat enskilt träd, samt personens åsikter om träd i staden. Frågorna var delvis de samma som ställdes till deltagarna i trädgivarprojektet som beskrivits ovan i avsnitt 2.1. Varje intervju tog ca 20-25 min.

Intervjuerna spelades in med en digital diktafon och transkriberades sedan ordagrant (se Bilaga 4). Därefter gjordes en meningskategorisering (Kvale, 1997) av datan, det vill säga den kodades och delades upp i kategorier och underkategorier. Kategorierna analyserades kvalitativt, i jakt på mönster, skillnader och likheter mellan de olika intervjupersonernas svar.

---

³ Bengtsson, Margareta, pedagog och projektansvarig för Barnens skog i Helsingborg. Samtal 2008-02-05 och 2008-09-02.

3. Resultat och diskussion

Studiens resultat och diskussion presenteras här i tre avsnitt, som valts utifrån studiens mål och syften.

3.1 Människors relation till enskilda träd i stadsmiljö

I det första avsnittet belyses de äldre trädgivarnas och de yngre gymnasisternas relation till enskilda träd i stadsmiljö. Både relationen till träd som planterats inom de båda studerade trädplanteringsprojekten och till enskilda träd utanför projekten tas upp.

3.2 Fyra faktorer som påverkar relationen mellan människan och trädet

Det andra avsnittet behandlar hur upplägget av ett trädplanteringsprojekt påverkar relationen mellan träden och människorna som planterade dem. Fyra faktorer som är betydelsefulla för relationen diskuteras: Platsen, trädarten och trädets utseende, trädets storlek samt utformningen av arrangemanget runt planteringen av träden.

3.3 Effekter av urbana trädplanteringsprojekt ur landskapsarkitektens synvinkel

I det tredje och sista avsnittet diskuteras effekterna av trädplanteringsprojekt med avseende på hur jag som landskapsarkitekt ser att ett trädplanteringsprojekt skulle kunna påverka samhället och dess invånare.

3.1 Människors relation till enskilda träd i stadsmiljö

Vem som lockas att delta i trädplanteringsprojekt

Resultatet av den här studien visar att det finns många olika typer av människor som dras till trädplanteringsprojekt. Människor som planterat träd även i andra sammanhang, är en av grupperna som finns representerade inom trädgivarprojektet. 9 trädgivare nämner att de planterat fler träd, och då huvudsakligen på privat mark. 7 trädgivare planterade sina träd för att de anser att träd är viktiga. De flesta av dessa har någon form av skoglig bakgrund, och har arbetat med skog eller åtminstone vistats mycket i skogen, varför det inte är så förvånande att de valde att bidra till stadens trädbestånd. Erbjudandet om att delta i ett trädgivarprojekt väcker emellertid olika tankar hos olika människor, och de har därför olika anledningar till varför de valde att delta (se tabell 1). Det som fick många (14 trädgivare) att reagera och göra valet att donera ett träd var det som startade hela trädgivarprojektet: Många av Helsingborgs almar har dött. Flera av dem nämner att en plats nära hemmet eller där de ofta vistas drabbats av almsjukan, och nu blivit kal och tom. Därför ville de hjälpa till att plantera nya träd på den platsen. Andra planterade ett träd för sin egen skull och ser trädet som ett sätt att leva vidare när de en gång dör. Två 75-åriga tvillingsystrar har gett trädet till sig själva, och uttrycker på ett poetiskt sätt hur de kommer att leva vidare efter sin död:

”När vi en gång inte finns mer, skall vi finnas genom trädet. Vara med när våren kommer och solen glittrar genom bladverket, fåglar skall gunga på grenarna, blommor slå ut.”⁴

Ett trädgivarprojekt lockar således även nya grupper av människor, som aldrig skulle få för sig att plantera ett träd annars. Andra gav bort trädet som present till någon eller planterade till minne av någon. En kvinna skriver att hon aldrig tänkt något speciellt om träd, men att hon fått en lite annorlunda syn på träd efter att hon planterat ett eget. Hon har planterat sitt träd till

---

⁴ Lunds universitets folklivsarkiv (LUF), M 2468:70-71.

minne av sin avlidne sambo. Det är endast detta träd som betyder något speciellt för henne, och därför tror hon inte att hon kommer att plantera fler träd i sitt liv.⁵ En annan kvinna skriver att hon tycker det är härligt att kunna äga ett träd fastän man bor i lägenhet.⁶ Ett trädgivarprojekt kan med andra ord vara ett bra sätt att involvera de brukare som annars är svåra att motivera till att engagera sig i sin utemiljö.

Tabell 1

Trädgivarnas anledningar till varför de valde att delta i trädgivarprojektet.

(En del av dem har flera anledningar till varför de planterade trädet, varför summan av siffrorna blir högre än det totala antalet trädgivare som besvarat frågelistan.)

För sin egen skull:	Man vill göra avtryck i staden, och ser trädet som ett sätt att själv leva vidare när man en gång dör.	13
För någon annan:	Ett träd planterat till minne av någon närstående	7
	Ett träd planterat som present till någon närstående	8
Av ideologiska skäl:	Planterade sina träd för att de anser att det är viktigt med träd.	7
För sin stad:	Påverkades när almsjukan drabbade stadens almar.	14
	Anser att det behövs fler träd i Helsingborg så att staden blir grönnare.	6
	Ser huvudsakligen sitt träd som en gåva till Helsingborgs stad.	11
	De anser att det är allas ansvar att se till att offentliga ytor är trivsamma och välskötta.	2
	Det viktigaste var att få bidra till sin stad och känna delaktighet i den.	6
	Det krävs ett personligt ägande, för att skapa det rätta engagemanget för stadens träd.	1
Övriga anledningar:	Som en symbol för att hon kände sig rotad i staden efter att ha bott där i 40 år.	1
	Det bidrog till att det känns som att Helsingborg är deras stad.	1
	Platsen som de fick plantera trädet på var avgörande för valet att delta.	2
	Det var en fin aktivitet att göra tillsammans med en särskild person.	1
	Tanken på att få äga ett alldeles eget träd var avgörande.	3
	Att plantera ett träd är något som en enskild person kan göra för att motverka de globala miljöproblemen.	1
	För framtidens skull.	3

Av de intervjuade gymnasisterna har fem av åtta planterat träd i något annat sammanhang utöver Barnens skog –projektet. Det har huvudsakligen skett tillsammans med familjen på tomten eller nära hemmet. De som inte planterat fler träd resonerar lite olika angående vad som skulle kunna få dem att plantera fler träd. En kvinnlig gymnasist säger att hon tror att hon skulle kunna tänka sig att plantera fler träd i något liknande projekt i framtiden. Dock hade hon i så fall velat få reda på syftet med projektet. Kanske förklarade man syftet med Barnens skog –projektet när hon deltog i det, funderar hon, men som hon minns det idag planterade de sina träd utan att veta varför. En annan kvinnlig gymnasist hade kunnat tänka sig att plantera ett träd i sin trädgård, eftersom hon då skulle ha möjlighet att se sitt träd varje dag och själv kunna njuta av det. Däremot skulle hon inte vilja vara med i fler projekt med trädplantering i

⁵ LUF, M 2468:55.

⁶ LUF, M 2468:59.

offentlig miljö. Anledningen till det är dels att hon inte förstod syftet med Barnens skog – projektet, och dels att hon upplever det som en ögonblickshändelse att plantera ett träd i offentlig miljö; Man planterar trädet, men ser det inte igen och kan därmed inte heller njuta av det på det sätt man gör av ett träd i sin egen trädgård. En tredje kvinnlig gymnasist skulle i motsats till ovan nämnda kvinna inte komma sig för att plantera ett träd i trädgården, men skulle däremot kunna tänka sig att delta i ett trädplanteringsprojekt igen. Det krävs att det är ett välplanerat projekt, som man genomför tillsammans med skolan, för det blir inte av att man gör det själv, säger hon. Hon skulle inte vilja plantera träd för sin egen skull, utan det måste ske i ett större syfte. Antingen skulle det vara för miljöns skull, eller för att hjälpa till att göra sin stad eller sitt bostadsområde finare.

Trädgivarnas relation till trädet de planterade

Trädgivarna ser på sina träd på olika sätt. Därför benämner de också handlingen att vara hos sitt träd på olika sätt. En del säger att de hälsar på eller besöker sitt träd, andra kontrollerar trädet, tittar till det, visar upp trädet, njuter av det eller går förbi det. En njuter av sitt träd från balkongen.⁷ En kvinna och hennes man vinkar till sitt träd när de kör förbi det.⁸ En kvinna skriver att hon är glad och lycklig för sitt träd i Öresundsparken.⁹ Det framgår tydligt att det är viktigt för många av trädgivarna att kunna vara vid sitt träd fysiskt, och inte bara veta att det finns. En man skriver att han och hans fru ser det som en förmån att kunna besöka sitt träd då och då.¹⁰ En kvinna som har svårt att gå glömde specificera var hon önskade plantera sitt träd, varpå det hamnade för långt från hennes hem för att hon ska kunna besöka det. Hennes lösning på problemet blev att i hemlighet göra ett annat träd nära hemmet till sitt.¹¹ För flera av dem som ser trädet som ett sätt att leva vidare när de dör, och av dem som planterat ett träd till minne av någon närstående som avlidit, fyller trädet en mycket viktig funktion. De vill i och med sitt träd skapa ett alternativt ställe att gå till, istället för en gravsten eller minneslund. En kvinna, som vill att hennes efterlevande ska gå till trädet efter hennes död istället för till en gravsten, skriver: ”Här hoppas jag att familjen ska kunna samlas i framtiden och i lindens skugga vila kropp och själ och meditera över livets gång.”¹² En annan kvinna har planterat ett träd till minne av sin avlidne sambo. Då sambon ligger begravnen på annan ort är trädet ett särskilt kärt minne att gå till för henne.¹³

Några trädgivare har skrivit om vad de gör när de besöker sitt träd. Två tvillingsystrar skriver att de kramar om sitt träd om de är ensamma, och annars pratar de tyst med det.¹⁴ En kvinna tar på sitt träd varje gång hon passerar det, och uppmuntrar det med orden ”Väx väl!”¹⁵ Två trädgivare nämner att de fotograferat sitt träd vid en senare tidpunkt än själva planteringsdagen. En kvinna skriver att hon torkat prydnadsäpplen från sitt träd och sparat dem. Hon samlar också artiklar och arkiverar allt som händer med trädet, eftersom hon tänker att det kan vara intressant att ha för hennes barn när de en gång övertar trädet.¹⁶ En man pyntar sitt träd med blommor och blad vid olika högtider.¹⁷ Alla dessa handlingar är olika

---

⁷ LUF, M 2468:55.

⁸ LUF, M 2468:36.

⁹ LUF, M 2468:20-24.

¹⁰ LUF, M 2468:46.

¹¹ LUF, M 2468:1.

¹² LUF, M 2468:62.

¹³ LUF, M 2468:55.

¹⁴ LUF, M 2468:70-71.

¹⁵ LUF, M 2468:18-19.

¹⁶ LUF, M 2468:59.

¹⁷ LUF, M 2468:67-68.

uttryck för ett förmänskligande av trädet; Man ser det i någon mening som en individ, som en vän eller släkting. En kvinna skriver om sitt träd: ”Det känns som att bli mor fast lugnare, träd ställer ju sällan till det.”¹⁸

Två trädgivare skriver att de är mycket stolta över att vara delaktiga i träden som planterats genom trädgivarprojektet.¹⁹ Andra känner troligen stolthet över trädet som de planterat, just för att det är deras. Tre trädgivare nämner att de visat sina träd för barn eller barnbarn, utöver sina egna besök hos trädet. En trädgivare som gett bort trädet som gåva har ett annat enskilt träd utanför trädgivarprojektet som hon och hennes sambo kallar för sitt träd. De pekar ut vilket träd som är deras, för alla som besöker dem.²⁰ En kvinna skriver att om hon ser ett vackert träd kallar hon det gärna för sitt träd, och vill visa upp det för sina vänner.²¹

Trädgivarnas relation till andra enskilda träd

15 trädgivare beskriver ett eller flera träd som de har ett särskilt förhållande till, utöver det träd de planterat i trädgivarprojektet. Någon tittar till en ek dagligen, och följer årstidsskiftningarna i trädet.²² Flera har stora träd de tycker om utanför sitt fönster. Något som återkommer i flera trädgivares berättelser, är särskilda träd som de minns från barndomen. En kvinna berättar om en särskilt vacker och högre tall som hennes far valde ut att bevara från en avverkning. Varje gång hon nu passerar den tallen tänker hon på sin far och på släkten före honom.²³ En annan kvinna minns det stora körsbärsträdet hon klättrade i som barn. Hennes man minns hur högtidligt det var i hans barndom när hans mor berättade om sitt favoritträd, som hon själv planterat när hon kom hem från sin konfirmation.²⁴ Personliga band till ett träd kan få en att ta andra beslut om trädet än man gjort annars. En trädgivare har ett vackert gammalt päronträd på tomten. Eftersom det tillhör platsens historia får det stå kvar trots att det angripits av päronrost och inte bär frukt längre. Trädet pyntas med en vacker blomsterkorg på sommaren, och lyktor och fågelmat hängs upp på vintern.²⁵ Den fysiska kontakten med träd kan vara viktig. En kvinna skriver:

”Det är hos träden jag finner både kraft, idéer och harmoni. Ofta sitter jag in på träd, dagligen tar jag på några jag passerar och inte så sällan kramar jag om ett.”²⁶

47 av de 49 trädgivare som besvarade frågelistan var privatpersoner. I svaren kan man utläsa att 40 av dessa 47 trädgivare (85 %) har eller har haft en särskild relation till ett enskilt träd inom eller utanför trädgivarprojektet i Helsingborg.

Gymnasisternas relation till trädet de planterade

Ingen av de intervjuade gymnasisterna har återbesökt träden de planterade inom Barnens skog –projektet, och har därmed ingen aktiv relation till sina träd. De minns inte den fysiska

---

¹⁸ LUF, M 2468:18-19.

¹⁹ LUF, M 2468:70-71 och M 2468:74.

²⁰ LUF, M 2468:25.

²¹ LUF, M 2468:73.

²² LUF, M 2468:72.

²³ LUF, M 2468:60.

²⁴ LUF, M 2468:57-58.

²⁵ LUF, M 2468:73.

²⁶ LUF, M 2468:18-19.

handlingen att plantera ett träd som något särskilt speciellt, men det var en rolig händelse för dem som aldrig planterat ett träd tidigare. Planteringsdagen var på sätt och vis bara en i raden av alla roliga utflykter de gjort med skolan. En kvinnlig gymnast säger till exempel att det roliga var att få komma utanför skolan, och att trädplanterandet var sekundärt för henne. En annan kvinnlig gymnast tror att den idag uppväxta skogen hon var med om att plantera skulle betyda mer för henne om hon besökte den nu, än den gjorde vid planteringsstillfället. Att plantera ett träd fick ingen av dem att reflektera så mycket just då över hur träden skulle utvecklas och växa upp. En anledning till detta kan vara att träden som planterades var mycket små. Flera informanter i denna studie, både unga och äldre, har uttryckt sin respekt och fascination för stora träd. Detta tyder på att det är lättare att knyta an till ett stort träd än till en liten planta. En manlig gymnast såg det dock som "lite häftigt" att plantera ett träd, eftersom han på så sätt fick ett alldeles eget träd. En annan anledning till att planteringsdagen kanske inte kändes så speciell just när den ägde rum, kan vara att syftet med projektet inte nådde fram till barnen. Endast en av de intervjuade har en uppfattning om vad hon som barn trodde att syftet var. De övriga kan inte minnas att de som barn förstod eller reflekterade över varför de planterade träden. Två kvinnliga gymnast ser det som att deras skolor hade syften som låg långt utanför Barnens skog –projektets huvudsakliga syften: Att klassen skulle få ett gratis busskort som de behövde respektive att barnen skulle lära sig samarbeta med barn de inte kände. Hur väl syftet kom fram avgjordes med andra ord inte enbart av vad de som ledde projektet förmedlade till barnen, utan även vad deras lärare valde att betona när de pratade om Barnens skog.

Min fråga om vad informanterna idag tror att syftet med Barnens skog –projektet var, respektive den om vad de tror att projektet betytt för dem fick i flera fall liknande svar. Vad de tror idag att syftet med projektet var är kanske så som det har påverkat dem. Den kvinnliga gymnast som såg projektet som en samarbetsövning, tror följaktligen att det enda sätt som projektet möjligen betytt något för henne på, är genom att det bidragit till sammanhållningen i hennes dåvarande klass. Den manliga gymnast som tänker sig att projektets syfte var att barnen skulle utveckla en relation till skogen och på så sätt förstå att skogen är viktig för människan, tror också att projektet kan ha bidragit till han gillar träd och skog så mycket idag. Den kvinnliga gymnast som tror att syftet med projektet var att få barnen att känna sig delaktiga i sin stad, säger visserligen att hon inte tror att det betytt så mycket för henne att hon deltog i projektet, men menar samtidigt att det idag känns roligt att ha varit bidragande i det, eftersom det är ett projekt som pågått i många år och som är en del av samhällslivet i Helsingborg. Kanske har hennes medverkan i projektet bidragit till att hon känner att Helsingborg är hennes stad. Den kvinnliga gymnast som uppfattade att syftet med projektet var att barnen skulle vara delaktiga i uppbyggandet av nya skogar, tror samtidigt att projektet kan ha fått henne att fundera på vad skogen betyder för människan och varit bidragande till att hon blivit så miljömedveten som hon är. Hennes syn på syftet och hur projektet påverkat henne har alltså båda med miljön att göra. Den kvinnliga gymnasten som tänker sig att projektets syfte var att barnen skulle hjälpa till att bygga upp miljön, eftersom den hela tiden förstörs, säger att hon skulle ha blivit lika miljömedveten som hon är idag oavsett om hon deltagit i projektet eller ej. Den enda påverkan som hon med andra ord kunde tänka sig att projektet skulle ha är kopplad till det som hon tror att syftet var med projektet. En annan kvinnlig gymnast kopplar själv ihop sin åsikt om att projektet inte betytt något för henne senare i livet, med att hon som barn inte förstod syftet med det. En manlig gymnast ser mer pragmatiskt på projektet: Han tycker om stora träd och om projektet på sikt leder till att det finns fler stora träd så kommer han att se projektet som betydelsefullt – men först om detta sker. Med ett sådant synsätt spelar det med andra ord ingen roll om han själv deltagit i projektet eller ej. De flesta gymnasterna kan idag se ett syfte med Barnens skog –projektet

som liknar projektets verkliga syfte, fastän de inte gjorde det som barn. Detta tyder på att de värderingar, som man genom projektet ville skapa hos barnen finns hos intervjupersonerna, men det är osäkert i vilken utsträckning Barnens skog –projektet bidragit.

Trots avsaknaden av en aktiv relation till de planterade träden, har gymnasisterna idag något som skulle kunna tolkas som en *abstrakt* relation till sina träd. Även om de inte minns hur det kändes att plantera ett träd, så uppskattar de projektet för vad det stod för. Den fysiska handlingen att plantera ett träd och att genomföra kringaktiviteterna under planteringsdagen verkar inte ha betytt lika mycket för gymnasisterna som den abstrakta vetskapen de har idag om att de gjort det och varit en del i projektet. Något anmärkningsvärt är att fastän de varken har tänkt på träden i Barnens skog på många år eller återbesökt dem, säger alla utom en att de skulle bli upprörda eller irriterade om träden de planterade i Barnens skog skulle vandaliseras. Hälften av dem skulle inte bli irriterade för att de själva varit med, utan för att träden planterats i ett särskilt syfte och tillhör allmänheten. Den andra hälften skulle bli upprörda på ett mer personligt plan. En manlig gymnasist hade tolkat handlingen på ett abstrakt sätt, och sett det lite som att någon uppsåtligt gjorde det för att skada honom. En kvinnlig gymnasist säger att träden hon varit med om att plantera i Barnens skog är en del av hennes liv, och om träden vandaliseras försvinner den delen.

Gymnasisternas relation till ett annat enskilt träd

Tre män och tre kvinnor av de åtta intervjuade gymnasisterna har eller har haft en relation till ett eller flera enskilda träd utanför Barnens skog -projektet. Av dem är det endast två som fortfarande har en aktiv relation till ett träd idag. De övriga hade det endast under barndomen.

En manlig gymnasist berättar att när han var 5-7 år gammal hade han och hans syster varsitt träd i trädgården. De utvalda träden stod bredvid varandra bland många andra träd i den del av trädgården som utgör fruktträdgård. Syskonen satt i varsitt träd och lekte att de bodde i träden, och att träden var deras hus. De var noga med att poängtera för varandra vilket av de två träden som var vems, men sedan var det tillåtet att klättra i varandras träd. Kompisar fick också lov att klättra i träden, så syskonen såg dem inte som sina privata träd i bemärkelsen att ingen annan fick komma dit. Mannens träd är ett äppelträd, och han tyckte som barn att det kändes jobbigt när hans träd skulle beskäras, eftersom han trodde att trädet tyckte det var hemskt och att det gjorde ont på trädet. Han ser det än idag som sitt träd, även fast han inte vistas vid trädet längre.

En annan manlig gymnasist är uppvuxen på landet nära skogen. I barndomen hade han en aktiv relation med flera stora träd, och byggde kojor i och vid dem. Han upplevde det som mycket viktigt att de kojor han byggde i hålor i marken låg intill träd, eftersom kojan inte kändes hemlig annars. Mannen tycker att det ligger en viss mystik över höga, stora träd, vilket skapar en mäktig bild. Det var dessa egenskaper hos trädet, samt att träden låg lite avskilt som gjorde kojan hemlig. Han strävade också efter att bygga kojor så högt upp som möjligt i träden, eftersom han ville känna sig mäktig över naturen. Mannen berättar:

”Man skulle alltid övervinna naturen, på nåt vis. Ett träd var ju en utmaning. Att kunna klättra i träd var ju, ja, det var ju skönt, man fick skavsår”

Han berättar även om en jättestor ek som han har vuxit upp med. I eken hängde en repgunga, och han har suttit många, många dagar på den och bara gungat när han var liten. Han

fascineras fortfarande av stora träd, men nämner inte om han har en aktiv relation med ett enskilt träd idag.

Två kvinnliga gymnasister klättrade i ett särskilt träd under en period i barndomen, men har ingen aktiv relation till det eller något annat träd idag. Den ena av dem berättar om ett träd som hon som barn alltid brukade klättra upp och gömma sig i när de lekte dunkgömmen. På sommaren satt hon väl dold i trädets lövverk, och ingen kom på tanken att leta efter henne uppe i träden. Den kvinnliga gymnasisten minns att hon var jätteglad när hon hade upptäckt sitt gömställe, eftersom hon alltid klarade sig i leken tack vare trädet. Det var endast när hon lekte dunkgömmen som hon var i trädet. Den andra kvinnliga gymnasisten berättar att hon och andra barn i bostadsområdet där hon växte upp ofta lekte i hennes familjs trädgård, eftersom där fanns två bra klätterträd.

En manlig och en kvinnlig gymnasist har en fortsatt aktiv relation till sina respektive träd som de började vara vid redan som barn. Vad de gör i eller vid trädet har dock ändrats med tiden. Den manliga gymnasisten, vars träd är ett stort hagtornsträd som står i familjens trädgård, klättrade och byggde en koja i trädet när han var liten. Mannen berättar att det var svårt att bygga i just ett hagtornsträd, eftersom det är så stickigt. Nuförtiden brukar han ligga under trädet och förfesta, eller när han vill få skugga under soliga sommardagar. Han säger att trädet är "soft" att sitta under. Den kvinnliga gymnasisten har en särskild relation till ett offentligt träd som står i en park. Det är en jättestor kastanj. Hon minns trädet redan från sin tidiga barndom, när hon var i parken för att mata ankor. Kvinnan berättar:

"Då såg man ju det trädet, för det var ju enormt redan då, och liksom det var ju så mäktigt att bara stå under det trädet och bara titta upp så man nästan trillade baklänges! Det har ju funnits där alltid."

Den kvinnliga gymnasisten började sitta vid sitt träd när hon var 10 år. Hon berättar:

"Jag satt bara under, precis vid trädstammen och den var så här perfekt gjuten, när jag var liten, efter min rygg, så satt det ett litet hål därinne när jag var liten. Det är liksom, rötterna går upp lite där längst nere, så det är en liten grop in. Så satt jag där när jag var liten och trädet liksom omfamnade mig."

Kvinnan har fortfarande en aktiv relation till sitt träd. Sommartid spenderar hon väldigt mycket tid vid trädet med sina vänner. De sitter under kastanjen och har picknick eller bara samtalar. Hon säger att det är tack vare kastanjen som platsen känns väldigt speciell. Utan trädet hade det inte varit samma plats.

Gymnasisterna sätter olika ord på det som deras träd utstrålar för dem. En manlig gymnasist säger att hans träd symboliserar glädje och trygghet, en annan man ser lycka i sitt träd, medan en tredje man ser sitt träd som en grundpelare, i framförallt hans lek i barndomen. För den kvinnliga gymnasisten som har en särskild relation till en kastanj i en park, symboliserar hennes träd vänskap och avkoppling just nu. När hon var mindre såg hon det mer som ett tanketräd, under vilket hon kunde sitta och spekulera i olika saker.

När ett träd dör

När träd i offentlig miljö huggs ner p.g.a. sjukdom eller att de är i vägen för exploatering väcker det ofta starka känslor hos allmänheten. De som dagligen vistas i området har vant sig vid att omges av träden i fråga, och vill ha dem kvar. I det fallet är det kanske inte främst träden som individer man kommer att sakna, utan som den lummiga helhet de tillsammans utgör. Trädgivarnas berättelser visar att om en brukare däremot själv deltar vid planteringen av ett träd i offentlig miljö och trädet vandaliseras eller självdör, upplevs förlusten i flera fall starkare för brukaren än den gjort om denne inte planterat trädet själv. En trädgivare skriver att han anser att det krävs ett personligt ägande, för att skapa det rätta engagemanget, och att det är viktigt med principen "Det man äger vårdar man".²⁷ Om man tänker så, bryr man sig om sitt träd, och tar mer illa vid sig om det dör. Alla trädgivare har inte tagit det så hårt när deras träd dött. En trädgivare som arbetat med skogs- och lantbruk ser det som naturligt att trädplantering inte alltid lyckas, och hoppas att ersättningsträdet, som kommunen lovat honom, kommer att klara sig bättre än det första trädet han planterade.²⁸ I det fallet blir trädet något som trädgivaren kanske håller uppsikt över, men utan att ha alltför starka känslor för trädet. Det finns dock andra trädgivare som har satsat en del av sitt känslomässiga kapital i träden de planterat. De trädgivare som far mest illa om deras träd dör, är troligen de som personifierat sitt träd. Ett exempel på detta är den kvinna som skriver att hon och några vänner gått samman och planterat trädet till minne av sin vän som dog redan vid 36 års ålder. De hoppades kunna följa trädet så som de skulle ha följt sin vän om han fått leva. När de skulle besöka trädet var det borta, vilket gjorde dem mycket ledsna och besvikna. De har blivit lovade att de ska få vara med och plantera ett nytt träd, men menar att det aldrig skulle kunna bli samma sak på något vis. Kvinnan skriver att deras vackra lind inte finns mer, precis som deras avlidne vän.²⁹ När man personifierat trädet vill man inte bara äga ett träd; Det finns bara ett visst individuellt träd som är intressant, för den som en gång symboliskt placerat minnen från en annan människa i ett träd. Schroeder (2002) skriver att människor kan bli lika fästa vid en särskild plats som vid en god vän eller familjemedlem, och att när en sådan plats av någon anledning förändras eller förstörs kan personen känna intensiv känsla av sorg eller ilska. Ett enskilt träd kan tänkas utgöra en sådan särskild plats.

Sex av de åtta intervjuade gymnasisterna har eller har haft en relation till ett annat enskilt träd än det som de planterade i Barnens skog –projektet. Av dem är det endast två som fortfarande har en aktiv relation till ett träd idag. Övriga hade det endast i barndomen. Två av de gymnasister som inte längre har en aktiv relation till sitt träd menar att även om det skulle vara ledsamt om deras träd sågades ner nu, är det minnena från trädet som är det viktiga, och därför skulle de inte ta det så hårt. Relationen kan fortsätta på ett abstrakt sätt genom minnena. En kvinnlig gymnasist som fortfarande har en aktiv relation till sitt träd skulle tycka att det var jobbigt om trädet sågades ner, eftersom kastanjen alltid funnits där genom hela hennes uppväxt, och varit en ganska konstant del av hennes liv. Tre andra gymnasister ser det mer som att minnena sitter i trädet; En manlig gymnasist säger att det är lycka i hans träd. Deras träd utstrålar positiva känslor och minnen, varför de tror att det skulle kännas jobbigt för dem om deras träd sågades ner. Kanske är det av samma anledning som det finns exempel bland trädgivarna på personer som samlar på delar av ett kärt träd som inte finns längre. Om trädet är ett minne, blir en kvist som en reminiscens av minnet, att ha till tröst i sorgen efter trädet. En kvinna skriver om när hon tvingades fälla sin björk. Då tog kvinnan hem en

---

²⁷ LUF, M 2468:60.

²⁸ LUF, M 2468:72.

²⁹ LUF, M 2468:48.

jättekvist från björken och sprayade den med guldfärg. Hon har kvisten i sin bostad, pryder den med olika pynt under olika årstider, och skriver att hon aldrig kommer att kasta kvisten.³⁰

3.2 Fyra faktorer som påverkar relationen mellan människan och trädet

A. Platsen

För de trädgivare som främst ser sitt träd som en gåva till staden för att den ska vara fortsatt grön spelar det troligen inte så stor roll var planteringen sker. Hälften av dem som besvarat frågelistan besöker dock sitt träd ofta eller då och då (se tabell 2). För dem är det viktigt att själv få välja planteringsplats, så att trädet hamnar inom ett rimligt avstånd från hemmet eller de platser de ofta vistas på. En omfattande undersökning, i vilken 953 svenska stadsbor deltog, visar att samma sak gäller för grönområden i stort; Ju närmre ett grönområde man bor, desto oftare besöker man det (Grahn och Stigsdotter, 2003).

Tabell 2

Om, och i så fall hur ofta, trädgivarna besöker sina träd.

<i>Frekvens för besök av trädet</i>	Antal trädgivare
Besöker sitt träd ofta.	10 st. (20 %)
Besöker sitt träd då och då.	15 st. (31 %)
Har besökt sitt träd ett fåtal gånger.	4 st. (8 %)
Har inte återbesökt sitt träd.	5 st. (10 %)
Nämner inget om besök av trädet.	15 st. (31 %)
Totalt antal besvarade frågelistor	49 st.

Platsvalet är även viktigt för dem där själva platsen på ett symboliskt sätt är förknippad med anledningen till varför man planterat sitt träd. Som exempel kan nämnas en kvinna som planterade sitt träd på en plats som hon alltid passerat när hon följde sitt barn till skolan, ett barn som i vuxen ålder nu avlidit och som hon hedrat med ett träd.³¹ Det är tänkbart att minnet av den avlidne blir starkare, om man inte enbart mentalt placerar personen i trädet man planterar, utan även låter trädet stå på en plats man förknippar med den avlidne. Ett annat av dessa träd med en symbolisk tanke bakom, har planterats av ett gift par mittemellan fotbollsstadion där det lag spelar som den fotbollsälskande maken håller på, och den skola där maken arbetar.³² För dem som är handikappade och vill besöka sitt träd blir platsvalet särskilt viktigt. En trädgivare skriver att hon har svårt att gå, och därför inte kan besöka sitt träd som planterats långt från hennes hem.³³ En annan kvinna har inte besökt sitt träd eftersom hon är rullstolsburen.³⁴ Om dessa båda kvinnor fått bestämma var deras träd skulle planteras hade de kunnat besöka det eller se det från fönstret.

Att barnen som planterade träd inom Barnens skog –projektet inte fick välja planteringsplats för sina träd, har troligen påverkat deras relation till sina träd. Många av de intervjuade gymnasisterna vet idag inte exakt var de planterade sina träd som barn. En del kan gissa ungefär i vilket stadsdel de planterade. Om Barnens skog bara varit *en* skog som byggts på och utvecklats lite varje år genom att fler barn fick plantera träd i den, är det troligt att

³⁰ LUF, M 2468:1.

³¹ LUF, M 2468:49-50.

³² LUF, M 2468:36.

³³ LUF, M 2468:1.

³⁴ LUF, M 2468:14.

gymnasisterna och stora delar av Helsingborgs invånare hade känt till var den låg. *Barnens skog* i Helsingborg är dock utspridd på flera olika platser, varför den inte utgör ett platsförankrat begrepp. Det är dock inte säkert att det är att föredra att samla alla barns träd på en särskild plats, men man bör välja planteringsplats med omsorg och utifrån barnens perspektiv. Om de får plantera sina träd på en plats som redan är betydelsefull för dem, kommer de troligen att minnas händelsen bättre. Träden kommer dessutom att höja värdet på en plats de redan tycker om och vistas på. I och med att de på ett naturligt sätt återbesöker sina träd blir banden starkare mellan barnet och trädet, vilket bidrar till att de förhoppningar man har med projektet infrias. 5 av de 8 intervjuade tycker inte att de bor nära planteringsplatsen, eftersom de alla bor utanför stadskärnan, vilket indikerar att de inte fick plantera sina träd på en plats de redan vistades regelbundet på. Ingen av de intervjuade gymnasisterna har återvänt för att besöka träden de planterade för 8 år sedan.

B. Trädarten och trädets utseende

När trädgivarna skriver om vilka träd de tycker om i allmänhet, framhåller flera (7 trädgivare) granen som ett träd de inte tycker om, och lövträd (7 trädgivare) som sina favoriter. Det finns de som tycker om alla slags träd (5 trädgivare), och de som förmodligen aldrig funderat närmare över saken, och därför inte skriver något om det. Några trädgivare nämner en specifik art som favorit. Arten bok utpekas som favorit av tre trädgivare. Att trädgivarna tycker mer om lövträd än barrträd märks även när de skriver om den trädart de valt eller fått sig tilldelad att plantera. Fyra trädgivare nämner att de är mycket nöjda med att ha fått plantera en ek. En av dem valde eken dels eftersom det finns stiliga ekar vid hans släktgård och dels eftersom hans fru är från Blekinge som har eken som landskapsblomma.³⁵ Han valde alltså ett träd som han förknippar med sin barndom. Ytterligare ett exempel på detta är en kvinna som skriver att hennes lind i blomningstid kommer att påminna henne om hennes barn- och ungdomsår i Mälardalen.³⁶ Den ende trädgivaren som uttrycker besvikelse över den art han fått tilldelad sig, är en man som fått plantera något som verkade vara en kinesisk enbuske. Mannen och hans fru hade hoppats kunna visa upp ett träd, inte en buske, för barn och barnbarn.³⁷ Enligt en av de ansvariga för trädgivarprojektet planterades dock inga buskar. Det som den besvikne mannen uppfattade som en kinesisk enbuske var i själva verket en tall, men i en liten storlek.³⁸ Problemet kan undvikas om man väljer träd i större storlekar. Gymnasisterna har även de huvudsakligen lövträd som sina favoriter. Flera nämner det rosablommande körsbärsträdet. Två gymnasister har arter (kastanj resp. björk) som de förknippar med barndomen som favoriter, och två andra förknippar sina antifavoritträd (gran resp. tall) med barndomen. Till skillnad från de äldre trädgivarna har gymnasisterna inte uppfattningen att granen inte hör hemma i Skåne, och nämner därför inte det som en anledning till att inte tycka om granar.

I studier av vilka slags träd människor föredrar, med deltagande från alla världsdelar utom Antarktis, framkom liknande resultat som i denna studie: Folk föredrog de trädarter som de var bekanta med och som de kommit i kontakt med tidigt i livet. Vidare föredrog de träd med breda och rundade kronor, framför dem med koniska och pelarlika former. Trädens karaktäristiska form tycks spela större roll för hur attraktiv en viss trädform upplevs, än tidiga erfarenheter av ett liknande träd (Sommer & Summit, 1996, och Sommer, 1997).

---

³⁵ LUF, M 2468:60.

³⁶ LUF, M 2468:62.

³⁷ LUF, M 2468:9.

³⁸ Delshammar, Eva, landskapsarkitekt och ansvarig för trädgivarprojektet i Helsingborg hösten 2004 och våren 2005. Samtal 2008-04-21.

Något som 16 trädgivare på något sätt berör i sina texter är värdet av att kunna följa och njuta av årstidsskiftningarna i träden. En trädgivare skriver att hon ser sitt träd i varje årstidsskrud.³⁹ Årstidsskiftningarna formar med andra ord hennes aktiva relation till sitt träd, genom att vara avgörande för när hon väljer att besöka sitt träd. En annan trädgivare tycker att årstidsväxlingarna upplevs starkare med hjälp av träd.⁴⁰ Två trädgivare tycker att naturens livskraft visas i årstidsväxlingarna, som när ett träd kommer igen efter vintern.⁴¹ En kvinna beskriver trädens årstidsväxlingar:

”Träd på vintern är starka, tåliga och trygga på något sätt. För att inte tala om bedårande då rimfrosten slagit till. På hösten visar de envishet över att stå kvar, de står emot piskande regn och hårda vindar och de som inte står emot faller, då gör det ont i mig när jag möter dem. Av alla årstider är hösträden de som ger mig mest glädje och inre värme genom deras fantastiska färgspel. På våren känns det som Karin Boye skrev, som om det värker och gör ont när så många blad slåss om att komma ut först och fort, för att nå solljuset. Och genom det kunna skänka sin livgivare, trädet, näring att fortsätta växa. När knoppar brister kommer hoppet i ny fas. Sommaren tycks mig nästan vara den enda årstid, då träd kan ha det lugnt och bra, fullt befolkade av allehanda kryp och varelser på och omkring sig. Bara en lång torr sommar får mig att höra de stora träden tyst sucka, vattenbrist är väl inte så vanligt i vår stad men ändå hör jag liksom sucken, då de drabbas. För mig vore det inte sommar om jag inte kunde få njuta trädets skugga och därifrån kika ut på solen”⁴²

Också gymnasisterna upplever träden olika under olika årstider. Två av dem tycker att träden gör att man märker årstidsskiftningarna tydligare. En kvinnlig gymnasist anser att det är tack vare att träden i staden förändras med årstiderna, som man känner att innerstaden fortfarande lever. Var gång de byter skepnad blir till en händelse som signalerar att staden mår bra, och att den följer sin vanliga årscykel. En manlig gymnasist tycker att man får en glad känsla inombords om man går i en skog på sommaren, medan en promenad vintertid i skogen när träden är kala och löven ligger på marken ger en lite vemodig känsla. I trädens blad produceras syre som symboliserar liv för människor och djur, och därför får man den vemodiga känslan när löven fallit till marken och inte ger liv längre, resonerar han.

C. Trädets storlek

Många av informanterna i de båda studerade trädplanteringsprojekten uttrycker en fascination och respekt för gamla, stora träd. En trädgivare tycker att gamla träd ger kontinuitet genom seklerna.⁴³ En av gymnasisterna tycker om stora, gamla träd eftersom de har stått där så länge och känns fridfulla, så han tycker det känns lugnt och mysigt att vara vid dem. En kvinnlig gymnasist tycker sedan barndomen att äldre träd visar på kunskap. De gamla träden har varit med om så mycket, och har funnits här längre än de människor som lever idag. Därför tycker hon att det känns som att de är mäktigare än unga träd. En kvinna skriver att hon oftast gick en omväg från jobbet när hon bodde i Varberg bara för att titta på en enorm blodbok.⁴⁴ En

---

³⁹ LUF, M 2468:35.

⁴⁰ LUF, M 2468:62.

⁴¹ LUF, M 2468:4-7 och M 2468:44-45.

⁴² LUF, M 2468:18-19.

⁴³ LUF, M 2468:28-29.

⁴⁴ LUF, M 2468:40-41.

man skriver att hans respekt för gamla träd har vuxit i takt med att han själv blivit äldre, och tänker på allt som träden haft att berätta om de bara kunnat tala.⁴⁵ De äldre verkar känna sig ännu mer knuta till de gamla träden än de unga gör, för att de på något sätt liknar dem vid sig själva och sitt eget åldrande. Om och i så fall i vilken ålder en människa börjar få respekt för gamla träd är troligen högst individuellt. En del får det kanske aldrig, medan andra tidigt får en relation som utvecklas till en allt starkare "vänskap" i takt med att de själva blir gamla. En förutsättning för att man överhuvudtaget ska kunna få respekt för stora, gamla träd är givetvis att de finns till. En gymnasist säger att han är orolig för konsekvenserna om det inte finns några stora träd kvar i framtiden. Han tycker att ett högt, stort träd är en mäktig bild; Det är skapat av naturen, och har sedan växt upp. Dock menar han att det finns en risk för att människan i framtiden förlorar respekten och bilden av naturen som mäktig, om man bara planterar små träd som energiskog och snabbväxande poppel. Stora gamla träd kan ge människor trygghet, men några trädgivare upprörs över hur svagt skyddade träden är från människorna. En man skriver: "Man borde vara lite mer flexibel och försiktig innan träd avverkas för att tillmötesgå andra intressen. Ett träd kan ha växt sig stort under en lång, lång tid. Det kan bara ta några minuter att ödelägga det."⁴⁶ En annan man förundras över att man kan K-märka 100-åriga hus, samtidigt som det finns så lite lagstiftning som skyddar till exempel 600-åriga ekar.⁴⁷

D. Arrangemanget runt planteringen av träden

Den ceremoni som hölls på alla platser där träd planterades inom trädgivarprojektet i Helsingborg var mycket uppskattad. En trädgivare skriver att ceremonin gav trädet större värde.⁴⁸ Så känner troligen många av de andra trädgivarna också, med tanke på alla fina omdömen de gett ceremonin i sina berättelser. Det är därför viktigt att tänka igenom en sådan planteringsceremoni ordentligt, eftersom trädgivarna tar med sig minnet av den. Att en tjänsteman från kommunen tog sig tid att hålla tal, att det bjöds på musik i form av en trumpetfanfar och att trädgivarna inte bara donerade utan dessutom fick plantera sina träd själva är faktorer som alla bidrar till att trädgivarna känner sig uppmärksammade och att det som de gjort är betydelsefullt. Att de inte behövde göra grovarbetet med att lyfta och placera ut stora träd eller gräva planteringsgropar, gjorde att även de som inte orkar gräva kunde delta, och upplevde det som att de planterat ett träd. Samtidigt innebär det givetvis merarbete och merkostnader för kommunen. Många tog med sig familj, släkt och vänner när trädet skulle planteras. Det är tydligt att uppgiften att plantera ett träd har fått människor i alla åldrar att samlas och umgås. Några fortsatte ceremonin själva efteråt, och gjorde något mer av tillfället. En trädgivare hade namngivningsceremoni för sitt barn i samband med planteringen.⁴⁹ En annan gick hem och skålade i champagne tillsammans med sin son och dennes sambo. Sedan döpte hon trädet till LEVA, eftersom hennes son heter Leif och dotter heter Eva.⁵⁰ Ett gift par donerade ett träd, men eftersom bara en av dem kunde närvara vid planteringsceremonin, hade de en egen liten högtidlighet vid ett senare tillfälle.⁵¹ Att de valde att ha en egen ceremoni tyder på att det ger trädet ett större värde, och understryker vikten av att man ordnar en genomtänkt planteringsceremoni när man utformar ett planteringsprojekt.

---

⁴⁵ LUF, M 2468:52.

⁴⁶ LUF, M 2468:4-7.

⁴⁷ LUF, M 2468:33.

⁴⁸ LUF, M 2468:72.

⁴⁹ LUF, M 2468:56.

⁵⁰ LUF, M 2468:59.

⁵¹ LUF, M 2468:60.

Ceremonin kan dessutom ha bidragit till en starkare gemensamhetskänsla med andra trädgivare och en starkare koppling till sin stad för brukarna.

Att intervjuerna med gymnasisterna genomfördes 8 år efter det att de deltog i Barnens skog – projektet påverkade givetvis hur mycket de minns. Deras berättelser om vilka aktiviteter som egentligen skedde på samma dag som trädplanteringen skiljer sig sinsemellan, men hur det gick till att plantera träd minns informanterna en aning bättre. Även utformningen av arrangemanget runt planteringen i ett Barnens skog –projekt verkar vara en faktor som påverkar hur väl projektets syfte når fram till barnen, och därmed också hur stark relationen mellan barn och träd blir. Arrangemanget runt planteringen i Barnens skog –projektet i Helsingborg är under ständig utveckling. Sedan några år tillbaka omfattar projektet att Margareta Bengtsson, projektansvarig för Barnens skog i Helsingborg, gör ett besök i klasserna i början av hösten och inspirerar eleverna att arbeta med skogen och pratar med barnen om skogen och dess betydelse. Barnens lärare har också blivit mer engagerade i Barnens skog -projektet och flera väljer att ha skogen som ett fördjupningstema i höstens undervisning. När man tittar på barnens utställning om ”Min drömskog” ser man tydligt att Margareta Bengtssons lektion om skogen får in eleverna på rätt spår. Innan hon började besöka klasserna på det sättet ritade barnen träd med pengar och godis i, när de fick uppdraget att rita sin drömskog. Nu ritar de och bygger modeller av skogar där alla djur och växter lever i balans med varandra och där alla behövs. Planteringsdagen på våren har också utvecklats med tiden.⁵² Förutom att titta närmare på småkryp får barnen träffa jägare, scouter, Frilufsfrämjandet, skogsvårdare, representanter för Skåneleden och Lantbrukarnas riksförbund samt Helsingborgs kommunekologer i samband med planteringen av träden. Det är troligt att syftet med Barnens skog –projektet når fram till barnen bättre numera när de först får lära sig om skogen och därmed förstår hur människan är sammankopplad med och beroende av skogen och djuren, och sedan överför kunskapen i praktik och planterar träd, som kronan på verket. Då blir det en bättre helhet, vilket skapar ett starkare minne av Barnens skog –projektet hos barnen som kan påverka dem positivt i vuxenlivet. Margareta Bengtsson berättar att hon försöker få lärarna i Helsingborgs skolor att kontinuerligt använda Barnens skog i undervisningen, men att det är svårt att få lärarna att se skogen som en möjlighet.⁵³ Om barnen hade återbesökt sina träd tillsammans med skolan då och då, skulle sannolikt deras relation till de planterade träden stärkas och deras förståelse för sin plats i naturens kretslopp öka.

3.3 Effekter av urbana trädplanteringsprojekt ur landskapsarkitektens synvinkel

Hur berikar trädplanteringsprojekt staden och stadens historia?

Ett enskilt träd kan vara av stor betydelse. I flera nordiska länder finns en gammal tradition av att plantera ett vårdträd hemma på gården, för att familjen skulle få välfärd och lycka. Det finns till och med flera exempel på att släkter tagit sina namn efter gårdens vårdträd (*Nationalencyklopedin*, 2008). Att plantera ett träd på privat mark vid någons födelse eller i samband med en högtidsdag är också vanligt. Att brukare planterar träd i offentlig miljö och får en personlig relation till sitt träd har inte pågått lika länge. När stadens invånare planterar träd i offentlig miljö, kan det leda till att de inte bara känner sig hemma i sitt hem, utan även i sin stad, eftersom där då finns något som de betraktar som sitt, och som de mår om. Nordström (1987) menar att vi orienterar oss med hjälp av objekten som vi omges av, och att

⁵² Bengtsson, Margareta, pedagog och projektansvarig för Barnens skog i Helsingborg. Samtal 2008-09-02.

⁵³ Bengtsson, Margareta, pedagog och projektansvarig för Barnens skog i Helsingborg. Samtal 2008-09-02.

det därför är mycket viktigt att platser och objekt känns bekanta, för att människor ska kunna känna sig som hemma. Ett trädgivarpar skriver att de planterade sitt träd för att det bidrog till att det känns som att Helsingborg är deras stad.⁵⁴ En av de kvinnliga gymnasisterna som intervjuades om Barnens skog –projektet tycker att det idag känns roligt att ha varit bidragande i det, eftersom det är ett projekt som pågått i många år och som är en bestående del av samhällslivet i Helsingborg. Dessa uttalanden tyder på att trädplanteringsprojekt kan få människor att känna sig mer delaktiga i sin stad. (Dwyer et al. 1992) har kommit till liknande slutsatser, och menar att ett samhälles känsla av social identitet, självkänsla och revirhävdande ökar när människor aktivt deltar i trädplanteringsprojekt.

Det är tänkbart att inte bara de brukare som deltar i ett trädplanteringsprojekt känner sig mer delaktiga i sin stad, utan att även stadens övriga brukare påverkas av de planterade träden på ett personligt plan. Hayden (2005) skriver att en persons identitet är intimt förknippad med minnen. Identiteten formas dels av våra personliga minnen av var vi kommer ifrån och har vistats, och dels av kollektiva eller sociala minnen om våra familjer, grannar, arbetskamrater och vår etniska grupp. Hayden menar att dessa kollektiva minnen finns förvarade i det urbana landskapets delar, eftersom byggnader och platser formar människors liv så att minnen skapas där, och de dessutom ofta finns kvar under flera generationer och kan väcka minnen om gamla tider. Kvinnors och olika etniska minoriteters sociala historia har dock försumrats i staden i århundraden, genom att byggnader och platser som varit socialt eller politiskt betydelsefulla för dessa grupper inte synliggjorts och i många fall har utplånats. Istället har byggnader av berömda arkitekter och kända personers hem bevarats, och monumentala minnesmärken främst rests över framstående vita män. Detta ger ett mycket begränsat perspektiv på stadens historia. Alldagliga byggnader och platser i staden har lika stor kraft som monumental arkitektur att framkalla visuella kollektiva minnen hos människor om personer och viktiga händelser. Hayden skriver att medan en enskild bevarad historisk plats kan väcka starka minnen, kan ett nätverk av sådana platser börja återkoppla en hel stads kollektiva minne. Träden i ett trädplanteringsprojekt skulle kunna utgöra ett sådant nätverk av platser som beskriver vanliga människors historia. Genom att synliggöra berättelserna och människorna bakom vart träd, berikas stadens historia, det kollektiva minnet av den, och i förlängningen invånarnas identitet. Det skulle kunna vara en del i att börja visa vanliga människors historia i stadsrummet. Ett synliggörande kan exempelvis göras genom information på skyltar vid träden, eller guidade vandringar till olika träd. Träden skulle också kunna markeras på något sätt, så att det framgår vilka träd som varit en del i trädplanteringsprojektet, och sedan skulle stadens invånare sprida berättelserna om hur träden planterats efter almsjukan.

Vikten av att människor skapar en relation till träd redan som barn

Från flera håll i världen kommer alarmerande uppgifter om barns försämrade kontakt med naturen. Barn dras till dataspel och TV och verkar spendera mindre och mindre tid utomhus. En rapport från The Woodland Trust i Storbritannien visar att 94 % av barnen i åldern 7-14 år inte klarar av att identifiera löv från Storbritanniens vanligaste inhemska träd. Enligt undersökningen, som omfattade 647 barn, har mer än 40 % av barnen aldrig varit i en skog (Horsnell, 2005). Den amerikanske författaren Richard Louv kallar avsaknaden av natur i dagens barns liv för "nature-deficit disorder". Han menar att ökningen av fetma, koncentrationssvårigheter, och depression hos barn är direkt sammankopplat med denna brist på natur. I sin bok *Last Child in the Woods* tar han upp forskning som tyder på att en direkt

---

⁵⁴ LUF, M 2468:28-29.

kontakt med naturen är essentiellt för en hälsosam utveckling i barndomen, samt för barns och vuxnas fysiska och psykiska hälsa (Louv, 2005). Förutom alla förluster i det enskilda barnets liv, kan bristen på känslor av samhörighet mellan barn och natur utgöra ett hot mot naturen. Det finns en risk att sådana barn inte värnar tillräckligt om natur och miljö som vuxna, eftersom de inte förstått hur betydelsefull naturen är för oss, och då kanske den förstörs. När stadsbarn inte har möjlighet att ta sig till skogen själva, och deras föräldrar väljer köpcentret framför skogen som söndagsutflykt, krävs samhällsinsatser för att återkoppla barnen med naturen. Ett sätt att göra detta är genom välplanerade trädplanteringsprojekt, som får barnen att skapa en stark relation till träd. Hur omgivningen ser ut under uppväxten kan påverka en persons inställning till träd som vuxen. En amerikansk studie visar att barn som växer upp intill en trädgård är mer benägna att säga att träd har en särskild personlig, symbolisk eller andlig mening för dem, och att tycka att träd är lugnande, än de som inte är uppväxta intill en trädgård (Lohr och Pearson-Mims, 2005). Samtliga intervjuade gymnasister i denna studie berättade att de varit ute mycket i naturen under sin uppväxt. Sju av åtta har vuxit upp nära en skog utanför staden eller intill ett relativt stort naturområde i staden. Den åttonde gymnasisten har visserligen inte växt upp intill en skog, men ändå i lummiga bostadsområden långt från centrum med träddungar som hon lekt i. De har med andra ord utvecklat en kontakt med naturen även utan trädplanteringsprojekt. För barn som växer upp mitt i staden utan trädgård har trädplanteringsprojekt troligen ännu större betydelse än för barn som växer upp intill någon form av natur.

Hur mycket man kommer i kontakt med och använder skogar i barndomen påverkar i hög grad människors användande av skogar som vuxen, och kan spela en stor roll i deras utveckling och förståelse (O'Brien, 2006). Många, både unga och äldre informanter i denna studie, har starka minnen från en särskild relation de hade till ett eller flera enskilda träd i barndomen. Detta understryker vikten av att skapa en kontakt med träd tidigt i livet.

4. Slutsatser

Hur kan relationen mellan en människa och ett träd se ut?

Denna studie indikerar att många människor har en särskild relation till ett enskilt träd. 85 % av de privatpersoner som är trädgivare och som svarat på frågelistan, har eller har haft en särskild relation till ett enskilt träd inom eller utanför trädgivarprojektet i Helsingborg. En relation till ett träd kan vara aktiv (man besöker sitt träd) eller abstrakt (man tänker på sitt träd). För många räcker det inte att bara veta att trädet finns utan det är det viktigt att ha en aktiv relation till sitt träd, så 51 % av trädgivarna besöker sitt träd ofta eller då och då. Den fysiska kontakten med träd kan vara viktig, och ge en människa trygghet och kraft. Vilken anledning trädgivarna hade för att delta i det studerade trädgivarprojektet påverkade hur stark och personlig relationen till det planterade trädet blev. De som planterade trädet för sin stad och inte ser det som sitt personliga träd, bryr sig om sitt träd men ser det ändå som utbytbart. För dem som däremot ser det som att trädet är deras eget, eller som i någon bemärkelse har förmänskligat sitt träd är trädet unikt. De har en särskild relation till det enskilda trädet, som inte kan återskapas om trädet byts ut. Många av de aktiva relationerna till enskilda träd i denna studie, innefattar någon form av förmänskligande av trädet. Man pratar med sitt träd, vinkar till det, kramar det, ger det ett namn eller fotograferar det, och behandlar trädet som en levande person. Om ett kärt träd dör händer det att man sparar exempelvis en kvist från trädet, att ha som minne efter trädet så att trädet inte försvinner helt. Då förmänskligar man trädet genom att se det som en person som levat och som man nu minns och saknar. Somliga ser trädet som ett alternativ till gravsten för sig själv i framtiden eller för någon närstående som

avlidit. Detta är en omvänd form av förmänskligande av trädet; Man ser en person som ett träd. Hur en människa reagerar när personens träd dör, visar hur stark relationen till trädet varit. De trädgivare som bryr sig om sitt träd men utan att ha en stark och aktiv relation till det, har inte tagit det så hårt när deras träd dött. De trädgivare som far mest illa om deras träd dör, är troligen de som personifierat sitt träd.

Ingen av gymnasisterna har återbesökt träden de planterade inom Barnens skog –projektet, och deras relation till träden är därmed inte aktiv. De har dock en abstrakt relation till sina träd. Den fysiska handlingen att plantera ett träd verkar inte ha betytt lika mycket för gymnasisterna som den abstrakta vetskapen de har idag om att de gjort det och varit en del i projektet. Att gymnasisterna har en abstrakt relation till sina träd märks genom att alla utom en säger att de skulle bli upprörda eller irriterade om träden de planterade i Barnens skog skulle vandaliseras. Hälften av dem skulle bli upprörda på ett personligt plan, och sett handlingen som att någon uppsåtligt skulle skada dem själva eller något som är en del av deras liv. Merparten av gymnasisterna hade en aktiv relation till ett träd utanför Barnens skog –projektet i sin barndom, men endast två av dem har det fortfarande. Relationen till trädet utgjorde en viktig del av barndomen. För de som har kvar sin aktiva relation med trädet har aktiviteten ändrat karaktär från ett barns till en vuxens. Detta är givetvis nödvändigt för att relationen ska kunna bestå. För de andra har relationen övergått från aktiv till abstrakt, men den finns fortfarande kvar. För en del av dem utstrålar tanken på trädet, och trädet självt, trygghet och lyckliga minnen. Därför känns det bra för dem att trädet finns kvar, fastän relationen inte längre är aktiv.

Skillnader och likheter mellan äldre och yngre personers relation till enskilda träd

En skillnad mellan barns och vuxnas relation till ett enskilt träd ligger i vad de gör vid trädet. Ett barn upplever ofta trädet i leken, och klättrar eller bygger kojor i det. Vuxna och äldre sitter intill sitt träd, betraktar det eller tar på det. Att det är skillnad mellan gymnasisternas och trädgivarnas relation till sina träd beror inte bara på att de är olika gamla, utan även på skillnaderna mellan de båda studerade trädplanteringsprojekten. Trädgivarna hade möjlighet att själva välja av vilken anledning de skulle plantera sina träd, medan Barnens skog –projektet hade ett förutbestämt syfte. Därför har en del trädgivare en typ av aktiv relation som barnen saknar, till exempel trädet som en alternativ gravsten eller trädet som present till någon. Den aktiva relation som gymnasieungdomarna har eller har haft till enskilda träd utanför Barnens skog –projektet, har istället uppstått för att trädet varit stort och funnits i närmiljön i barndomen. Även trädgivarnas relationer till träd utanför trädgivarprojektet, har uppstått för att trädet finns i deras närmiljö idag, att det är stort eller för att det förknippas med trädgivarens barndom. Både unga och gamla kan imponeras av stora, gamla träd, samt njuta av och känna trygghet i ett trädets närhet. Eftersom gymnasisterna inte återbesökt träden de planterade i Barnens skog –projektet går det inte att säga något om hur barns aktiva relation till enskilda träd påverkas av att de planterat trädet själva. Säkert är i alla fall att man endast kan få en abstrakt relation till ett enskilt träd, om man antingen har planterat det själv eller om man först har en aktiv relation till ett träd som övergår i en abstrakt relation. Att trädgivarna planterat sina träd själva påverkar i vissa fall relationen till trädet, eftersom en del har haft en särskild anledning till att plantera trädet av sådan typ att den förstärkt relationen och gjort trädet speciellt (träd till minne av någon, träd för sin egen skull, träd som present till någon).

Utformningen av ett trädplanteringsprojekt

Resultatet av studien visar på fyra faktorer i ett trädplanteringsprojekt som påverkar relationen mellan ett träd och människan som planterar det: Platsen, trädarten och trädets utseende, trädets storlek samt utformningen av arrangemanget runt planteringen av träden. Dessa aspekter bör tas i beaktande om man som exempelvis parkförvaltning i en kommun planerar ett trädplanteringsprojekt liknande något av de två studerade.

Vilken plats som trädet planteras på spelar roll för dem som vill besöka sitt träd, för dem där platsen är förknippad med anledningen till att man planterat sitt träd, samt för rörelsehindrade. Studien av trädgivarprojektet såväl som Barnens skog –projektet visar att träd, som inte hamnar inom ett rimligt avstånd från hemmet eller de platser brukarna ofta vistas på, besöks inte. Om möjligt bör alltså planteringsplatser spridas ut i hela staden i ett trädgivarprojekt, och trädgivarna erbjudas att välja vilken plats de vill plantera sitt träd på. Träden i ett Barnens skog –projekt bör planteras på platser som redan är betydelsefull för barnen i deras närmiljö, för att skapa förutsättningar för aktiva relationer mellan barn och träd.

Generellt sett tycker både trädgivarna och gymnasisterna bättre om lövträd än barrträd, och har arter som de förknippar med sin barndom som favoriter. Det är möjligt att resultatet skulle ha blivit annorlunda om studien gjorts i en del av Sverige med mycket barrträd, eftersom personerna som bor där förknippar barrträd med sin barndom. Informanterna ser ett stort värde i att kunna följa och njuta av årstidsskiftningarna i träden. Att träden förändras med årstiderna kan påverka relationen mellan människa och träd, eftersom en del brukare dras olika mycket till träden beroende av årstiden. Vilka trädarter olika brukare förknippar med sin barndom är svårt att gissa, varför det är lättare att låta brukarna själva välja trädart i ett trädgivarprojekt. Det uppskattas dessutom av brukarna. Om man som kommun tar beslutet får man sannolikt flest nöjda brukare om man väljer lövträd framför barrträd. Att relationen mellan människa och träd verkar förstärkas av årstidsskiftningarna är ytterligare en anledning att välja lövträd, eftersom de har höstfärger, blomning och knoppsprickning i större utsträckning än barrträd har det.

Många av trädgivarna och gymnasisterna uttrycker en fascination och respekt för gamla, stora träd. De äldre verkar känna sig ännu mer knuta till de gamla träden än de unga gör, för att de på något sätt liknar dem vid sig själva och sitt eget åldrande. Denna fascination för gamla träd hos människor, medför att det är lättare att utveckla en relation till ett större träd än till en liten planta. Därför bör man välja träd i relativt stora storlekar i trädplanteringsprojekt. Dessutom undviker man på så sätt att brukare blir besvikna för att de upplever att de fått en buske istället för ett träd. Att välja stora storlekar på träden man planterar är förstärkt en ekonomisk fråga. Trädplanteringsprojektets syfte får avgöra saken. Ett syfte likt det studerade Barnens skog –projektets syfte, att eleverna ska förstå vikten av träd i staden och dess närhet, att de lär sig om trädens ekologiska betydelse, hur man planterar och sköter träden, samt att de måste vara rädda om dem, kan troligen uppnås även med små trädplantor. Dock krävs större träd, i kombination med en väl vald planteringsplats som sagt, för att det ska bli troligt att barnen utvecklar en aktiv relation till sitt träd.

En välutformad ceremoni när träden i ett trädgivarprojekt planteras kan ge träden ett större värde, och få trädgivarna att känna sig uppmärksammade och att det som de gjort är betydelsefullt. En annan aspekt av arrangemanget runt planteringen som påverkar människors relation till träden de planterar, är hur mycket kroppsarbete som krävs av brukarna vid planteringen. Det avgör hur många som fysiskt orkar och kan delta i ett trädgivarprojekt, och därmed också hur många som får möjlighet att utveckla en relation med ett träd de planterat. I

trädgivarprojektet i Helsingborg var det antagligen inte många som hindrades av den fysiska arbetsinsats som krävdes, eftersom de endast behövde skotta igen trädgropen runt sina träd. Utformningen av arrangemanget runt planteringen i ett Barnens skog –projekt kan sannolikt påverka både hur väl projektets syfte når fram till barnen, och hur stark relationen mellan barn och träd blir. Syftet med Barnens skog –projektet i Helsingborg –vilket bland annat är att eleverna ska förstå vikten av träd i staden och dess närhet – nådde troligen fram bättre till de barn som planterade 2008 än till de intervjuade gymnasisterna som planterade 2000. Detta tack vare att eleverna i år 4 i Helsingborg numer både lär sig om skogen under hösten och träffar fler skogsrelaterade yrkeskårer och organisationer på vårens planteringsdag. Att lärarna för år 4 blivit mer engagerade i Barnens skog -projektet med åren är givetvis bra. Dock krävs det även engagerade lärare för år 5-9 och gymnasiet om man vill ge barnen möjlighet till en aktiv relation med träden de planterade i Barnens skog och inspirera dem till egna spontanbesök av träden. Inte minst biologilärarna borde kunna ha nytta av träden i undervisningen. Om man fotograferar eleverna med sina träd vid planteringen sedan tar ett nytt foto vart år, kan barnen följa hur träden växer.

Erfarenheterna av trädgivarprojektet som kommer fram i trädgivarnas berättelser är övervägande positiva. Om man är en kommun som funderar på att starta ett eget trädplanteringsprojekt och tar del av denna studie, kanske man ändå tvekar inför det merarbete som krävs för att kunna hantera all kontakt med brukarna. Jämfört med ett vanligt förnyelseprojekt där kommunen själv planterar nya träd i offentlig miljö krävs det mer arbete inför trädgivarprojektet med reklam och information till brukare, under projektet med alla frågor och individuella önskemål brukarna kan ha, så väl som efter projektet när till exempel ledsna brukare kan höra av sig för att deras träd dött. Man bör dock inte låta sig avskräckas av detta, då vinsterna man får i form av engagemang från brukarna är så pass stora. Risken för att ett träd man planterat vandaliseras eller dör av uttorkning är mindre om man planterar trädet i sin egen trädgård. Man kan dock vända på problemet, så att brukarmedverkan i plantering av träd i offentlig miljö blir den självklara lösningen. Om man planterar ett träd på privat mark och sedan flyttar, har man inte längre tillgång till trädet, medan ett träd i offentlig miljö alltid är tillgängligt. För dem som inte har någon trädgård innebär trädplanteringsprojekt i offentlig miljö i princip den enda möjligheten att få plantera ett träd. Det finns inga ekonomiska vinster att göra med ett trädgivarprojekt i den form man valde i Helsingborg. Fastän brukarna betalar för träden de planterar, tillkommer kostnader för administration, reklam och dylikt för staden. Dock finns det andra stora vinster med sådana projekt, och det är dessa vinster som bör utgöra incitamenten för att starta ett trädgivarprojekt. En stor kostnad för kommunen är den för arbetet med att gräva planteringsgropar, placera ut träd samt för skötseln av träden. Det är därför tänkbart att brukarmedverkan i dessa arbeten skulle leda till ekonomiska vinster för kommunen. En negativ bieffekt blir dock att brukare som inte har ork eller lust med fysiskt kroppsarbete eller att binda upp sig för trädskötsel under en längre tid inte kommer att vilja delta i projektet. Man tvingas som kommun göra en avvägning mellan dessa båda aspekter.

Att förhindra att träden vandaliseras är svårt, men med tanke på de känslor vissa trädgivare har för sina träd, är det ytterst viktigt att lägga resurser på lämpliga växtbäddar och tillräcklig bevattning och skötsel under etableringsfasen så att de donerade träden åtminstone inte dör av den anledningen. Dwyer et al. (1991) menar att urbana trädplanteringsprojekt ofta får stor uppmärksamhet, men att träden i många fall dör p.g.a. att de inte får tillräcklig skötsel och bevattning. De anser att man kanske borde fokusera på att informera allmänheten om sambandet mellan trädvård och bevarandet av träd, och att stadsinvånarna skulle kunna involveras i skötseln av offentliga träd. Det är tänkbart att trädgivarna i denna studie hade ställt upp på att sköta sitt träd, om de blivit tillfrågade, och att även de träd som dog då kunnat

överleva. Om trädgivarna inte kan så mycket om trädskötsel, skulle dock en sådan överenskommelse kunna leda till att de t.ex. övervattnar sina träd. En annan möjlighet vore därför att endast ge trädgivarna ansvaret för tillsynen av sitt träd, eftersom de i många fall besöker sina träd oftare än kommunen ser över dem. Om de sett att trädet mår dåligt skulle de kunna kontakta kommunen, som sedan skulle utföra skötseln. En åtgärd som möjligen skulle kunna hindra någon från att tanklöst vandalisera träden, är att sätta upp skyltar vid dem. Om det suttit en skylt intill ett träd med texten ”Peter dog i cancer, 36 år gammal. Det här är hans träd, och ett sätt för honom att leva vidare.” kanske det inte skulle ha vandaliserats.

Effekter av urbana trädplanteringsprojekt ur landskapsarkitektens synvinkel

Trädplanteringsprojekt kan påverka samhället på flera sätt, utöver att de möjliggör möten mellan människor och enskilda träd. En av effekterna som framkom av denna studie är att trädplanteringsprojekt lockar grupper av människor, som aldrig skulle få för sig att plantera ett träd annars. Det är möjligt att medverkan i projektet leder till ett ökat engagemang för den urbana utemiljön i stort, och en förståelse för vad den kostar. Trädplanteringsprojekt kan även bidra till en starkare gemensamhetskänsla med andra invånare för de brukare som deltar. De delar alla upplevelsen att personligen ha bidragit positivt till sin stad genom att plantera ett träd vid ett gemensamt tillfälle. Samma känsla uppstår troligen inte om man skänker pengar till staden för att fler träd ska planteras, utan att se andra brukare som deltar. Att plantera ett träd i offentlig miljö kan göra att brukarna känner en starkare koppling till sin stad, och att de känner sig mer hemma där. Detta dels eftersom de aktivt har deltagit i att bygga upp sin stad, och dels för att handlingen medfört att det numera finns något som de betraktar som sitt i det offentliga rummet. Alla stadens brukare kan påverkas av ett planteringsprojekt på ett personligt plan, eftersom en persons identitet delvis formas av de kollektiva minnen människorna i en stad delar. De planterade träden förvarar historien om människorna bakom dem, och är en del av stadens kollektiva minne. Genom att synliggöra berättelserna och människorna bakom vart träd, berikas stadens historia, det kollektiva minnet av den, och i förlängningen invånarnas identitet. Det skulle kunna vara en del i att börja visa vanliga människors historia i stadsrummet –en historia som försummats i århundraden. En fråga är dock om ett trädplanteringsprojekt kan ge plats åt *alla* vanliga människors historia i det offentliga rummet. De brukare som inte har råd att donera ett träd, ställs utanför den typ av trädplanteringsprojekt som inbegriper att deltagarna betalar för träden. Om kommunen istället betalar för träden, och inbjuder brukarna att delta genom att utföra det fysiska arbetet att plantera dem, känner de som inte har kraft att plantera sig utestängda från projektet. Det är med andra ord svårt att tillgodose allas behov samtidigt, och det är tänkbart att de som inte kan delta i ett trädplanteringsprojekt upplever platserna där de donerade träden planterats som privata och utestängande.

Trädplanteringsprojekt för barn kan vara ett sätt att återkoppla barnen med naturen. Denna kontakt, som försämras allteftersom fler barn bor i städer utan tillgång till skogar eller andra naturområden, är viktig både för barnens fysiska och psykiska hälsa och för att de ska förstå hur betydelsefull naturen är för oss så att de värnar om den i vuxen ålder. Många, både unga och äldre informanter i denna studie, har starka minnen från en särskild relation de hade till ett eller flera enskilda träd i barndomen. Detta understryker vikten av att skapa en kontakt med träd tidigt i livet. Resultatet av studien antyder att även en abstrakt relation som fås av ett trädplanteringsprojekt i barndomen kan bidra till att skapa en förståelse för vikten av träd i staden och att vi måste värna om naturen. De intervjuade gymnasisterna har troligen även påverkats av att de har varit ute i naturen mycket i barndomen, och av att de flesta haft aktiva relationer till träd utanför Barnens skog –projektet.

Hur bör stadens träd behandlas med tanke på människors relation till enskilda träd?

Att stora, gamla träd är viktiga för människor påverkar utformningen av ett trädplanteringsprojekt, men i ännu högre grad påverkar det sättet man bör behandla stadens befintliga träd. Strängare lagar och regler borde skapas för att skydda dem. Idag skyddas träd som exempelvis gynnar den biologiska mångfalden eller som har kulturhistoriska värden. Att ett träd är så stort och gammalt att det ger förutsättningar för relationer mellan träd och människa borde vara incitament nog för beskydd. Stora träd i staden tas ibland bort för att en ny byggnad ska få plats, utan att man tänker på konsekvenserna för platsen och människorna som vistas där. Om det vore lagstadgat att en bedömning av träden på en plats alltid måste utföras i ett tidigt skede av en nybyggnation, skulle byggnaderna kunna placeras med hänsyn till skyddsvärda träd.

Träd som planterats inom trädgivarprojekt kan inte behandlas på samma sätt som stadens övriga träd i alla hänseenden. Trädgivarna förväntar sig att träden de planterat ska få finnas kvar när de nu personligen engagerat sig i sin stad. Att många trädgivare har en aktiv relation till sina träd, och att en del trädgivare till och med ser sitt träd som en alternativ gravsten gör att man verkligen inte kan såga ner dessa träd hursomhelst för att göra plats för exempelvis en ny byggnad.

Metoddiskussion

Trädgivarna i Helsingborg var inte vana vid att besvara frågelistor. Därför skrev en del av dem väldigt korta svar, som inte var särskilt användbara för min analys. Den låga svarsfrekvensen och den varierande kvalitén på svaren gjorde urvalet skevt. Frågelistor medför svårigheter när man vill jämföra svar i sökandet efter likheter och skillnader, eftersom man inte får svar på alla frågor av alla informanter. Frågelistan gav ändå en bred bild av variationen av människors relationer till träd. För att få ett korrektare urval och mer heltäckande svar, skulle jag ha kunnat börja med att göra en kvantitativ studie där en enkät om människors relation till träd skickats ut till så många helsingborgare som krävs ur statistisk synpunkt. Med hjälp av resultatet från den kvantitativa studien skulle jag sedan kunna göra ett adekvat urval, och komplettera med en kvalitativ studie genom intervjuer med både trädgivare och icke-trädgivare i Helsingborg.

Materialet från intervjuerna med gymnasisterna känns inte helt mättat efter de åtta intervjuerna. Jag hade kunnat göra intervjuer med gymnasister från fler gymnasieskolor och som deltagit i Barnens skog –projektet olika år. Jag kan dock inte tänka mig någon annan metod, som skulle ge ett bättre empiriskt material än det jag fått med hjälp av intervjuer.

Behov av fortsatt forskning

Något som behöver utforskas djupare är vilken relation barn som vuxit upp utan tillgång till stora parker, skogar eller trädplanteringsprojekt har till enskilda träd. Har de en annorlunda syn på träd jämfört med dem som har vuxit upp med träd? Vad betyder det för deras syn på naturen? Det saknas även kunskap om hur de brukare som inte deltar i ett trädplanteringsprojekt påverkas av det, och hur de ser på de planterade träden. Uppfattas träd donationer kanske som ett slags privatisering? Är man mer mån om träd som andra sponsrat? En annan tänkbar studie vore att om 10 år intervjua de barn som planterat träd i Barnens skog 2008, för att se om det stämmer att den utveckling Barnens skog –projektet genomgått från det att det genomfördes för första gången fram till 2008 gjort att projektets

syfte når fram till barnen bättre och ger dem en starkare relation till de planterade träden. Genom att studera trädplanteringsprojekt i andra städer eller länder med annat upplägg än de två studerade projekten, skulle trädplanteringsprojekts påverkan på människors relationer till träd samt trädplanteringsprojekts betydelse för förvaltningen och utvecklingen av stadens trädbestånd kunna belysas ytterligare.

Referenser

Tryckta källor

Dwyer, J.F., Schroeder, H.W. och Gobster, P.H. (1991) *The significance of urban trees and forests: toward a deeper understanding of values*. Journal of Arboriculture 17(10): 276-284.

Dwyer, J.F., McPherson, E.G., Schroeder, H.W. och Rowntree, R.A. (1992) *Assessing the benefits and costs of the urban forest*. Journal of Arboriculture 18(5): 227-234.

Grahn, P. och Stigsdotter, U. (2003). *Landscape planning and stress*. Urban forestry & urban greening, 2: 1–18.

Hayden, D. (1995) *The Power of Place: Urban Landscapes as Public History*. Cambridge, MA: The MIT Press.

Horsnell, M. (2005). Most children don't know their ash from their elder. (Elektronisk) *The Times*, 29 april. Tillgänglig:
< <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/article386423.ece> > (2008-08-08).

Kaplan, R. och Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature – a psychological perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kaplan, R., Kaplan, S. och Ryan, R. (1998). *With people in mind – design and management of everyday nature*. Washington D C: Island Press.

Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lohr, V.I. och Pearson-Mims, C.H. (2005) *Children's Active and Passive Interactions with Plants Influence Their Attitudes and Actions toward Trees and Gardening as Adults*. Hort Technology 15(3): 472–476.

Louv, R. (2005). *Last Child in the Woods: Saving Our Children From Nature Deficit Disorder*. Chapel Hill: Algonquin Books.

Nordström, M. (1987) *On the psychology of place: About adjusting to one's environment*. Gävle: The National Swedish Institute for Building Research. (Research report SB:11)

O'Brien, E. A. (2006) *A question of value: What do trees and forests mean to people in Vermont?*. Landscape Research, 31:3, 257-275.

Schroeder, H. (2002) *Experiencing nature in special places: surveys in the North-Central region*. Journal of Forestry, July/August, 8-14.

Sommer, R. (1997) *Further Cross-National Studies of Tree Form Preference*. Ecological Psychology, 9:2 153-160.

Sommer, R. och Summit, J. (1996) *Cross-National Rankings of Tree Shape*. Ecological Psychology, 8:4, 327-341.

Sommer, R., Learey, F., Summit, J. och Tirrell, M. (1994) *The social benefits of resident involvement in tree planting*. Journal of Arboriculture 20(3): 170-175.

Stigsdotter, U. och Grahn, P. (2004). *A Garden at your Workplace May Reduce Stress*, pp 147-157 in Dilani A (ed) *Design & Health III - Health Promotion through Environmental Design*, International Academy for Design and Health, Stockholm.

Svensson, T. (2005). Fler skänker grönska till Helsingborg. (Elektronisk) *Helsingborgs Dagblad*, 2 april. Tillgänglig:
<http://hd.se/helsingborg/2005/04/02/fler_skaenker_groenska_till/> [2008-09-08]

Ulrich, R. (1984). *View Through a Window May Influence Recovery from Surgery*. Science, 224: 420–421.

Otryckta källor

Lunds universitets folklivsarkiv (LUF), M-arkivet, traditionsuppteckningar: 2468.

Helsingborgs stad. (senast uppdaterad 2007-10-16). *Barnens skog åk4*. (Elektronisk). Tillgänglig: <www.helsingborg.se>./ Luft, vatten och miljö/Miljöinformation/Miljöutbildning/ Miljöverkstaden/Projekt/Barnens skog åk4. [2008-01-14]

Nationalencyklopedin (2008). Vårdträd. (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=346436>. [2008-06-27]

Nationalencyklopedin (2008). Frågelista. (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=175925>. [2008-09-10]

Bilagor

Bilaga 1	Mitt abstract som jag skickade för granskning till ECLAS-konferensen
Bilaga 2	Frågelista till trädgivarna i Helsingborg
Bilaga 3	Intervjuguide för intervjuer med gymnasister
Bilaga 4	Intervjuutskrifter från intervjuer med gymnasister

Bilaga 1

The urban tree as a carrier of meaning – implications for planning and management

Author Information

last: Fors
first: Hanna
country: Sweden
address: Landscape Management, Design and Construction at the Faculty of Landscape Planning,
Horticulture and Agricultural Science
Swedish University of Agricultural Sciences
Box 66, SE-230 53 ALNARP
Sweden
phone: +46 40 41 51 65
email: l03hafo1@stud.slu.se

Keywords and Key Phrases

Trees
Park management
User participation

ABSTRACT for submitting a paper or poster

Extensive scientific literature is available concerning trees and their usage. However, people's experiences of urban trees and how they relate to them have been studied to a relatively small extent to date. The impact of 'green' surroundings on people's wellbeing has been studied, where trees have been regarded as a type of green structure –not as individual features. The relationship of individuals to specific trees, on the other hand, has not been investigated prior to this project.

Due to Dutch Elm Disease, many trees have been cut down. In order to get financial help with the replanting of new trees in urban areas and to encourage the residents to take an active interest in their outdoor environment, the Swedish town of Helsingborg opted to initiate a tree donor campaign in autumn 2004. Companies and private individuals were offered the opportunity to contribute to their town by donating a tree and helping to plant it. Five hundred new trees were planted as a result of the campaign and the outcome was monitored in a collaboration project between the Park Office in Helsingborg, the Folk Life Archives at the University of Lund and the Department of Landscape Management and Horticultural Technology at the Swedish University of Agricultural Sciences. In this monitoring work, all tree donors were sent a questionnaire about their opinions on trees and tree planting, and their reason for giving a tree to their town.

The tree donors in Helsingborg proved to be mainly older people. In order to find out younger people's opinions on trees, young adults who took part in the project *Children's Forest* in Helsingborg when they were 10-year-olds, were interviewed. The *Children's Forest* project aimed to improve children's understanding of the importance of trees in urban areas and to teach them how to plant and take care of trees.

While analysing the tree donors' feelings, ideas, stories and dreams about trees, it became clear that trees truly touch people and are important to them. When the donors wrote about trees of great importance to them, they often referred to trees somehow connected with their childhood or their parental home. This emphasises the value of an early acquaintance with trees. Individual trees can act as markers of important events such as anniversaries or christenings, and thus they are part of the history of a town.

In land development processes and when urban areas are expanding, existing trees are often given low priority and are removed. By knowing how people relate to trees and the importance of trees to them, better decisions can be made within e.g. the park management and urban planning sectors. It is also valuable to urban park management departments to know whether it is worthwhile making the effort to let users participate in tree planting, and if so, when and in what situations the best results can be obtained.

Frågor om din träddonation

Att plantera ett träd

Varför köpte och planterade du ett träd? Var trädet i första hand en gåva till staden, till dig själv eller till någon annan? Vem? Vilken sorts träd planterade du? Hur stort var det? Ser det ut som du tänkte dig att det skulle se ut? Vad händer om detta träd blir sjukt och måste fällas? Har du planterat, eller låtit plantera, ett träd i andra sammanhang? Vilket sorts träd valde du? Har du skänkt pengar till trädplantering i t ex Afrika och har därmed egna träd du kanske aldrig kommer att se?

Planteringsceremonin

Hur upplevde du den kollektiva planteringsceremonin? Hade du någon egen ceremoni? Beskriv i så fall den! Vilka var med och vad gjorde ni? Har du själv dokumenterat ditt träd och i så fall hur? Brukar du besöka ditt träd? När, hur och varför?

Allmänna tankar om träd

Utgå från dig själv och berätta om ditt förhållande till träd. Vad associerar du till när man säger träd? Varför har man träd? Hur ”använder” man träd? Fundera utifrån träd i både privat och offentlig miljö. Vilken sorts träd tycker du bäst respektive sämst om? Finns det andra enskilda träd du har ett särskilt förhållande till? T ex ett träd du ser från ditt fönster, ett träd du passerar på väg till arbetet, ett vårdträd, ett träd du har speciella minnen knutna till?

Träd i staden

Passar träd överallt? Är vissa träd lämpligare än andra på vissa platser och i vissa miljöer? Finns det något träd du tycker borde sågas ner? Står det i vägen, skuggar det, är det fult? När är ett träd till besvär? (för mycket löv, för mycket/för lite frukt, tillhåll för insekter och skräliga fåglar eller dylikt).

Träd fyller olika funktioner. De kan ha vackra blommor, bära frukt, vara höstvackert, fungera insynsskyddande, ge skugga osv. Vilka betydelser spelar roll för dig? Har årstid betydelse för hur du upplever träd? Sköter du träd, t ex beskär, göder, besprutar? Sätter du upp ljusslingor, påskfjädrar eller liknande årstidsbetonade prydnader i träd? Fågelholkar? Fågelbord?

Offentliga träd, andras träd och egna träd – spelar det roll vems träd det är?

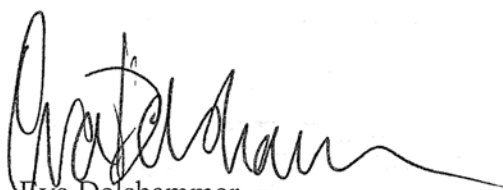
Magiska och mystiska träd

Det finns många berättelser om folktro kring träd, t ex att vissa väsen hade sin boning i eller under dem och hur olika träd kunde användas för att bota sjukdomar. Känner du till liknande berättelser? Finns det någon berättelse knuten till ett särskilt träd du känner till? Vad är det för slags träd och hur ser det ut? Har trädet något särskilt namn, som tandvårkstallen, kungaeken, galjträdet?

Instruktioner

Vi vill höra din berättelse om varför du köpte och planterade ett träd! Som en hjälp har vi utformat ett antal teman som stöd. Du behöver inte besvara varje enskild fråga utan skriv fritt och med egna ord kring det du vill och tycker är viktigast. Om du vill får du vara anonym men uppge ålder och kön. Skriv gärna utförligt, det ökar värdet för oss men även korta, spontana reflektioner är betydelsefulla. Du får gärna illustrera din berättelse med fotografier, teckningar, tidningsklipp eller liknande. All kunskap om hur helsingborgarna upplever stadens grönska och vilken roll träden har för människor är mycket värdefull för Parkkontorets fortsatta arbete.

Materialet arkiveras vid Folklivsarkivet, som är ett offentligt arkiv, och blir därmed tillgängligt för både forskare och allmänhet.

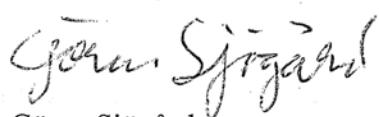
Eva Delshammar
Parkkontoret, Helsingborgs stad

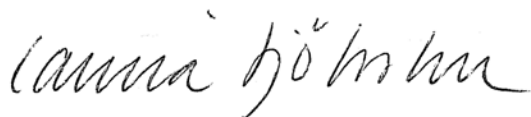
Tim Delshammar
StadsTrädCentrum, Alnarp

Charlotte Hagström
Folklivsarkivet, LU

Göran Sjögård
Folklivsarkivet, LU

Carina Sjöholm
Etnologiska institutionen, LU

STC

Intervjuguide för intervjuer med gymnasister

Frågor om Barnens skog

Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* -projektet.
Kommer du ihåg hur det kändes att plantera ett eget träd?

Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?

Vad tror du att *Barnens skog* -projektet har betytt för dig?

Har du planterat fler träd efter Barnens skog? När och hur?
Om inte, skulle du kunna tänka dig att göra det? Varför i så fall?

Relation till de specifika träden

Har du besökt träden som du och din klass planterade i Barnens skog?
När, hur och varför? Flera gånger?

Bor du i närheten av stället där du planterade trädet?

Har du visat era träd för någon annan?

Har du fotograferat träden?

Tänker du på träden ni planterade i Barnens skog som dina träd? Har det något värde för dig att det är dina träd?

Hur skulle det kännas om någon vandaliserade eller sågade ner träden som ni planterade?

Tycker du att det spelar någon roll vem som äger träd?

Relationen till träd

Har du något annat enskilt träd som är speciellt för dig? Vad gjorde du vid/med det trädet?

Besökte du trädet en viss period eller gör du det än?

Beskriv det trädet!

Vad symboliserar det trädet för dig?

Vet du vilken art det är?

Har du visat trädet för någon annan?

Lever trädet än? Om det dött, hur kändes det för dig/Hur skulle det kännas om det dör?

Har du någon favoritträdart?

Vilken sorts träd tycker du bäst respektive sämst om?

Har du olika syn på gamla och unga träd?

Har du varit ute i skogen under din uppväxt?

Hur är det nu –brukar du vara ute i naturen?

Träd i staden

Är det viktigt med träd i staden? Varför?

Passar träd överallt?

Är vissa träd lämpligare än andra på vissa platser och i vissa miljöer?

Finns det något träd som du tycker borde sågas ner?

När är ett träd till besvär?

Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

Pippi Långstrump har ju ett sockerdrinksträd. Finns det någon berättelse knuten till något särskilt träd som du känner till?

Gymnasist	Kön	Ålder	Gymnasieprogram	Skola i 4:an
1	Kille	19 år	NV	Holstagårdsskolan
2	Tjej	18 år	NV	Elinebergsskolan
3	Kille	19 år	SP	Allerum
4	Tjej	18 år	SP	Holstagårdsskolan
5	Tjej	19 år	SP	Gantofta
6	Tjej	19 år	SP	Högasten
7	Kille	20 år	NV	Råå södra skola
8	Tjej	18 år	SP	Västra Ramlösa

Gymnasist 1

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080526.

-Kan du inte berätta vad du kommer ihåg av *Barnens skog* –projektet?

-Ja, alltså, jag fick ju bara en lite snabb fråga där av Eva, och är inte det här att man gick och planterade träd med sin klass?

-*nickar*

-Jo, det är det va.

-Jo, det är det.

-Jo, men då har jag för mig, jag kommer inte ihåg så mycket mer än att vi var på typ en stor åker, och så planterade vi skog. Eller träd. Och så var det ganska kul, och sedan åkte vi hem. Så. Asså, *litet skratt* jag tror inte att det var så jättestort runtomkring för vår klass, så att det var så mycket prat om det eller så, mer än att vi gjorde det och att det var typ... spännande, kan man väl säga.

-Kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?

-Eeeeeeeh, nej, inte så mycket, men att de var rätt så små tror jag väl var det jag reflekterade över själv, alltså att det kändes som att man undrade om de skulle klara sig, kan jag tänka mig,

-Mm.

-men det är väl det mesta.

-Kommer du ihåg att ni gjorde något med det här projektet även på hösten innan? Att det hade något samband?

-Det är mycket möjligt, men det kommer jag inte ihåg.

-Nä.

-Var det något sådant att man skulle göra det då? Alltså att det var...

-Jag tror att de har gjort så redan från början, för nu så pratar de om skogen och så där hela hösten.

-Mm. Okej. Vi höll i och för sig på rätt mycket med natur och sånt, så det kan ju hända att det vävdes in, så. Det är säkert troligt till och med.

-Men vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?

-Eeem, nu eller då?

-Vad du kommer ihåg det som, varför ni gjorde det. Tänkte du på det?

-Eee, det vet jag inte riktigt.

-Eller nu kanske...

-Det var nog, *då* tänkte jag nog mer bara att det liksom var spännande att få vara med och lära sig hur det fungerade, och idag... Jag vet inte, kanske att man skulle få någon slags relation till det... Alltså till skogen och så, kan jag tänka mig i efterhand att det var, men det tänkte jag nog inte då precis.

-Hur då?

-Ja, alltså, att man tänker så att jag var med och planterade ett träd här, och så blir man så här att man bryr sig om det på något sätt, alltså att man tänker att skogen är viktig för oss. Jag vet inte *fniss*.

-Har du planterat fler träd efter det?

-Äämm, nej inte jag. Vi har gjort i familjen i trädgården någon gång. Men inte själv, det kan jag inte säga.

-Nä.

-Eller jo i för sig en gång så, när du säger det, hehe, så kan jag ju... Det var så att min granne, som jag är väldigt bra kompis med, hans föräldrar hade en buske som de skulle kasta bort. Och så fick vi sån "Åh vi måste rädda busken!", så gick vi ut och planterade den på en äng. Och så står den kvar där nu. Så då har jag ju egentligen planterat ett träd faktiskt! Om man tänker efter.

-Varför kände ni att ni ville rädda den?

-Jag vet inte, jag tror vi trodde att den skulle bli ledsen annars.

-Ja.

-Så var det nog, faktiskt. Så kände vi så att, ja, det var synd att slänga den för den funkade, eller ja funkade, men det var inget fel på busken mer än att de inte ville ha den längre, så planterade vi den sedan. *fniss*

-Har du... har du tittat till den busken?

-Nej, det har jag inte, men jag ser den, för den ligger precis bredvid mitt hus. Så jag vet bara att den står där.

-Mm.

-Jag brukar inte gå bort och prata med den så mycket annars.

-Nej.

-Den står där i alla fall. *fniss*

-Har du varit tillbaks och tittat på de träden ni planterade i *Barnens skog*?

-Nej, det har jag inte. Jag har inte varit där sedan dess. Kan man, asså, finns det något sånt att man kan se vilka som planterades var, eller är där bara...

-Jag vet inte om de har några, du menar, planer eller så över...

-Eller så att där stod typ skyltar eller där är nåt sånt.

-Jag tror nog inte det.

-Nä.

-Det är kanske mer om man kommer ihåg ungefär var man planterade, men det är ju *skrattar till*

-Ja, nej ingen aning! *skratt*

-Nej. Men bor du i närheten av där ni planterade?

-Nej, jag bor i Domsten.

-Och var...

-Det ligger, om man kör här, var bor du?

-I Lund.

-I Lund, okej, om man kör här i Helsingborg intill vattnet, så kör man kanske 5 minuter när man har kommit ut ur Helsingborgs stad, så kommer man till en by som heter Laröd, och så kör man 10 minuter till, så kommer man till Domsten.

-Ja.

-Så det är en bit härifrån, kan man väl säga.

-Mm, och ni planterade inne i Helsingborg.

-Vi planterade... Jag tror vi planterade här borta vid Filborna, så längs ut med vägen. Jag tror det, men jag är inte helt säker.

-Men tänker du på de träden ni planterade som *dina* träd?

-Eeeh, nja... Det är nog mer som *våra* i så fall. Asså som klassens, kan man säga. Faktiskt.

-Mm.

-Men det finns viss sån ägandekänsla. Det gör det nog, kan jag säga.

-Och har det något värde för dig?

-Eeeh, ja, asså jag tyckte det var, på nåt vis kändes det liksom lite fräckt att man har varit med och planterat träd, kan man väl säga.

-Ja.

-Det är inte mycket mer än så, men så känner jag nu.

-Mm. *paus* Men hur skulle det kännas om någon vandaliserade de träden?

-Mmm... *paus* Det hade nog känts ändå lite jobbigt, faktiskt. Inte för att jag hade känt så "Ooh, trädet blir ledset!" eller så "Nej!", utan mer för att det liksom känts som mer symboliskt mot mig liksom, för att jag planterat trädet. Vilket ju är ganska abstrakt så... Men det hade nog känts tungt. Eller tråkigt i alla fall... Tror jag.

-Som att... Ja, som att de gjorde något mot dig?

-Ja, lite i alla fall.

-Mm.

-Jag hade åtminstone blivit arg, tror jag. Irriterad.

-Mm. *paus* Tycker du att det spelar någon roll vem som äger träd?

-Nej, inte egentligen.

-Nej.

-Jag tycker bara att det är viktigt att de finns, så. Jag ogillar när man sågar ner träd allmänt, kan man säga.

-Varför är det viktigt?

-Äääm, jag vet inte, det är nog mer för att det känns som någonting som oftast har funnits här längre än vad man själv har gjort, och så känns det... lite som att man ska ändå respektera dem, och samtidigt så tänker jag mig att om man sågar ner träd så tar det så lång tid innan det kommer ett nytt. Asså, om man sågar ner ett gammalt träd så bara ja men nu är det 60 år tills det kan bli ett lika stort träd. Och så kan det ändå vara nån som förstör det på vägen där också, så då tycker jag det är viktigt att [ett par ord ohörbart] lite så. *fniss*

-Har du något annat träd som är speciellt för dig?

-Äämm *paus* Ja i så fall har jag nog faktiskt ett, för i vår trädgård så hade vi eller har fortfarande en sån, inte sån, typ fruktträdgård eller någonting, så där är rätt mycket träd. Och så av nån anledning, och jag kan inte alls nu i efterhand förklara varför, men så blev det att jag och min syster hade varsitt träd som vi typ alltid var i. Och så här, typ "Det här är mitt träd." och så satt vi i trädet och sånt. [Ohörbart ord] Och ja, det har jag väl kvar. Det är typ mitt träd, *fniss* känner jag.

-Vad är det för träd?

-Det är ett äppelträd, som nästan aldrig fick några äpplen, faktiskt. Men det var ganska stort. *fniss*

-Var ni där samtidigt, du och din syster, i varsitt asså?

-Ja. Eller ja. Ja. Det var inte jätteofta...

-[Avbryter] De var nära varandra?

-Ja, det var två träd bredvid varandra. Och så hade vi så "Oo, det här är mitt hus, som är ett träd egentligen". *fniss*

-Mm.

-Så lekte vi i dem och så. Det har jag nog en relation med det trädet, liksom.

-Vad gjorde ni då?

-Eeeh, jag vet inte riktigt. Vi mest... Asså, det var nog inget speciellt mer än att vi typ lekte i dem. Så. Kan man väl säga.

-Och lekte att det var era hus, liksom.

-Ja hus, träd. Men det var nog så. Att vi liksom låtsades väl att vi bodde i dem och så, tror jag. *fniss*

-Men det var en viss period då i barndomen som du var där, eller går du dit någon gång nu?

-Exakt. Det ligger precis utanför dörren i för sig, så jag ser ju det ofta, men det är inte så att jag brukar klättra upp i det längre. Utan det är mer att... Men samtidigt så... I alla fall då tyckte jag det var väldigt jobbigt så här när man ska ju så här...vad heter det... klippa fruktträd, stämmer inte det?

-Jo.

-Så här så att de ska hålla sig och få äpplen. Det tyckte jag alltid var jobbigt., för jag trodde inte trädet gillade det.

-Nej.

-Så, så var det nog.

-Men var det lite samma sak? Lite som att de skadade dig då, som vi pratade om innan att i fall de...?

-Nej, det tror jag nog i och för sig inte att jag kände det som mot mig, utan det var nog mer bara att jag trodde att trädet skulle tycka att det var hemskt.

-Mm.

-Typ och att det gjorde ont och så. Jag har tänkt på det att när jag var liten så tänkte jag alltid att alla saker hade känslor. *fniss*

-Ja.

-Så. Eller mycket i alla fall, så. Så var det ofta. *fniss*

-Mm. Hur gammal var du när du... under vilken period lekte ni med trädet?

-Äääm... Det vet jag inte riktigt. Det kan nog ha varit typ så här, lite innan jag började skolan. Då nån gång. Kanske, ja... 5-7 år eller något sånt. Där nånstans, kan jag tänka mig. *paus* Men det vet jag inte riktigt.

-Vad symboliserar det trädet för dig?

-Eeeh... Det är väl mest att det är rätt mycket minnen så, asså, att man lekte i det mycket och så här. Jag kommer ihåg liksom mycket, från min barndom. Inte bara från det, men i och med att det är en del av trädgården och att vi var mycket där, så... så är det väl mer så.

-Men det går inte att sätta ett ord på, asså, vad det utstrålade eller vad ska man säga?

-Naa... Glädje kanske, kan jag tänka mig.

-Mm.

-Eller trygghet.

-Fick någon annan komma dit, till era träd?

-Ja.

-Det var liksom inte så...privat?

-Nej, förutom att jag och min syster var nog ganska noga med att poängtera vem som var vems träd liksom. Men sedan kompisar och så, var det inget problem med. *paus* Men det var inte så att hon inte heller fick lov att vara i trädet, utan det var bara "Ja, men det här är mitt träd, bara så att du vet det, men du får lov att vara i det", liksom.

-Ja, okej.

-Men, hur skulle det kännas om det trädet dog?

-Mmm... Tråkigt liksom. Asså, jag hade ju ändå haft kvar minnena, men... Så egentligen så kan jag nog inte säga faktiskt att det hade varit mer, så där jättemycket hemskare om det trädet eller andra i trädgården liksom hade försvunnit. Eller ja, kanske lite. Men... Jag vet inte... Så här i efterhand är det nog mer minnena som är viktiga för mig. Om asså, så jag tror inte att jag sätter det så jättemycket högre än andra träd nu.

-Nej.

-Liksom *fniss*.

-Tror du förresten att *Barnens skog* –projektet har påverkat dig på något sätt?

-Ja, det tror jag nog. Det är ju svårt att säga hur det hade varit utan det, men... Jag gillar ju mycket träd och skog nu, liksom. *paus* Och det är mycket möjligt att det var åtminstone en bidragande orsak.

-Brukar du vara ute i naturen och så?

-Eeeh, så där, inte jätteofta faktiskt, det kan jag inte säga. Men jag tycker att det är rätt så mysigt att om jag är ute och springer så tycker jag att det är rätt så mysigt att göra det i skogen, istället för att springa öppet.

-Mm. Och hur var det när du växte upp och så, har du varit ute i skogen med din familj och så?

-Ja, det var nog rätt så mycket, dels... så var det så att när mamma och pappa jobbade när vi var små så var vi på en förskola som ligger också i Domsten, och där var vi också rätt så mycket, eller vi var mycket ute, och så hände det ganska ofta att vi gick på typ utflykter och så i närheten.

-Okej.

-Och sedan dessutom så var den bara typ 2-3 timmar om dagen, så resten av tiden var vi hos min farmor, och vi var också rätt så mycket ute. Gick i skogen och sånt. Så ja, det har jag nog varit faktiskt.

-*paus* Har du någon favoritträdart?

-Hmm... Nej, det tror jag faktiskt inte. Jag tycker mest om när de är stora. *fniss*

-Mm.

-Och sedan tycker jag att det är mysigt att gå i... Fast egentligen, det har ju inte så mycket med träden att göra, men jag tycker att det är rätt så mysigt när man går i sådana täta granskogar, sådana där det är rätt så mörkt, och så är det mycket barr på marken och så.

-Jaja.*bekräftande*

-Fast det är ju inte trädet i sig. Det är ju mer skogen liksom. Men annars kan man väl generellt säga stora träd, tycker jag är mysigt. Gamla.

-Varför då, tror du?

-Eeeh, jag vet inte riktigt. För att de, jag tror det är det här att de har stått där länge, och så känns de liksom fridfulla... Det är lugnt. Mysigt.

-Vilka tycker du sämst om då? Vilka träd?

-Mmm... Dem som jag gillar minst är nog sådana som inte är så mycket träd, asså, de som är lite snåriga buskar, lägre. Jag vet inte vad man ska säga... Egentligen, det kanske inte är så mycket träd, men... Asså, de som är motsatsen till höga, stora träd.

-Mm.

-Så är det de som är mindre och så, tycker inte jag är så roliga. För dem mest fastnar man i, eller är jobbiga när man ska gå, så. *fniss* Kan man säga.

-Ja. *paus* Passar träd överallt?

-Eeem... Nej, inte överallt, men det är nog rätt få ställen som de inte passar, tycker jag. På de flesta ställena passar de. *paus* Jag satt och funderade på, nu när jag sa så, var kan det inte passa... Det är väl att man på vissa ställen kan det var trevligt att ha mer öppna ställen, asså platser, till exempel torg och så, så kanske det inte alltid är trevligt att ha det i mitten, liksom.

-Att ha träd i mitten menar du?

-Ja, asså, då är det trevligare att ha det typ runtom, så har man en slags öppen plats eller så. Men annars så passar de nog på de flesta ställena. *paus* Om man bortser från liksom opraktiska, typ som på ett fält eller så, så kan ju, men det är ju inte samma sak, det är kanske inte riktigt det du frågar efter... Alltså jag menar om man ska typ så här ha... ah, jag kommer inte ihåg vad det heter... Ja, men när du odlar eller så, så kan det vara opraktiskt att ha ett träd typ mitt i alltihopa, men det är ju mer av praktiska skäl, eller typ så... Det är jobbigt, eller opraktiskt, liksom. Kanske inte var ett så smart svar.

-Jo, visst! Det finns inga dumma svar. *skrattar till*

-Vad bra! *fniss*

-Finns det något träd som du tycker borde sågas ner?

-Som borde sågas ner?

-Någonstans.

-Jaha, du menar om jag har tänkt på att "Det här trädet borde sågas ner". Eeeh, ja, det har jag faktiskt tänkt på. Fast det är när man kör bil, så tycker inte jag alls om när man står i korsningar eller rondeller och så, så ibland så tycker jag att man ser inte riktigt.

-När det är träd mitt i rondellen?

-Ja, dels, när det är vissa så har de ju, asså, man har träd mitt i så man ser inte, men det tycker jag är liksom, ja, jag tycker det är bättre om de inte hade funnits där, men det är liksom inte så jättehemskt så att man måste såga ner dem. Däremot så tycker jag inte alls om, du vet om man står i en korsning och så är det liksom så här, så man ser inte riktigt ut. Det tycker jag är obehagligt och dåligt, liksom.

-Asså när det skymmer sikten?

-Ja, exakt. Speciellt då när man kör bil, liksom, för då tycker jag att det är viktigt att man ser ut.

-Kan ett, tycker du att ett träd kan vara till besvär?

-Ja, *då*.

-Det är *då*. Mm.

-Framförallt.

-Men inte annars.

-Sedan annars kan jag inte komma på någonting just nu. Det har jag säkert tänkt på också någon gång, att det har varit besvärligt, men det är, just nu tänker jag på det, eller kommer på det.

-Mm. Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

-Asså, jag tycker att det är mysigare när lövträd har löv på sig, men jag ogillar ju inte träden under tiden, liksom. Det är mer bara att jag tycker de är mysigare när där är lite löv på.

-Mm.

-De ser inte så fina ut annars.

-Nä.

-Men jag uppskattar dem liksom ändå, tror jag, om man säger så. Hellre lövtomma träd än inga träd alls.

-*paus* Eh, tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-Nej, det tror jag faktiskt inte.

-Nej.

-Jag tror att det säkerligen finns folk som gör det, men jag tror de flesta tycker, tror jag inte gör det, för jag förstår inte riktigt... Jag tror inte de, att det finns så många som har något, asså, mot träd så.

-Nej.

-Det kan jag inte tänka mig, faktiskt. Så nej, generellt sett inte.

-Varför tror du att de gör det som, de som gör det?

-Mmmm... Asså, jag tror att de som gör det oftast inte gör det för att de har emot, något emot trädet självt, utan det är nog mer ett slags uttryck för "Ooh, jag vill ha uppmärksamhet" eller "Jag vill visa att jag tycker inte om den här personen eller samhället i stort", eller nåt sånt, kan jag tänka mig. Asså, jag tror inte att det är så att de känner "Ooh, dumma träd! Nu måste jag knäcka det!" eller så, utan det är nog mer att man vill visa för andra, liksom.

-Mm.

Den intervjuade svarar kort i sin mobiltelefon

-Du sa innan att du tyckte att det var viktigt med träd.

-Mm.

-Varför tycker du det?

-Eemmm... För att jag tycker att det är en väldigt utmärkande del av naturen, liksom, och... Jag tycker allmänt om naturen och tycker att man ska bevara den, liksom.

-Och om man tänker i staden...

-Mm.

-Varför ska man ha träd där?

-För att jag tycker att träd mjukar upp väldigt mycket. Asså, om man typ är, om man har, ofta så där moderna bostadsområden så kan det bli ganska kalt och tråkigt, men sätter man dit träd så blir det mycket, mycket trevligare. Tycker jag.

-Mm. *paus* Så intrycket man får av...

-Av staden.

-Av staden.

-Ja, precis. Och att det blir, det blir liksom hemtrevligare, mysigare och mer estetiskt tilltalande. *paus* Tycker jag. *fniss*

-Vilken funktion hos ett träd tycker du är viktig?

-Det är väl mest det, asså att den här... Utseendet liksom, asså att det är tilltalande, [ohörbart ord] typ. *fniss* Sedan är det väl i och för sig, den allra viktigaste funktionen är väl fotosyntesen måste man ju i och för sig nämna som den viktigaste funktionen, om man ser globalt.

-Mm. Eh, Pippi Långstrump hon hade ju ett sockerdricksträd, du kanske minns.

-Ja, just det.

-Finns det någon berättelse knuten till något annat träd som du känner till? Eller på nåt, eller nån, jag vet inte, hörsägen har man kanske inte så mycket men, på något vis något du har hört om ett träd?

-Eeeh, nej... Det kan man väl inte säga egentligen. Det enda jag kommer på så är väl att man rätt ofta har... asså att man när man ska säga att någonting är sällsynt, så pratar man om att det växer inte på träd, eller så.

-Jaja. [bekräftande]

-Och att man... Eller att när man önskar att man hade någonting mycket liksom, så kan man säga, ja men, det är synd att det inte växer på träd. Det är väl det jag kan tänka mig.

-Mm.

-Så. Annars kan jag nog inte komma på så många andra... hörsägnar eller nånting sånt... Nej, det kan jag inte säga, faktiskt. *fniss*

-Nej. Nu har vi pratat om allt jag ville fråga om.

-Mm.

-Är det något du vill lägga till, så där som hör till ämnet?

-Eem... Nej, det tror jag inte. Jag bara satt och funderade här innan, och så tänkte jag på varför, lite, du pratade om varför jag, hur jag kunde tro att min relation till träd, asså hur det har uppkommit, så. Och då tänkte jag på en grej som, som är rätt så, som nog fick, eller den största, eller så, en stor tankeställare för mig, var när jag läste en bok som hette, jag vet inte om du har läst den, eller en bokserie som hette, jag tror den hette "Imorgon när kriget kom" eller nånting sånt.

-Jaha... [funderande]

-Som handlar om ett krig i Australien, tror jag att det är, och eemm... Där bara kort så nämner huvudpersonen, jag tror hon bor på en gård eller nåt sånt, och så har hon typ, äh jag vet inte, men det blev krig där i alla fall, och sedan så var det några andra som, asså nåt annat land som invaderade och som bosatte sig där. Och så kommer jag ihåg, jag tror att de sågade ner några träd, de nya som bodde där. Och så kände hon så här jättemycket ilska, för det var typ hennes förfäder som hade planterat, och det var liksom inte så jättemånga, det var så här vid nåt speciellt ställe, och så just det här, ja men "Nu liksom, nu kommer jag aldrig att kunna få se dem, asså, för även om jag planterar nu så kommer de aldrig att bli så stora", för de var liksom 70 år gamla kanske. Och så tänkte jag nog, liksom, att jag kände att, ja, det hade jag nog också känt så, kan jag tänka mig. Annars har jag nog inte så mycket mer.

-Att du också blev upprörd att de...

-Ja, jag kände liksom också, att på något sätt, att trädet kanske inte riktigt var skyldigt, eller så.

-Att det inte hade gjort något?

-Ja, och så just det här, det jag ofta känner när man sågar ner ett träd, asså, det är lätt att såga ner det, men det är jätkligt svårt att få tillbaks det igen. Asså, även om man planterar ett nytt, så pratar vi om så många år innan det kommer, innan det ser likadant ut.

-Mm. Det är sant.

-Så känner jag.

-Ja. *paus* Tack så mycket för att du tog dig tid!

-Det var så lite så! Det var bara roligt.

Gymnasist 2

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080526.

-Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* –projektet.

-Mmm... Ousch! Eemm... Asså, jag kommer typ ihåg att vi åkte dit med klassen, kan man väl säga, och sedan så... Vi, vi... Vi hade fått reda på innan att vi skulle få plantera ett träd, och att vi skulle typ gå runt och kolla på naturen och djur, och så fick vi lite information om vad hästar har för, jag vet inte, med lantbruket att göra och hur man använde det förr i tiden. Det är det jag kommer ihåg mest, för jag var intresserad av det i alla fall.

-Ja.

-Så kommer jag ihåg, asså, jag kommer ju ihåg hur de beskrev att man skulle göra när man planterade trädet. Ja, att det skulle vara en spade då, emellan alla träden, och så vidare, typ så. Det är väl det jag kommer ihåg egentligen, jag vet inte... Det var länge sedan, känns det som.

-Ja, jo. *fniss*

-*skratt*

-Men du kommer ihåg, kommer du enbart ihåg den dagen, eller kommer du ihåg något mer, att det var något förarbete eller så, som också hade med det att göra?

-Eem, asså... Vi undersökte kanske lite... lite historia med hur länge Barnens skog hade hållit på, asså innan, några dagar innan, och eemm... Ja, sedan så kommer jag ihåg att, ja, vi gjorde lite om... med växter, eller vad heter det, växtlighet i sjöar och sånt. Det höll vi också på med, och undersökte, för det var också viktigt, tydligen, jag vet inte... Eeemm... Och, asså jag, när vi var där, så höll vi på med det också, att vi tog prover från en sjö där. Eller inte prover kanske, men vi tog med vatten från en sjö i alla fall.

-Mm.

-Och sedan så efteråt så kollade vi upp det också, eller lärarna gjorde väl det, så berättade de vad det fanns och så. Det var ganska avancerat, känns det som.

-Ja, det låter så! *skratt*

-*skratt* De gjorde det väldigt avancerat, men jag vet inte, det känns som att många i min klass var intresserade, så därför ville de väl då göra det ganska avancerat.

-Mm. Kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?

-*suck* Asså, jag vet inte, ja, jag kan kanske inte säga att det var just, att det var trädet som var roligt så, men det var kanske roligt att göra nånting, kanske. Att, asså i sig att, asså...

-Att komma ut ur klassrummet?

-Ja, precis.

-Mm.

-I sig att göra nånting utanför skolan, men ändå *med* skolan, att det var roligt. Det kanske inte var det just att "Åh! Vi ska plantera träd", det är kanske inte det man ser fram emot, men att göra nånting, så var det kanske kul om vi gjorde det så att man fick lov att plantera ett träd.

-Ja.

-Mm.

-Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog* –projektet?

-Då eller i efterhand?, tänkte jag säga. Då när jag var liten, eller?

-Eh, vi kan ta både och, asså...

-Okej, när jag var liten, så kanske jag inte kom på något syfte, men att, jag vet inte, att det var roligt att vara ute kanske, bara. Det var kanske det, asså... Nej, jag tror inte att jag tänkte så långt... Jag vet inte...

-Nej. Och nu då?

-Nu kan jag väl ändå att förstå att... Asså, nu har man ju satt sitt lilla fottryck, eller vad man ska säga, så det är kanske kul med, eller, det är roligare nu, än vad man förstod att det var då, men att det är roligt att bidra till nånting, som ändå har traditioner liksom följer med, eller det har följt med rätt länge nu ju, så det är ju [två ohörbara ord]...

-I Helsingborgs stad?

-Ja i Helsingborgs stad. Ja precis. Jaja, ehh...och att, ja, asså det håller ju fortfarande på. Så det är ju kul, och att det ändå går så bra för dem, att folk är intresserade och faktiskt vill göra det. Men ja... Jag vet inte.

-Att vara med i något...

-Ja, precis.

-I staden liksom?

-Ja, precis.

-Mm. *paus* Och vad tror du att det har betytt för dig, att du var med?

-*paus* Inte så mycket, tror jag, asså så. Nej, inte särskilt mycket.

-Har du åkt tillbaks och tittat på de träden?

-Nej.

-Nej. Eem... Bor du i närheten av där ni planterade?

-Jag kommer inte ihåg var det ligger nånstans nu...

-Nä.

-Men, asså jag bor i Ramlösa, så nä jag tror, jag vet, jag tror inte det...

-Nej.

-Nej, det är nog inte så nära. Så jag vet, jag är lite osäker. *skrattar till*

-Javisst! *skrattar till* Eem... Har du planterat fler träd, i något helt annat sammanhang, sedan dess?

-Ja, i trädgården, men, eller vi har bytt ut träd i trädgården, men det är väl, ja, det är väl det enda jag har planterat i så fall. *skrattar till*

-Mm. Det var tillsammans med familjen?

-Ja, precis.

-*paus* Hur skulle det kännas om någon vandaliserade eller sågade ner de träden ni planterade?

-I *Barnens skog*?

-Mm. Betyder det något?

-Asså... Ja, asså, om man säger så. Jag hade blivit ledsen. Det, för att... Träd, det är ju, asså. Det är ju onödigt, träd i sig, men jag hade inte blivit ledsen för att just jag hade varit med och planterat det, men att de sågar ner träd bara för att de är planterade i ett syfte, till barn eller så, eller vad man ska säga, så hade jag blivit ledsen, för att det är ju onödigt.

-Mm.

-Men ja, asså inte för att jag har varit med, men för att det är ett bra projekt, så därför känns det onödigt... att man vandaliserar dem. Ja.

-Mm. *paus* Men tänker du på de träden som *dina* träd?

-Nej, det gör jag inte.

-Nej. *paus* Tycker du att det spelar någon roll vem som äger träd?

-Nej, det tycker jag inte. *skrattar till* Jag kan väl säga att jag tycker inte att nån har rätt att äga träd. Asså egentligen. Eller, om ett träd står i en trädgård och, asså, marken... Eller, om vi säger i din trädgård eller i min trädgård, så tycker jag att min familj äger det trädet, för att vi har planterat det, men just så här offentliga projekt och så, tycker inte jag att man äger träden, eller, jag vet inte, asså förstår du hur jag menar? Att man har ingen riktig, asså, ja om vi säger det trädet jag har planterat i *Barnens skog*. Jag tycker ju inte att jag äger det. Men, det gör väl ingen annan heller egentligen, utan det är ett fritt träd, kan man väl säga. Så skulle jag se det i alla fall, jag vet inte... Ja. Förstår du hur jag menar?

-Men är det för att alla ska ha, liksom, lika tillgång till alla träd, liksom, eller varför... Hade det gjort något om du hade tyckt det, att det var ditt träd?

-Nej, det hade det kanske inte, men det hade känts onödigt om jag hade tyckt det. Eller jag tycker det känns onödigt att jag tycker att jag har äganderätt till trädet, så det hade kanske inte gjort nånting för nån annan, om jag inte hade, typ, sågat ner trädet bara, och "Nä, det här är mitt träd!", men om det bara hade stått där, och jag hade ansett att det hade varit mitt träd, så hade det ju inte gjort nånting för de andra, om det ändå bara hade stått där, men det blir enklare om det bara är ett fritt träd. För om nån skulle få för sig att "Ja men det här är mitt träd, så då kan jag såga ner det och göra vad jag vill med det" hade det försvårat, asså, *Barnens skog* –projektet. Tycker jag i alla fall.

-Men det är just i fall man sågar ner det då?

-Ja, faktiskt. Ja, men... Ja.

-*paus* Har du något annat enskilt träd som är speciellt för dig?

-Nej.

-Kanske från när du var mindre, eller...

-Nej... Nej, det skulle jag inte säga.

-Nej.

-Nej.

-*paus* Har du någon favoritträdart?

-Asså, jag har alltid tyckt björkar var snygga, bara för att de har, asså, färgade stammar, eller så.

-Ja.

-Ja. Det är väl kanske därför.

-Hur använder man träd?

-*paus* Asså idag, eller vad jag tycker att man ska använda dem till?

-Vi kan börja med vad du tycker.

-Vad jag tycker... Asså, ja... Jag tycker att man kan använda dem till ganska mycket, men i rimlig mängd, liksom, så att man inte... Asså det är det här med att vara, det här med koldioxid till exempel, att jo, man kan ju säkert använda det till papper, möbler och så vidare, bara man inte avverkar alla träd samtidigt, eller så. Man kan använda det till bränsle och så också. Jag tycker att man kan använda det till mycket, för det är ett naturligt, ett naturligt råämne, eller hur man ska kalla det, så det är ju bra, bara man inte avverkar allting samtidigt, så det blir ett underskott på träd eller hur man ska säga. För det tar ju rätt så lång tid för träd att växa.

-Ja.

-Ja. Men jag tycker att man kan använda det till det mesta som det liksom funkar att använda det till.

-Men kan man använda dem när de lever också? Innan man har sågat ner dem? Fast inte då bygga av dem.

-Asså när de står, eller vaddå...

-Om man kan ha nytta av dem på andra sätt.

-Ja, jo, asså man kan använda det till... Man kan ju, asså man kan ju vad ska man säga, bygga saker runt träden, så att säga. Man kan ju göra så att... Eller jag vet inte riktigt... Vad menar du?

-Vad man kan ha för nytta av dem när de...

-När de står...? Hmm... Jag vet inte, jag har inte riktigt tänkt på det... Men, asså... Bra fråga. Jag vet inte.

-Vi kan lämna det.

-Ja. *skrattar till*

-Eeh... Finns det några, asså, slags träd som du tycker bättre eller sämre om? *paus* Du tycker bättre om björkar, men finns det några du inte tycker om?

-Ja, okej... Asså, svår fråga, men jag vet inte, jag gillar inte tallar.

-Nej.

-Men det är bara för, jag vet inte, de här tallskogarna, som när man åker ut till, upp till Halland eller så, så är det tallskogar utmed vägarna. Jag gillar inte dem precis. Det ser mycket, eller de ser rätt mörka ut och det är rätt mycket utav dem, så, jag vet inte...

-Är det för att det är tråkigt att åka där då eller?

-Ja, det är nog mest därför. Ja.

-Har du olika syn på gamla och unga träd?

-*paus* Olika syn, hur menar du då, asså...?

-Tycker du kanske bättre eller sämre om, liksom... om det ena eller det andra?

-Nej. Asså, det enda är ju att gamla träd... asså... *paus* Nej, asså nej, jag skulle inte... Nej.

paus Nej, skulle jag nog säga. Nej. *skrattar till*

-Har du varit ute i skogen under din uppväxt?

-Ja, väldigt mycket.

-Mycket?

-Ja.

-Ja. Med familjen och så?

-Ja, asså, jag har ju ridit i 12 år.

-Jaja.

-Jag har precis slutat, men jag har ridit väldigt mycket i skogen, och varit ute med familjen i skogen för de delar också intresset. Sedan så, min farmor bor ute vid skogen, och där har vi alltid haft utflykter och så, så mycket med familj och släkt har jag varit ute i skogen när jag var liten.

-Är du, är du ute fortfarande?

-Jag är ute fortfarande. Ja. *skrattar till*

-Är det viktigt med träd i staden?

-Ja, det tycker jag. För... Jag tänker bara om man jämför, asså okej, Helsingborg, det kanske inte finns så mycket träd i Helsingborg just i innerstaden, men om man jämför med Stockholm till exempel, så är här *otroligt* mycket mer träd i innerstaden än vad där är i Stockholm. Och det tycker jag är riktigt charmigt. Så jag tycker att det borde finnas mer träd i innerstäderna än vad det finns idag, för att det är bra för miljön, och det är charmigt och det ser, det ger ett bra intryck. Det blir roligare på nåt sätt. Med asså, det följer ju årstiderna också. Så man kan ju säga att träden utvecklas med årstiderna. Det är ju alltid nånting man brukar säga att "Åh! Nu är det vår, nu blommar träden!" och så, så det är [två ohörbara ord]. Så det tycker jag.

-Ja, och hur, hur är det, just det med årstiderna, hur är det positivt att... För det är nåt man tittar på då, när man är, eller...?

-Ja, och för att man ser ju att staden fortfarande lever, asså så, så att... om det händer nånting, liksom... Om då träden förändras så lever ju fortfarande staden och då händer det nånting. Asså...

-Om det hände nåt med träden...

-Ja precis, så lever ju innerstaden fortfarande, så att säga. Eller vad man ska säga, så då mår den ju bra, eller... Ja, jag vet inte riktigt hur jag ska förklara det... *skrattar till*

-Eemm... Men så då mår staden bra?

-Nä men asså det känns som att, nä men inte staden, men asså... Ah... Nä men om... Ja men om träden ändras, så... Okej, nä skit samma!

-Ja men om de ändras så som de gör under årstiderna, först kommer det blommor, sedan så kommer det höstlöv...

-Ja precis då liksom, ja men vi kan säga att det ger ett bra intryck för alla som bor i staden.

-Och det känns som att staden lever, liksom, att det inte...

-Ja precis, att det inte ruttnar, utan att den lever, att den liksom fortsätter att gå runt, eller vad man ska säga, jag vet inte. Ja.

-Ja. Mm. *paus* När är träd till besvär?

-Mm. Eem... Asså, det associerar jag direkt till när jag har varit ute och ridit till exempel. När det ligger träd asså i vägen för, vad ska man säga, ridbanor eller ridvägar så tycker jag att det är jobbigt för att, då blir jag bara sur *fniss*, för då måste man liksom, jag vet inte, komma förbi det på nåt sätt. Det blir ett hinder.

-Ja.

-Och då är det ju inte så bra. Så det är väl det första jag associerar till. *paus* Och sedan även kanske naturkatastrofer, men det är lite samma sak, att om det blåser mycket så kan det bli ett hinder, om det ligger på vägar. *paus* Fast det är ju inte trädens fel, om man säger så, men...

-Nä, just det! *skrattar till*

-Men det blir ju ändå problematiskt.

-Ja.

-Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner?

- Nä, inte så direkt. Nej.
- *paus* Passar träd överallt?
- *paus* Kanske inte riktigt överallt... Jag vet inte, inte riktigt överallt, kanske, men... nästan. Jag kan inte riktigt säga varför... varför det inte skulle göra det, men... *paus* Måste jag förklara varför?
- Nej. Det kanske är svårt att komma på nåt spontant. *skrattar till*
- Ja, det är rätt så svårt. Ja. *skrattar till*
- Eh... *paus* Kan du säga att vissa träd är lämpligare än andra på vissa platser?
- Asså olika arter eller så, eller?
- Ja, eller storlekar eller former eller...
- Ja. Eller om man säger så, i skogen så spelar det ju ingen roll hur, eller hur trädet ser ut eller hur stora de är eller vilken sort det är, men... Men. Asså ja, man brukar ha träd i rondeller ofta nu, och det kanske inte är så bra med ett stort pampigt kastanjeträd då, för då ser man ju inte. Men kanske, jag vet inte, lite bättre med lite småväxta träd då, kanske i så fall. Men, jag vet inte, det är väl ett exempel. *fniss*
- Mm. *paus* Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?
- *paus* Ja, det tror jag, både medvetet och omedvetet.
- Hur då?
- Mm, asså... *paus* Det blir ju svårt att svara på, tänkte jag säga, men... Eem... Hm.
- Menar du att de gör det utan att tänka på att de skadar ett träd?
- Ja, det tror jag. Ja. Det tror jag. Mm. Och sedan så vissa kan göra det för att provocera kanske, på nåt sätt...
- Sin omvärld?
- Ja, precis.
- Mm. *paus* Pippi Långstrump hade ju ett sockerdrinksträd.
- Mm.
- Som du kanske minns. Finns det nån berättelse knuten till nåt särskilt träd som du känner till?
- *paus* Asså, nä, det enda jag vet, asså nä, det finns en del berömda träd i just, asså, Ramlösaparken eller Brunnsparken.
- Jaha.
- I, där jag bor, de är ju märkta på nåt sätt, det vet jag, de har ju sådana silverbrickor på sig. Men jag vet inte varför eller vad de har för historia, men nåt speciellt måste det ju vara med dem, på nåt sätt.
- *paus* Nu har vi pratat om allt det jag ville fråga om.
- Mm.
- Är det nånting du vill tillägga så där, som har med saken att göra?
- Nej, inget spontant i all fall. Nej. Jag kan inte komma på nåt. Nej.
- Är det okej om jag återkommer i fall det är nåt jag vill kolla upp?
- Ja, absolut.
- Vad bra! Tack så mycket för att du tog dig tid!

Gymnasist 3

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080527.

-Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* –projektet.

-*Barnens skog* –projektet. Jo, jag kommer ihåg, det började väl när jag gick i 4:an, att min lärare pratade om att vi skulle iväg, inte för att jag kommer ihåg jättemycket av det men. Vi sätter oss på bussen, och kommer dit, en fin solig dag. Sedan är det lite suddigt, men vi får nog ett träd nånstans i alla fall.

-Ja.

-Och så får vi reda på att vi har en plats som vi ska gå till, vi ska gå och sätta trädet där. Sedan är det väl typ hopp och lek efter det. *skrattar till* Kommer ihåg vi hade en tipspromenad, och vi fick nån mat där också kanske. Mm. Det är vad jag kommer ihåg av projektet. Jag kommer ihåg att jag fick ett diplom sedan efteråt också ju, som kanske finns kvar nånstans.

-Ja. Fint!

-Gömt. Ja.

-Kommer du ihåg hur det kändes att plantera ett träd?

-Asså, jag har planterat granar innan så att, asså, nåt speciellt var det ju inte, men... *skrattar till*. Men visst, det är ju ändå mitt träd kan man ju säga. Så nu när man tänker på det så är det lite häftigt ändå. *jakande inandning*

-Kommer du ihåg om ni gjorde nånting tidigare på terminen som också hade med...

-Med träd att göra?

-Ja. Med det projektet.

-Vi kanske hade nåt sånt, nåt miljöprojekt, men sånt hade man hela tiden, så att. *skrattar till*

-Mm.

-Nåt sånt speciellt bara för att vi planterade träd, det vet jag inte.

-Nej.

-*paus* Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?

-Nu när jag tänker tillbaka på det, så tänker jag att "Oh, men det här är ju typ energiskog, det här kommer att bli nersågat snart!" *skrattar till*, men det var det ju inte, det är väl för miljöns skull att, jag kommer inte ihåg att man pratade så mycket om växthusgaser då, jag kommer inte ihåg varför vi gjorde det, nej. *fniss*

-Men för miljön, kanske...

-Det var för miljön, kanske? Vet du svaret? *fniss*

-Eh, eller... Nja, jag vet vad de tänker nu, och det är att eleverna ska förstå vikten av träd och skog i staden, och varför det är viktigt med träd och...

-Vi känner väl kontakt till träd, tror jag! Ja! *fniss*

-*fniss* Tror du att det projektet har betytt nåt för dig?

-Kanske inte just nu, men senare i framtiden så kanske jag är glad att det fanns, att vi gjorde, att vi satte de träden så att det finns några stora träd kvar, för att alla träd som jag ser nu, det är sådana små mesiga träd, som, jag bor ute på landet och där är jag van vid att det ska vara, ja ekar ska ju vara i alla fall 2 meter tjock. *skrattar till*

-Ja.

-Annars är det ju inte ett träd. Så jag blir glad om de här träden kan få växa sig stora och så ju.

-För, lite allmänt för att få mer träd?

-För att, ja det är ändå lite kultur, det är ändå lite snyggt ju med stora träd! Det kommer ju kanske bli brist på det i framtiden. Så om de här träden får stå ostörda så blir det, så betyder det nånting för mig, ju.

-Ja.

-*jakande inandning*

-Du hade planterat granar också, sa du.

-Ja. Vi har en, vi säljer julgranar därhemma.

-Ja!

- Så att, när *jag* var liten, så gick jag där med morfar, och så satte vi granar. Men det gjorde man med en sådan stor, ja, nånting som man trycker ner i marken, och så sätter man bara en planta där, så det är inte så mycket känsla *fniss*.
- Nej. Gör du det nu också?
- Nej.
- Nej.
- Vi ska göra det igen. Men det tog slut på granar. *skrattar till*
- Ja. *skrattar till*
- Så det är nog dags snart.
- Okej.
- *jakande inandning*
- Och du hade inte besökt träden, nej, just det, igen.
- Nej. Jag vet inte ens var det ligger. Jag trodde det var i Fredriksdal. Var är det nånstans?
- Jag vet inte, asså för de har flyttat runt lite olika år.
- Jahaa...
- Nu är det i nåt som heter Bruces skog, planterade de nu.
- Bruces skog...
- Bortom Filborna nånting...
- Jag tyckte också att jag var bortom Filborna.
- Ja.
- Så det kanske är där igen. *fniss*
- Men då bor du inte alls i närheten då?
- Nej, jag bor i Allerum, jag är norr om Helsingborg. *fniss*
- Ja. *fniss*
- Där finns skog i alla fall, så vi klarar oss.
- Ja. *skrattar till*.
- Men sedan, ja, hyfsat. *skrattar till*
- Har du varit ute mycket i den när du har växt upp?
- Jo. Jag har haft både en stor björkskog och en liten så här fin dunge. Sedan, visst! Man måste ha nånstans man kan bygga kojor när man var liten, så att...
- Ja.
- Då är det liksom självklart! *paus* Men jag var mer glad för att gräva ner mig istället. Sådana underjordiska kojor, det var lite mer häftigare. *skratt*
- Mm!
- *jakande inandning*
- Men i hålor då asså?
- Ja, men det ska vara gärna vid träd, annars är det fortfarande inte hemligt.
- Okej.
- Så att tänk om nästa generations barn, tänk om de inte får några träd som de kan bygga kojor i! Det är ju bara pinsamt... *fniss*
- Nej, och hur kom trädet in i den, i kojbyggandet?
- I kojbyggandet, ja men man skulle upp i trädet ju, desto högre upp desto bättre! Det kan man ju inte, man kan ju inte klättra i små träd. Då går de sönder *skrattar till*
- Så ibland var du där uppe, och ibland var du nere och gömde dig mer?
- Ja, stannade vi nere. *skratt* Kanske låter lite konstigt...
- Nej, det tycker jag inte! *skrattar till*
- Okej! *jakande inandning*
- Så det är väl den bilden jag får av träd, att det är viktigt i uppväxten. Mm.
- Men trädet gjorde att det var hemligt?

-Ja. Asså, det är ändå lite mystik över träd ändå, så att det är ändå väldigt högt, det är nåt stort ju. På så sätt är det ju en mäktig bild också. Den bilden kanske, ja, nu har vi snackat väldigt mycket om det, men den kanske försvinner ju. Det är inte bra!

-Det är en mäktig bild i... Hur då menar du?

-Det är ändå... Det här är ju skapat av naturen. Det har växt upp.

-Mm.

-Om det bara finns sådana småträd så kanske vi förlorar bilden av att naturen är mäktig. Vi håller på att bemästra naturen alldeles för mycket, kanske.

-Mm.

-Och det är ju inte bra.

-Nej.

-Då kanske det bara blir en massa energiskog med popplar, och popplar är inte roligt. *fniss*
-*fniss*

-Ja.

-Men har du nåt särskilt enskilt träd från barndomen kanske eller så, eller nu, som betyder nåt speciellt för dig?

-Ah, jag vill säga ner de träden som jag har därhemma. De täcker solen! *fniss*

-Jaha, på tomten.

-Ja. Sedan asså, kastanjer har ju alltid, alltid varit lite speciella, för att på våren så blir man alltid, så springer man barfota, så blir det en massa kastanjeklibb under, på fötterna. Och det är ändå lite så här sommar, lite början-på-sommarbild! Det är väl ganska härligt. Sedan så får man inte gå in efter att man har, om man inte tvättar fötterna! *skratt*

-Nej, det får man komma ihåg! *skratt* Men ja, det är en art då ja, så du tycker om kastanjer men inte popplar, kan man säga.

-Nej, popplar, jag vet inte, de är, löven är klibbiga. Ah jag vet inte vad det är med dem! Men de är inte roliga i alla fall.

-Nä, okej.

-De blir bara stora, växer jättesnabbt, och sedan blir det inte så mycket mer. Det finns en energiskog bredvid mig, som man bara kan gå igenom. Och allting står på rad, och allting ser så symmetriskt ut. Det är inte rätt, tycker jag. Jag vet inte hur de har gjort med *Barnens skog*, står träden på rad där också?

-Ah, de gör nog det först, men jag kan tänka mig att de gallrar kanske vettigt sedan, så att det inte blir...

-Då kanske inte mitt finns kvar! *skrattar till* Jag vet inte, står där sådana namnskyltar med vem som har satt det?

-Nej inte, jag tror inte att det står klassvis heller...

-Nä...
-Nä...

-Nej, det tror jag inte. Man får mer känna att man var med.

-Bara titta ut över, och ja, nånstans...

-Ja, precis!

-Jo jo...

-Eeem... Men du, tänker du på de träden som ni planterade i *Barnens skog* som *dina* träd?

-Nej... *fniss*

-Det gör du inte?

-Kanske i alla fall. Jo, nånting kan jag kanske tänka det som mitt, för jag fick ju ändå det på nåt sätt. Så att, men, jag ägnar inte det alltför mycket tankar, nej... *fniss*

-Nej.

-Men jag kom ihåg i alla fall, när jag hörde om att du skulle komma och intervjua att så kom jag ihåg att "Oj, just det ja, det var ju där, ja...", så att minnet finns ju kvar där.

-Ja.

-Så kom jag ihåg att vi gick en tipspromenad sedan. Och så var där en massa andra skolor som vi var tvungna att bråka med. *ler*

-Jaja, mm *ler*.

-Vi har sådana, där är, vi har lite sådana friidrottsgrenar också nere på Heden här i Helsingborg. Där blir en rivalitet mellan skolor och den satt fortfarande kvar! *fniss*

-Ja. *skrattar till*

-*skrattar*

-*paus* Men du känner ändå nån slags ägande?

-Ja, litegrann, asså.

-Men har det nåt värde för dig?

-Jag har så många andra träd, som [2-3 ohörbara ord]

-Alla granar tänker du på?

-Alla våra granar, och ekar och... *skrattar till*

-Ja, du har planterat ekar också?

-Nej, jag har bara växt upp med dem. Vi hade en, har en jättestor ek som, och [ohörbart ord] har byggt en kulle precis under den, och så hängt upp ett rep uppe i en hög gren, och så har vi en repgunga där liksom. Där har man ju suttit många, många dagar på det ju, så att... *skrattar till*

-Och bara varit, eller?

-Bara gungat, liksom. När man var liten fick man göra det.

-Är den eken väldigt nära tomten eller?

-Jaja.

-Mm. Så det var inte dit du gick för att vara i fred?

-Nej. *fniss* I fred nä, det vet jag inte.

-Eller så, lite...

-*avbryter* Jag kommer ihåg att jag hade en period då jag var tvungen att klättra upp i varenda träd som gick att klättra upp i.

-Jaha!

-Och då var det så högt upp som man kunde komma. Det är häftigt ju! Det är ju mäktigt!

-Ja.

-*jakande inandning* *paus* Så egentligen så är det, de träden som har mest värde det är de som blir stora som man kan klättra i.

-Men skulle du säga att du har väldigt många träd som betyder nåt för dig då för att, bara för att de är stora då så att de går att klättra i?

-Ja, faktiskt ja. *skrattar till*

-Ja. Så det är inget som, liksom, som du tänker mer på än nåt annat?

-Nej, faktiskt inte.

-Nej.

-Det är det enda värdet jag ser i dem.

-Ja.

-Det är klart, björkar får man ju hugga ner, för det liksom går att elda björk, ju. Så de har lite mindre värde kan vi säga, då.

-Ja, okej.

-Träd som går att elda, ja, de är tråkiga. *skrattar*

-Man kan ju elda ek också.

-Ja, men man sågar ju inte ner ett stort träd bara för det. *fniss*

-Nä. Men är det för att björkar växer snabbt då?

-Ja, sådana små träd. Mesigt! *fniss*

-Mm. Men om nån skulle vandalisera träden i *Barnens skog* som ni planterade, hur skulle det kännas?

-Mmm... Det skulle kanske vara lite upprörande, ändå.

-Varför då?

-Det är ju ändå... Det är ändå tänkt, det är ändå planer för framtiden, de träden. Att vandalisera dem skulle ju vara att försöka ha i sönder vår framtid, vår kommande generation, som jag redan är tillräckligt orolig för ändå. *fniss*

-Ja. *fniss*

-På så vis.

-Men då för att det är träd i största allmänhet, eller för att det just är i *Barnens skog*?

-Det är mer för att det är tänkt för framtiden. Att det skulle vara i så fall det. *jakande inandning*

-Synd att förstöra ett projekt som är bra?

-Mm, som har bra, som har nån stor betydelse ändå, ju. *jakande inandning*

-Tycker du att det spelar nån roll vem som äger träd?

-Ah, nej. Inte så mycket. Liksom, det är en industri, det har jag ju förstått, ju. Med så här stora skogsägare i Norrland, eller nä vänta nu inte Norrland, var... *skrattar till* Okej, vi säger att de har i Norrland...

-Eller Småland eller ja... *skrattar till*

-Ja, Småland kanske man också gör det! Då är det ju självklart att vi måste ju hugga ner träd, ju. Det är väl självklart att man får vara skogsägare och handla med det i stället. Man kan handla med allt ju, så att... Det är inte nån stor betydelse, nä.

-Nä, för då äger de det, då.

-Ja, då är det deras träd. Gör vad de vill. *fniss* Bara man får ha lite fina träd nånstans. *jakande inandning*

-Men om... Om du eller jag äger ett träd i staden, att vi kanske inte äger det som att vi får göra vad som helst med det, men ändå känner nån slags, spelar det nån roll? Kan det vara en nackdel att man gör det?

-Nackdel, nä, jag förstår inte riktigt... *skrattar till*

-Nä.

-Asså som att, om vi säger att jag skulle plantera ett träd i...

-Eller som med *Barnens skog*, om man, som du på nåt sätt äger också.

-Ja.

-Är det, tror du det är bra?

-Ah, ja jo... Asså, vi kommer ju inte att förstöra träden, de bara står där ändå, ju.

-Nej.

-Men de gör ju inte nån nytta på så vis. Jag vet inte, det kanske där är. Jag vet inte om det är mycket folk som går där och kollar på sina träd? Nja, nån större nytta och betydelse, nej... *fniss*

-Nej. *paus* Men jag tänkte i alla fall på till exempel den eken som du gungade i. Skulle du bli ledsen om nån sågade ner den?

-Ja då skulle jag, ja, det skulle jag faktiskt bli, ja. För liksom den, den tar inte upp nån solchans över gården ändå, så att den får stå där. *skrattar till* Den är ändå nåt sånt barndomsminne. Det är ändå lycka i det trädet.

-Ja. *paus* Men då var du ganska mycket ute i skogen när du växte upp?

-Ja.

-Är du det nu också?

-Nej... Det är väl nån gång när jag ska gena till postlådan. Postlådan står så långt bort [ohörbart ord] vägen, så då får jag springa genom skogen. Och så märker jag att den börjar bli lite övervuxen, så vi får nog gå och gallra lite där också, ja! *fniss*

-Okej. Ja.

-Man ska ändå sköta om en skog, ju.

-Ja.

-På så sätt så blir den snygg. På så sätt får den värde.

-Så värdet ligger i snyggheten?

-Ja, nästan, ja. *fniss* Man måste ändå kunna njuta av den.

-Och vad är en snygg skog. Är det en...?

-Det är ju, ja asså, det ska vara en helt egentligen orörd skog, men ändå så att man kan gå igenom den, och njuta av den.

-Så om man då odlar skog, så får det vara en skog som ser så naturlig ut som möjligt?

-Mmm *håller inte riktigt med*, asså om man säger så att man går igenom en granskog där alla träden står på rad, liksom, då är det bara, typ spöklikt. Då tänker jag på *the Blair Witch Project* –filmen, och då blir jag rädd. *fniss*

-För att de står i rader, eller för att det är gran?

-Ah, granar är lite läskiga faktiskt, över huvud taget.

-Är de det?

-Ja, lite! Eller tallar, nej, inte tallar. Asså, stora granar, det är bara... Mm. *fniss* De ska huggas ner! Usch.

-Hur är de läskiga?

-Ah, det är som, jag ser, jag får sådana filmsekvenser med en massa dimma som väller in, mörker, massa djur som låter, och så kommer häxan och äter upp mig! *fniss*

-Usch, ja! *skratt*

-*skratt*

-Ja... *paus* Ja, så vad blev en snygg skog?

-Jaha. Den ska vara ändå lite oberörd, men ändå skött på nåt vis. Så att det inte är en massa döda träd som ligger ner, och massa, för mycket skott som sticker upp överallt. Usch.

-Så att det blir för...

-Det blir, det går inte att komma igenom då, ju.

-Nej.

-Man måste kunna gå igenom den. *skrattar till*

-Ja.

-Kanske en upptrampad stig, men i så fall bara upptrampad. Inga markeringar! *fniss*

-Nej. *paus* Är det viktigt med träd i staden också?

-Ja, det är ganska skön utsmyckning tycker jag. För att då får man ändå in en helt annan färg, för allting annat är grått eller, ja... tråkiga färger. Det finns ingen naturlig färg i staden, tycker jag, så att, asså grönområden tycker jag är väldigt viktigt för staden för att människor ska kunna trivas, för att vi ska kunna gå nånstans och känna "Ah! Natur!".

-För att vi behöver naturen?

-Ja.

-Mm.

-Det fick jag lära mig i *Staden och framtiden*, i alla fall. *fniss*

-Vad sa du, det fick du lära dig...?

-Ah, jag läste den kursen i alla fall. *fniss*

-Jaha! *fniss*

-Vi människor behöver grönområden, för där trivs vi. Vi trivs inte i betong.

-Nej.

- Nej. I alla fall inte jag. Det kanske är andra som gör det.
- Vad sa du kursen hette?
- Staden och framtiden.*
- Jaha.
- *jakande inandning*
- Men passar träd överallt?
- Ja jo, det tycker jag. Grönska är ju nånting som är, det betyder ju snyggt ändå, ju. Det finns ingen *dålig* växt, tycker jag.
- Nej. Men det är mest de estetiska...
- Aspekterna.
- ...aspekterna som du tänker på?
- Ja, faktiskt! *fniss* Ja men, om man tänker så, att det, om den ska passa in nånstans.
- *jakande inandning* Det finns ingen plats som egentligen passar utan träd, utan nåt grönt, ju. Vad jag kan tänka mig.
- Nej.
- *paus* Kan ett träd vara till besvär?
- Nej... Man kan ju alltid gå runt ett träd i fall det står i vägen, ju så att... *skrattar till* Men direkt besvärliga, jo, det är väl, jag kommer ihåg när Gudrun, när stormen Gudrun kom, och då låg det ju träd överallt. Då kunde jag inte ta mig fram nånstans. *fniss* Då var det lite besvärligt, men det är sånt man får leva med!
- Men just när de ligger i vägen?
- Ja. Om de har trillat redan, då är de faktiskt till besvär. *fniss* Men det är lätt fixat. Jag kommer ihåg att en hel granskog blåste omkull för oss då... *sorgset litet mm*
- Jaha...
- Jaja! Men nu så växer det upp massa skott överallt, och då ser det inte alls snyggt ut faktiskt, nej.
- Nej.
- Det ska ändå vara lite ordning! *fniss*
- Har ni mycket skog?
- Ja, inte överdrivet mycket, men tillräckligt!
- Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?
- Ja, faktiskt. Man kan ju säga så här att vintern, då rör jag inte mig i skogen. Då är det bara hemskt! *skrattar till* Då bara man trillar ner i kärr överallt. Usch! Men våren...
- *avbryter* Varför tror du inte att du gör det?
- Nä, liksom då, i så fall ska det vara, i så fall får det gärna vara en granskog, för det är ändå, då kan snön ligga på grenarna, på barren liksom, då är det ändå okej. Men en vanlig med bok eller björkskog då, det är bara dött! *fniss*
- *paus* Ja, förlåt, och så våren?
- Våren, då är det ju härligt, då glömmar vi granskogen igen, då är den bara tråkig igen. Men då börjar ju helt plötsligt björk och bok slå ut, och då blir det ju mäktigt att gå där inne. Man kan äta björkbladen då också, så det är ju lite häftigt! *fniss* Sommar, så är det ju, då är det skönt att cykla genom skogen tycker jag, för att det är ändå en plats med skugga då helt plötsligt. Då är det stort, och då är det mycket grönt. Pålsjö skog är väldigt skön då. Det är bara en massa bok där. Det är bara "Mm, mysigt!". Hösten: Nja, kanske inte nåt speciellt. Jag är inte så mycket för att se när löven trillar ner och sånt.
- Nej.
- Nej. Jag får alltid gå och kratta upp dem istället. Det är mycket jobbigare. *fniss*
- Jaha. Var då nånstans?
- Äh, det är ju, jag vet inte, gården är ju formad så att alla löven blåser upp mot väggen.

-Jaha...

-Så att där får man gå och samla ihop dem, och så kör vi och dumpar dem någon annanstans. Sedan tycker jag att de blåser tillbaka dit ändå.

-Ja *skrattar till*

-Ja.

-Mm, tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-Jag tycker inte att det verkar vara en trend längre att rista in sina initialer i nåt träd som på filmer, men... Ah, jag kan väl se ibland, i alla fall på stadens träd, att de som står i gångar, att de har blivit, nån har knäckt dem eller så, det tycker jag, det är nog min generation som gör det, ju. Det är inte helt roligt, men jag tror det är säkert sprit i kroppen som gör det då. *fniss* Man gör inte det frivilligt.

-Nä. *paus* Pippi Långstrump hade ju ett sockerdrinksträd. Finns det nån berättelse knuten till något annat träd som du känner till?

-Jag kommer att tänka på Edens lustgård, frestelsens träd. Äppelträd är lite farligt, ja!

skrattar till

-*skrattar till*

-Sedan, ja, nån direkt historia vet jag väl inte riktigt... Det fanns väl nåt träd där det växte gyllene äpplen. Jag kommer inte ihåg den... Det var väl typ tre stycken bröder som fick varsitt träd, det var några fruar också med i den. Ja just det, det var väl, de slogs väl om *en* tjej som skulle välja ut den som hade det bästa äppelträdet. Och då fick den yngsta brodern frun, för att han fick ett litet sketet träd, men det växte gyllene äpplen på det. Kommer inte riktigt ihåg mer...

-Ja! Ja!

-Några andra historier kommer jag nog inte på.

-Nej.

-Det visste jag inte att hon hade ett sockerdrinksträd egentligen.

-Nej, okej. Det har hon, så man kan alltid hämta sockerdricka där. Det är smidigt.

-Växer de i flaskor då också?

-Na, de är inne i, det är en ihålig stam.

-Aaaa... Häftigt! Ah, Pippi var egentligen väldigt praktisk! *fniss*

-Ja! Hon kunde mycket där! *skrattar till*

-*skrattar till*

-*paus* Men om vi återgår till de här kojorna.

-Mm.

-Gjorde, var det som att platsen blev häftigare och mäktigare för att kojan låg vid ett träd?

-Ja, alltså, man kunde inte bygga en koja nån annanstans än vid träd, ju. Så liksom, det var ändå en plats där inga, inte så många människor kom så här vardagligt, så att det blev ändå en lite så här avskild plats, än om vi skulle byggt en koja ute på en gräsmatta. Det skulle ju bara "Va!?!". *fniss* Det är ingen koja, liksom.

-Nej. Men var det ändå inom, asså, nära huset ändå?

-Ja, det var ju, den skogen, den björkskogen som jag bor vid, så den är inte jättelångt ifrån.

-Nej.

-Det var ändå gåavstånd.

-Ja, fast, men inte så att dina förädrar såg? Det var lite att gå iväg?

-Ja, faktiskt ja. Det måste ändå vara lite så här franskilt, sånt.

-Mm.

-Så att, häftigare blev det väl, men, sedan så fick man alltid skäll för att man hämtade spik, och så skulle man spika i trädet, och det fick man inte göra.

-Nej. *skrattar till*

- De överlevde i alla fall, de som jag spikade i. *skrattar till*
- Okej, vad bra! *skrattar till*
- Jag har faktiskt gått och kollat på de träden som jag spikade i. Det är lite häftigt ändå. Det var ju så, då fick man, hämtade man bräder som pappa hade använt men som inte skulle användas mer.
- Ja.
- Och sedan [ohörbart ord] ändå bygga ett golv och... *fniss*
- Ja. Så du byggde lite upp i trädet?
- Jaja! *självljart enligt tonfallet* Man ska uppåt!
- Mm.
- Då var jag, jag hade min bästis då. Vi lekte hela tiden då. Då gick man ut, så hade vi en koja i en vecka, sedan gick man bara "Nä, vi river den här", så rev vi den, och så byggde vi en ny på ett annat ställe.
- Jaha! Varför rev ni den?
- Jag vet inte... Det blev inte tillräckligt bra tyckte vi. Vi var aldrig nöjda. Så fick vi alltid ett, så var det, vi hade väl våra bröder som förebild. Både han och jag var de yngsta av tre, så att de hade byggt en mycket häftigare koja, så vi var ju tvungna att leva upp till det här. Men nä, det gick inte...
- Byggde de också där i närheten?
- Nej, de gick mer på exotiska platser, som typ uppe, du vet där, i en stor garagebyggnad och uppe i takbjälkarna där hade de byggt en koja. Den var också väldigt mäktig. Och den kunde vi inte ens ta oss upp till, för vi fick inte klättra upp där. Det var alldeles för högt. Så det, vi hade ju förebilder. *fniss*
- Ja. Fick nån annan komma till era?
- Ja. Det var ju grannflickan, hon, ja det var lite tävling med henne. Vi hade en sådan, vi råkade, vi retade henne alltid att vi hade häftigare koja än hon, så kom hon alltid dit.
- Mhm.
- Men det var ju, det var vackert ändå! *tittar spelat drömskt ut i luften och skrattar till*
- *fniss* Men tror du att ni ville bygga kojor uppåt träden för att just komma lika högt då som bröderna?
- Nej, det var nog mer för att känna oss mäktiga över naturen, ändå.
- Ja.
- Man skulle alltid övervinna naturen, på nåt vis. Ett träd var ju en utmaning. Att kunna klättra i träd var ju, ja, det var ju skönt, man fick skavsår och man, ja, fast det tänkte, det tyckte man inte då, nu tycker jag att det är skönt om man, när man typ får skavsår på knäna. Det tycker jag bara är "Åh gott! Sommar!" *skrattar till*
- Ja...
- Nu tillbringar jag mer tid på stranden i stället. *paus* Så det blir inte så mycket kojor nu längre. *fniss*
- Nej... *paus* Nu har vi pratat om allt jag ville fråga om.
- Ja ja.
- Är det nånting du vill tillägga som har med saken att göra?
- Ah, jag tycker vi har inringat allting [ohörbart ord] med träd egentligen, så jag är nöjd!
- Ja.

Gymnasist 4

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080527. Gymnasist 4 berättade att hon inte minns så mycket av projektet, redan innan jag hann sätta igång diktafonen.

-Öm, nä, kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?

-Eeeh, nej, inte så riktigt, asså, man fick ju liksom sitt träd så, och asså det var ju inte mer än att man liksom kanske, det var väl roligt, det var väl *skrattar till*, tyckte man väl var skoj, kanske! Det var ju, man hade ju inte gjort det innan, liksom.

-Nej.

-Så... Men som sagt, jag kommer ju inte riktigt ihåg, asså, exakt hur, om vi var i många grupper och sånt, jag kommer bara ihåg att vi fick varsitt träd och satte ner det i jorden.

fniss

-Ja.

-Mm.

-Och inte vad ni gjorde runt i kring på samma dag?

-Nej, asså, eller jo asså, vi hade nån slags friluftaktivitet, vi gjorde nån sån, jag tror bara att det var att vi där och spelade brännboll eller nåt sånt, eller kanske gjorde nån sån, asså det var nåt sånt där. Och sedan så avslutade vi då med att göra, med att plantera ett träd där.

-Kommer du ihåg om ni gjorde nåt med, som hade med *Barnens skog* att göra under hösten eller våren innan?

-Tyvärr inte. Det gör jag inte. Em...

-Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?

-Syftet... Eeeh, asså för oss var det väl nog, asså, jag kommer, jag tror, asså jag är inte riktigt säker, men jag har för mig att vi var hela vår skola där, så det var inte bara vår klass. Så jag tror att det var liksom en, för oss en grej att vi arbetade i klasser tillsammans, liksom och man blev, man var i en grupp liksom hela dagen, och då var det liksom blandat med, jag tror, asså olika fyror, asså alla fyror på skolan, och sedan så gjorde vi det tillsammans, asså som en gruppaktivitet, liksom.

-Så det var att ni skulle lära er att samarbeta?

-Ja, det var nog vårt syfte, men, sedan var som var syftet med att plantera trädet, det vet jag inte direkt, liksom, asså... Mm.

-*paus* Vad tror du att det projektet har betytt för dig?

-Eeemm... Ja... Eeeh, det har väl betytt, asså, för mig så känner väl inte jag direkt att det kanske betydde nåt speciellt för mig att plantera träd, men... Det var väl, asså en, en rolig upplevelse det är lite svårt att typ känna att jag kände nåt speciellt, liksom, att "Oo! Jag har planterat ett träd!" och ja... Nä, men... Det var väl mest för att kanske få sammanhållningen, asså jag, det var liksom inte trädet som var fokusen, utan det var liksom bara nånting som vi gjorde tillsammans.

-Har du planterat några träd sedan dess, i nåt annat sammanhang?

-Det har jag inte, faktiskt. Jag har planterat annat än träd dock, men inte träd.

-Jaha?

-Typ planterat jordgubbsplantor och så. *skrattar till*

-Jaja! Skulle du kunna tänka dig att göra det?

-Ja. Det skulle jag väl kunna göra. Det hade väl varit en skoj grej. Men, asså... Denna gången kanske man hade kunnat göra det och fått veta kanske lite mer varför man planterar trädet, asså så liksom lite mer, för vi hade ju ingen asså, jag hade ju ingen koll på att det här hette *Barnens skog* från början, för sedan nu när jag liksom tänker tillbaka på det, så tänker jag att det var ju vi som var där och liksom gjorde det, så, men man visste ju inte varför vi gjorde det, utan det var liksom bara "Nu gör vi det här!" eller det kanske man berättade då, men det är ju ingenting man kommer ihåg, liksom. Mm.

-Men så då har du inte återbesökt träden?

-Nej, jag har aldrig varit där.

-Bor du i närheten av där ni planterade?

-Nej, det gör jag inte. Eller det gör vi väl inte? *frågar en kompis som sitter några meter bakom henne i en soffa och lyssnar på intervjun* Nej.

-Tänker du på de träden som ni planterade som *dina* träd?

-Hmm... *paus* Om jag skulle tänka på det nu, *fniss* nu har ju inte jag tänkt på det trädet, men om jag skulle tänka på det nu, så hade man väl ändå kanske gått dit och sagt liksom, om man hade kollat på skogen och sagt att "Ett av dessa träden har jag planterat" liksom. Så man har väl varit en del i att göra det, men ett träd det är väl kanske ens, *skrattar till* man kanske skulle känna det att det var ens eget!

-Och har det något värde för dig att det är dina träd?

(Läraren som hjälpte mig jaga rätt på elever att intervjuas kommer till oss, och avbryter för att säga att hon hittat ytterligare en elev till mig.)

-Har det något värde för dig att du har de träden?

-*paus* Det... Asså, det är ju lite så svårt eftersom jag aldrig har tänkt, asså det var liksom mest nu när denna uppgiften, eller den här intervjun kom ut på mailen, så kom jag att tänka på att men det är liksom, det är ju nånting som jag var med om och gjorde, men sedan dess har jag ju inte alls tänkt på det, jag har liksom inte alls tänkt på att jag har planterat ett träd där, men om jag skulle tänka nu när jag kommer ihåg det, så har det väl ett värde för mig på det sättet att det var en rolig upplevelse, men sedan om det var för att vi hade roligt och ett bra samarbete i gruppen och man lärde känna nya människor eller om det var att vi planterade ett träd, asså så... Men betydelse har det väl att det var... Eeh... Ja, asså, det var en rolig upplevelse, så, men jag vet inte exakt om det har nån sån större betydelse för mig i livet att jag har planterat ett träd. *skrattar till*

-Nej. Men om, hur skulle det kännas om nån vandaliserade de träden?

-Ööö... Jag skulle ju inte ta åt mig personligen, men jag skulle ju, det är ju, det är klart att det är ju o, man skulle bli irriterade på att det är... Asså, det blir man ju med allting, asså med allting folk förstör som... är för allmänheten, asså ja, vad man ska säga. Asså, det är klart man blir irriterad. Det är ju onödigt och korkat att göra nåt sånt. Så...

-I allmänhet?

-Ja, i allmänhet. Ja, asså det, om de hade vandaliserat, jag vet inte, en busskur eller nåt sånt, det är ju samma sak, man känner "Gud vad onödigt! Varför?" liksom.

-Ja. *paus* Har du nåt, har du nåt enskilt träd som är speciellt för dig?

-Mm... Jag har, asså jag har ju inte ett enskilt, asså som är speciellt som jag liksom tänker på ofta så, men man har ju vissa träd som man asså har många minnen från som man har gjort mycket, asså... Vi har till exempel en lite större lekplats precis utanför vårt område där vi alltid brukade göra, asså så här dunkgömme. Och då använde vi alltid det trädet, för att dunka, man skulle dunka i det trädet. Och jag kommer ihåg att det var alltid ett träd där bredvid också, som jag brukade kunna klättra upp i. Jag klättrade alltid upp i det trädet så kunde jag gömma mig där, för det var aldrig nån som hittade en där uppe på sommaren bland typ löven och sånt! Så, man kommer ihåg att åh jag hade alltid det trädet som jag klättrade upp i och gömde mig! *skrattar till*

-Vem gömde du dig ifrån?

-Eeh, det var ju dunkgömme, så vi gömde oss från varandra...

-Jaha, det var där du gömde dig i leken. Mm.

-Ja. Så, mm...

-Men var du i det trädet annars och klättrade?

-Nej, det var jag inte direkt. Asså, det var väl liksom mest att man, det är, man har liksom barndomsminnen från det, men det är, jag har nog inget träd som jag går till och sätter mig vid eller nåt sånt där.

-Nej och inte då heller?

-Nej, det hade jag inte.

-Nej. *paus* Vet du vad det var för nåt träd? Det du klättrade i.

-Det var nog en... bok, tror jag.

-Ja.

-Jag tror det var det, jag är inte riktigt säker, men...

-*paus* Men så det blev lite som *ditt* gömställe?

-Ja, jo men asså, jag var ju alltid, jag sprang ju alltid dit först, för att jag ville sitta där *fniss* för det var liksom svårast att hitta en där uppe. Och jag kommer ihåg att jag var typ jätteglad när jag väl hade upptäckt det liksom gömstället, för det, jag var alltid, liksom klarade mig alltid.

-Ja.

-För att det var aldrig nån som såg en liksom, eller tittade upp i träden, för jag menar de flesta gömde sig nere på marken. Så, ja, det var väl så, att man kände att det var kanske, ja, det kanske man kände att det var liksom ens eget och så på det sättet, men...

-Men visade du det för nån annan nån gång?

-Nä, men jag sa ju typ "Om man klättrar upp här ser aldrig nån en" *skrattar till* men liksom... Nej, asså jag visade ju inte, eller ja, ungefär så att jag sa "Det här är kanske ett bra gömställe" eller liksom, men inget mer än så.

-Men finns det trädet kvar?

-Ja, det finns det. Jag har, jag tror båda träden finns där. Både det stora och så det här som jag var i det är ju ganska litet, men de har ju gallrat en del i den skogen, men jag tror att de är kvar där fortfarande, båda två, mm.

-Men hur skulle det kännas om de tog bort dem?

-*paus* Inget speciellt, faktiskt! *fniss*

-Nej.

-Asså, så. Det är väl, asså man kommer väl ihåg att de kanske stod där ändå, asså man behöver ju inte att de, liksom se dem varenda dag för att man ska kunna ha minnet kvar där ändå, liksom.

-Nej, för att minnena finns kvar där.

-Mm.

-Ja. *paus* Har du nån favoritträdart?

-*paus* Asså det är kanske inte, asså, såna träd som jag tycker är fina är väl, emm, jag vet inte, vi har dem på vår gata, så jag vet inte riktigt vad de heter, men det är typ såna här träd med massor av rosa blommor i. Men det är väl nånting, det är såna här för blommor ju till, till nånting annat. *fniss* Asså, typ gröna eller nånting. Asså jag vet inte men, jag vet i alla fall att de precis nu, i maj och i juni, så blommor de liksom med såna här jättestora rosa blommor, så har vi det liksom längs med hela, eeh, vad ska man säga, gatan. De är jättejättefina, för då känner man liksom verkligen att "Ja nu är det sommar" liksom.

-Ja.

-Det är alltid, när de börjar blomma då tänker jag "Ja okej, nu är det sommar" liksom. Det har alltid varit mitt tecken på sommar hemma. Så de är jättefina tycker jag. Så när jag ser dem liksom på andra ställen också så man bara "Åh, där är de fina träden!". *skrattar till* Så ja, mm...

-Finns det några du inte tycker om?

-*paus* Nej, inte direkt. Nej, inte nån direkt trädart, som jag tycker är ful så där *skrattar till*. Jag tycker väl att de flesta träden är fina. *fniss* Granar kan väl vara lite så där tråkiga.

-Okej.

-Jag tycker inte granskog är så fint.

-Hur kommer det sig tror du?

-Jag vet inte, kanske, vi har en stuga ute på landet, och för att köra till den så kör man genom ganska mycket granskog och sånt. Jag kommer ihåg att när jag var liten så tyckte jag att den var läskig och sånt där, för att det var så, den är så tät, liksom det är så mörkt, och sedan så man kan inte gå i en granskog heller direkt till exempel.

-Nej.

-Då är det liksom, ja, och sedan så var där massor med insekter och sånt som levde där på marken typ! *skratt* Så det är väl kanske därför.

-Har du olika syn på unga och gamla träd?

-*paus* Mm, det kan man väl säga. Asså, jag tycker att de kan vara fina på olika sätt, men typ, asså det finns ju mer äldre träd som kan vara fula men ändå fina på ett visst sätt, liksom. Vi bor precis intill en ganska stor skog som heter Kullaskogen, och där är det ett träd som är jättegammalt, typ helt håligt och sånt, men det är på samma gång liksom charmigt på ett sätt liksom, att det är, asså, jag vet inte, det är liksom, asså det är inte arten i sig, utan det är kanske mer liksom karaktären som trädet har, eller vad man ska säga. Utan, asså, det är ju inget fint men ändå, asså, det är ändå fint, jag vet inte riktigt hur man ska säga, men...

-Bara för att det är just gammalt, tror du?

-Ja, ja. Asså det är liksom, det har liksom påverkats med åren av, vad ska man säga, naturen och sånt. Det kan jag tycka är fint. Men sedan så finns det ju många yngre träd, liksom, det är ju klart alla yngre träd är liksom fina, för de är ju helt nya och, asså. Ja de har ju sitt, på sitt sätt som de kan vara fina. De är fina på olika sätt.

-Ja. Är de fina för att de är, jag vet inte...?

-De nya träden?

-Ja.

-Ja, de är väl fina för att de är liksom så fräscha och inte har några sjukdomar och sånt eller har ruttnat eller vad de nu gör.

-Ja. *paus* Har du varit ute i skogen i din barndom, med familjen eller med nån förening?

-Ja, jag har varit jättemycket, jag hade häst och sånt, så jag red jättemycket ute i skogen och, så det var man väl mer eller mindre varje dag, var man ute i skogen. Vi bor ju nära skogen också, så att...

-Jaja. Och hur är det nu, är du ute i skogen nu?

-Ja, det är jag faktiskt. Eem... Asså, jag springer ju och sånt, så då är man, jag springer alltid i skogen nästan, eller precis bredvid. Och sedan, ja sedan går man, asså, det är mycket så här att man, det är ju skönt att vara ute och gå i skogen. Man kommer liksom ifrån stressen och... Och jag tycker det är avslappnande att gå i skogen i alla fall. Vi har också en jättefin skog precis bredvid, så, liksom. Mm.

-Är det viktigt med träd i staden?

-Eh, asså, här i Helsingborg? Ja, det tycker jag absolut. Eh, jag tycker, asså, det är det som gör liksom Helsingborg på nåt sätt lite mer *öppet*. Asså, jag känner när man är i större städer, så blir det liksom, om det blir mindre växtlighet så känns det mer instängt på nåt sätt tycker jag, för att man liksom blandar för lite miljöer på nåt sätt, jag vet inte. Så jag kan känna att det behövs liksom lite... växtlighet, att man gör lite såna här parkanläggningar och så, och verkligen håller dem i ordning, för det gör så pass mycket. Jag menar nu när jag var i, jag var i Egypten för några veckor sedan, och då var det verkligen liksom, de hade såna här jättefina parker med jättemånga blommor och jättefina träd. Det är ju verkligen, asså det skapar ju en helt annan stämning än om det liksom är, vad ska man säga, betong överallt och man inte gör vid liksom, vid plantage, asså de här planteringarna och sånt. Så det tycker jag absolut att det är viktigt med växtlighet i staden. Absolut.

-Så det är mest för det, för intrycket av staden?

-Ja, det tycker jag, och så öppen, asså liksom att det blir, jag vet inte, det känns tristare på nåt sätt... Att man har liksom växtlighet i staden.

-*paus* Passar träd överallt?

-*paus* Nej, det tycker jag inte. Ibland kan det vara mer passande med, asså träd för mig det är liksom alltid stora växter, och på vissa ställen kanske det inte passar med ett jättestort träd mitt i alltihop. Asså, då kanske det är bättre att ha buskar eller mindre, asså så här blomplantor och så vidare. Så det kan jag väl inte säga att jag tycker det passar på alla ställen. Ibland tycker jag helt enkelt att, asså... Ibland kan de ta för mycket plats.

-Så det är när de inte får plats riktigt som de inte passar?

-Ja, det känner jag.

-*paus* Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner?

-*paus* Ja, det fanns det innan när, asså nu, den här skogen vi bor vid, så var där väl, vad heter det, ett träd som var liksom precis, nu efter alla stormar och sånt, som hade hållit på att ramla ner, men nu har de ju gallrat där så den har de ju tagit bort, men det var det innan hade jag det, att jag kände att, för jag kommer ihåg det att man gick alltid förbi, och så kände man bara att det liksom låg, hängde rakt över vägen, så man kände liksom "Okej, kan de inte ta bort det, så man inte får det i huvudet?"

-Ja, det är farligt ju.

-Så det finns ju inget träd jag liksom känner så "O vad fult! Så det tycker jag att de ska ta bort" asså. Nej.

-*paus* Kan ett träd vara till besvär?

-Ja, det kan det ju vara om det ligger, har ramlat ner på en väg eller om det, ja, asså om, de kan ju skymma utsikt om man vill liksom, ja, asså... Ja, det kan de väl vara, men det är väl mer, jag ser det väl mer att de kanske är i vägen på det sättet att de liksom gör att man kanske inte, att de liksom täcker vyn eller att man inte kommer fram. Men det är ingenting jag liksom ser att, ja att de kan vara till problem för att det ger ett dåligt intryck, eller asså ja. Eller det kan de också kanske göra, att de kan ge ett dåligt intryck om man, om de är, vad ska man säga, förfallna och så vidare, det kan de ju också göra. Så...

-Om de inte är skötta ordentligt?

-Ja. Det känner jag också. Men jag menar, då gör de ju bara ett sämre intryck än när, de gör ju bättre intryck då om de inte ens är där. *skrattar till*

-Ja.

-Så ja. Nej. Det är väl det.

-Har årstiderna betydelse för hur du upplever träd?

-Mm, absolut. Eeeh... Det tänker jag ofta på liksom, att på vintern så är ju träden allmänt *skrattar till* asså så, jag tycker inte, jag vet inte man känn... Men sedan på samma gång så är det ju det som ändå gör att man kan se liksom skillnad så mycket på vintern och sommaren att man känner liksom, för att nu börjar träden, asså när det blir liksom, när löven börjar växa på träden och så vidare, det är ju en del av känslan av sommaren att det börjar växa just, och vintern är ju liksom, asså jag vet inte, det hör till, och jag tycker det är ingenting som... För visst de är... Det kan ju, man har ju olika relationer till dem, absolut. Att, asså, på vintern så ser man ju, så är det ju inte precis som att man dras till naturen på samma sätt, känner jag, för att det är liksom kallt ute och så vidare. Men på sommaren så är det ju mer att man *vill* gå ut i skogen, för att det är ju så fint, och ja.

-Tror du det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-*paus* Ja, det kan jag nog tänka mig, att det är. Men sedan finns det ju kanske, vad ska man säga, det är väl inget kanske asså du vet jag tror inte man tänker på att, det kanske om man [5 ohörbara ord] asså så liksom, att man inte, jag vet inte om det är så många som går in för att direkt skada träd så, ömm... Eller det finns ju säkert de också som gör men... Det känns snarare som att man vill skada intrycket på det sättet att man vill att folk ska lägga märke till om nånting har hänt. Asså jag vet inte, så kanske jag tror ännu mer, än att man liksom blir arg på träd, jag vet inte riktigt om det...

-Att de själva vill ha uppmärksamhet?

-Ja, det tror jag nog.

-*paus* Jag vet inte om du minns att Pippi Långstrump hade ett sockerdricksträd?

-Mm, jo.

-Eem, finns det nån berättelse knuten till nåt särskilt träd som du känner till?

-Eeeem... Inte för mig, men jag vet att där finns, asså, nere i den här skogen eller i Kullaskogen då, så är där ett träd nämligen som har väldigt många sådana här inristningar.

-Jaha.

-Eem, men det är sådana här, ja, vad ska man säga, folk som har ristat in sina namn så tillsammans. Där finns säkert jättemycket, asså man vet att det säkert finns jättemycket historia bakom just det trädet, men jag känner ju inte till nåt träd som jag bara "Det här kan jag berätta en historia om det här trädet" liksom. Men man känner ändå till liksom, men man har aldrig frågat liksom, jag vet att jag har gått förbi, asså, med min mamma nån gång, och då säger hon att "Ja, det trädet har *alltid* varit där. Det har alltid haft liksom ett, asså att man, folk ungdomar går förbi och liksom ristar in sina, det har liksom alltid varit" men sedan vet jag ju inte den djupare berättelsen, vem som började och så, men...

-Nä. Nä.

-Mm.

-Nu har vi pratat om allt det jag hade tänkt fråga om.

-Mm.

-Är det nåt du vill lägga till som har med saken att göra?

-Nej, jag tror det känns bra så, faktiskt.

-Ja.

-Det var ju kul jag kunde hjälpa till!

-Ja, tack så mycket!

Gymnasist 5

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080527.

-Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* -projektet.

-Ööm, ja, det var ju lite länge sedan *skrattar*, men...

-Ja.

-Asså, jag har för mig, eller kommer ihåg att vi fick ett sånt, en liten påse med ett sånt litet träd i och sedan fick vi, asså, att vi ställer oss så här typ i rad och så fick vi plantera varsin sån, på varsin liten plats. Ja, det är typ allt jag kommer ihåg, det var så länge sedan! *skrattar till*

-Ja.

-Jag kommer inte ihåg...

-Men kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?

-Nej, asså, jag har för mig att jag tyckte att det skulle vara lite så här speciellt så, men det var inte det. Jag kommer inte, asså inte så. Det var liksom bara, det tog inte så lång tid heller, så det var liksom bara att lägga ner, och ta lite jord på, och sedan var det liksom färdigt.

-Men var det som att du trodde att det skulle vara mer speciellt inför det, än det var?

-Ja, asså jag tror faktiskt att jag trodde det. Jag är inte riktigt säker nu, men asså jag tror att jag trodde att det skulle vara lite så här, i alla fall nånting mer än det här *skrattar till*, det tror jag att jag gjorde ja...

-Ja. Minns du om ni pratade mycket om projektet och så innan, i skolan?

-Nej, asså jag tror inte att, asså jag tror inte att vi pratade så här jättemycket. Jag tror de bara mer sa så här att vi skulle plantera träd och sånt där, och sedan att vi fick nånting, jag är inte riktigt säker på vad det var, i fall det var typ nåt busskort eller nåt sånt där.

-Jaja.

-För det var det att vi, för att vi gjorde det här så fick vi nånting, jag vet inte, det var liksom mer *det* som var tror jag själva grejen, att vi skulle få det här eller nåt sånt där. Jag kommer inte ens ihåg vad det var vi skulle få, men nånting var det som vi skulle få. Det var mest det, vi hade inte pratat så där jättemycket om miljön och sånt där, inte vad jag kommer ihåg i alla fall, utan det var mer, ja inte så mycket.

-Nä okej. Men vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?

-Asså, jag vet inte, för asså jag, jag tror inte vi, jag fick i alla fall inte nån uppfattning om nåt syfte direkt så, utan det var liksom mer bara en sak vi gjorde och sedan så fick vi det här, jag *tror* det var ett busskort, ja, jag tror det. Eem, så fick vi det här busskortet då så kunde vi åka var vi ville då, jag kommer ihåg att vi åkte till stan med det här busskortet och sånt där.

-Jaa.

-Asså inte nåt syfte direkt, så uppfattade inte jag det som.

-Men tror du att det projektet har betytt nåt för dig sedan i livet?

-Nej, *skrattar till*, nej det tror jag inte alls. För att, som sagt, jag fick inte ens nåt syfte av det, det var liksom bara en sak man gjorde. Jag förstod aldrig riktigt varför vi skulle göra det. Det var liksom, ja, de var bara. Det var inget så speciellt, ändå.

-Nej. Har du, då har du inte varit där och tittat på träden i efterhand eller?

-Nej.

-Nej.

-Jag har för mig att jag tänkte så att jag skulle göra det nån gång, men nu kommer jag inte ens ihåg *var* det var nånstans eller så här, liksom, vi har inte alls varit där.

-Nej så då, asså vet du om du bor, då vet du inte om du bor nära kanske?

-Va...?

-Om du bor i närheten av där ni planterade?

-Asså, det är väl precis mittemot Filborna, för vi gick på Filborna till 9:an så, men det har liksom. Det var i så fall den gången då i 4:an, så tänkte jag att jag skulle göra det *nån* gång, men sedan har det liksom, har jag glömt bort det, inte förrän nu när läraren nämnde det, inte förrän då kom jag plötsligt på att vi faktiskt hade gjort det då liksom *fniss*, jag hade helt förträngt det, så här!

-Ja.

-Så det har aldrig, så varit och kollat, nej.

-Men du, men då bor du kanske ganska nära eller?

-Eller inte så, eller så inte så jättenära.

-Nä okej.

-Men asså vi brukar köra förbi där när vi ska, när jag ska typ till skolan när mamma eller jag kör bilen, så brukar vi köra förbi ibland så, men inte...

-Men inte...

-Inte så där jättenära ändå, nej, så att man kan liksom gå dit.

-Har du planterat fler träd i nåt annat sammanhang sedan dess?

-Nnn, nej, det har jag inte.

-Skulle du kunna tänka dig att göra det?

-Det skulle i så fall vara kanske i fall jag hade planterat ett äppelträd i trädgården, eller nåt sånt där! *fniss*

-Jaha? Ja.

-Men inte så nåt sånt där projekt som vi gjorde så här, nej.

-Nej. *paus* Och hur gör du den skillnaden att det är, hellre i trädgården, hur tänker du då?

-Jaha. Nej, men asså det är bara för att, asså jag vill ha ett, eller tycker typ så här äppelträd eller vilket träd som helst, asså det är fint så, så jag hade velat ha det. Jag hade liksom velat kunna kolla på det och så här, och det skulle vara fint liksom för *min* skull *fniss* eller om man säger så här. Det här med att plantera ute, asså ja, jag vet inte, det var liksom jag förstår inte riktigt syftet riktigt med det heller, och sedan så är det också så här att jag kan inte liksom se det här trädet heller så det, i fall jag har planterat det i min trädgård så ser jag hur det växer och jag liksom ser det varenda dag, men annars är det liksom bara nånstans man gör det, så är det bara "Jaha, jag har gjort det" och sedan är det inte nåt mer med det. Nej, jag vet inte... Nej, det skulle inte jag kunna tänka mig att göra nåt sånt igen.

-Nej. Men ser du på de träden ni planterade i *Barnens skog* som *dina* träd?

-Nej.

-Nej.

-Nej, det gör jag inte. Det är nåns träd, nånstans långt borta *fniss*.

-Men hur skulle det kännas om nån vandaliserade dem?

-Asså, det är skit samma *skrattar till* Det är liksom inte, jag ser inte alls det som mina träd, men hade liksom nån förstört mitt träd i min trädgård, så hade det nog varit liksom, känts mer jobbigt, och jag hade liksom tyckt att det var inte så kul så, men där är det liksom, som sagt, jag minns inte ens *var* det var nånstans, för det är ganska stort det här området så att, och det, jag vet vi fick en sån speciell plats för det var där vi skulle plantera så jag vet inte var det var eller så, men ja...

-Men tycker du det spelar nån roll vem som äger träd?

-Em... Asså, jag förstår inte riktigt? Asså vem som...?

-Ja, för att man kan ju se det som att du och dina dåvarande klasskompisar äger några träd där.

-Jaha. Asså nä inte typ, jag vet inte riktigt för att... *skrattar till* Asså man äger väl trädet om det är i ens liksom så här trädgård, tänker jag väl mer, asså att det är nåns träd i fall det är i trädgården, men asså så här ute så ser inte jag liksom nåns träd, utan det är bara liksom allas träd där som står i fall, för där finns ju en hel strecka full med träd herregud, det är liksom... Jag ser inte det som stadens träd eller kommunens träd heller, utan jag ser det bara typ som *allas* träd, asså så.

-Mm.

-*paus* Som alla kan njuta av och se på.

-Har du nåt enskilt träd som är speciellt för dig?

-Nä... Inte nåt speciellt träd, nä, det har jag inte.

-Inget som du, jag vet inte, har lekt vid i barndomen mer, eller?

-Nej, för att asså vi bodde inte här i Helsingborg, men nä, asså jag har aldrig liksom varit fäst vid nåt träd, asså så, nä, det har jag inte.

-Har du nån favoritträdart?

-Mmm, asså jag tror det finns nåt träd som är liksom så här, det blommar i lite rosa, så här lite rosaaktigt och ser jättefint ut. Jag vet inte alls vad det heter eller nånting, men jag älskar det trädet! *skrattar till*

-Ja!

-Det hade jag faktiskt kunnat tänka mig att ha i trädgården. Jag vet inte alls vad det heter eller så, men jag vet bara att det är jättefint, det blommar jättefint och det är liksom så här, såna blommor.

-Ja.

-Finns det nåt träd du inte tycker om då?

-Nä, inte så. Inte som jag har tänkt på att det skulle vara nåt, nej.

-*paus* Har du olika syn på unga och gamla träd?

-Nej. Asså, nej, jag ser typ träd är träd, det spelar ingen roll hur gamla de är eller unga.

-Okej.

-Nej...

-Har du varit ute i skogen under din uppväxt?

-Eem... Jo, asså vi har ju sån här, det inte direkt jättejätteskog, men det är liksom så här, vid väggkanten så är det liksom så här skog och lite träd och sånt, så det har vi ju, eller lite så här, inte så direkt nån jättejätteskog asså mitt i ingenstans, utan det är liksom så här vid husen och sånt där och träd, och sedan har vi haft, jag är uppväxt, när jag var liten så riktigt riktigt liten, så har vi haft ett sånt där precis bakom husen så var det lite som en liten miniskog där. Så lekte vi alltid där vid de här träden, vi typ klättrade och sånt där och lekte kurragömma där emellan och spanade i trädgårdar och allt sånt där. En liten miniskog i så fall, inte...

-Men då har du varit lite i de träden?

-Ja, asså jo det har jag ju, asså det var innan skolan, jo det har jag ju varit, men det var precis där vi bodde liksom, så var de här träden och då tyckte jag det var jättekul att leka där och så.

-Var det, vem var det mer än du?

-Asså jag var där, de som bodde där, vi var, för vi väntade så här på att vi skulle få så här medborgarskap och sånt där, så då var vi i ett speciellt område där, så att det var alla de som, de pratade också samma språk som jag då, så vi höll ihop så här, och så var vi kanske typ 10 tjejer som höll ihop, så var det plus hur många andra barn, kusiner och lillasyskon, större syskon så var liksom allihop och lekte där, och så var vi, ja just det, den här skogen kommer jag ihåg, det var en sån liten miniskog med massa träd och sånt så ja, det har vi ju, vi lekte alltid där och sånt.

-Ja.

-Och klättrade och massa sånt, ja, kommer jag ihåg. Men asså jag har alltid så, ändå gillat att vara ute i naturen. För jag tycker det är jättefint och så. Så att jag har alltid, för vi bor nu i Gantofta, och det är också väldigt grönt och fint, och det är liksom så här, ja, det är jättefint och det finns massor av träd, så vi har alltid på nåt sätt varit liksom mitt i naturen bland träd och så. Vi har aldrig riktigt bött så här mitt i stan så att det är byggnader och sånt, så vi har alltid på nåt sätt varit, eller jag har i alla fall det.

-Så är du det nu också?

-Eeh, ja asså jag brukar till exempel gå till skolan, och då går man förbi en sån här liten, det är liksom så här, det är trappor upp, och så är det liksom träd runtomkring, och så är det träd på sidan, så jag brukar alltid liksom gå där, förbi där, och så. Och sedan också i Gantofta, när man går runt där, så är det också en massa träd och gräs och så. Så jag brukar faktiskt asså, så mycket jag kan i alla fall, *skrattar till* vara ute i naturen, så.

-Ja. Vilket land kommer du ifrån?

-Kroatien.

-Ja. Men hade du några träd där, några speciella träd?

-Nej, asså inte så, asså inte så nåt som var så speciellt så, utan asså det var mer så, du vet träd överallt och så har man kanske lekt lite hit lite där, var man bodde och så, det har inte varit så nåt speciellt träd, har jag inte kunnat ha det så. Men lite träd överallt! *skrattar till*

-Är det viktigt med träd i staden?

-Ja, det tycker jag faktiskt. Eller ja, asså som sagt, jag brukar gå upp här till skolan, och då så, jag går mycket hellre bland träd och gräs och så, än bland byggnader och så, så jag tycker det är jätteviktigt att man har det. Jag skulle inte kunna, jag vet inte riktigt, det är svårt att säga, men jag tycker det är jätteviktigt att det finns asså grönt eller så.

-Mm.

-På allmänna platser, asså så. Som sagt, jag har liksom ändå varit uppväxt runt lite så här lite så överallt så. Vi bor lite mer utanför stan nu i Gantofta, och så där i Landskrona så var det också träd och gräs och sånt där, så jag tycker det är viktigt.

-Är det för, ja, hur skulle du säga? Är det för att det är härligt att vara bland träden eller?

-Ja, asså så. För att det är fint och det är, ja det är härligt att vara bland dem, och sedan så, ja, man kan bara liksom, man njuter mer när man går förbi vid en, asså, vid träd och så och gräs och grönt än i fall det är liksom bara en massa byggnader som är gråa och fula asså. Det är liksom mysigt och det är ändå så här lite lugnt när man känner sig ändå så här lite avslappnad mer än om man går vid byggnader.

-Ja. *paus* Passar träd överallt?

-Eem, ja! *skrattar till* Det är klart man kan ju asså, det kan jag inte komma på nu, nåt sånt speciellt ställe där det inte skulle passa. Ja, okej, kanske liksom inte ute bland [ohörbart halvt ord] betong, eller jo, asså inte mitt i en trottoar eller så...

-Nä *skrattar till*

-Men asså, nä, jag tycker de passar ju överallt i trädgården, typ i parker och typ, och här utanför skolan har ju också så här lite träd och sånt, och det är jättefint och så, så att, ja, jag skulle nog säga att de passar överallt *skrattar till*.

-Ja. *skrattar till* Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner?

-Nej, inte som jag kan komma på som jag stör mig på, nä.

-Kan ett träd vara till besvär?

-Eem, ja, kanske typ så här om det skymmer vägen, du vet så, att man... Fast det är mer typ en häck, jag kommer just, det är i Gantofta, så ska man gå ut på en sån väg, så är det liksom en häck där, så att man ser inte riktigt vad som ska springa ut. Men som tur är ser de som kommer, så ser de liksom bilen där, annars är det ju så här farligt asså där. På såna så är det ju liksom...

-Så när det skymmer i trafiken?

-Ja, precis.

-Mm.

-Men annars är det ju inte till besvär egentligen. Nej, inte så, som jag kan komma på. *fniss*

-Nä. Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

-Asså, på sommaren är det mycket finare *skrattar till*, för då är det grönt och så. Ja, asså på vintern är det så lite [ohörbart ord], ja men på sommaren är det jättefint när de blommar ut och bladen och löven är gröna.

-Vad sa du om vintern?

-Vintern är det liksom, jag vet inte, inte så mycket ändå, det är liksom mörkt och... Fast det är det liksom överallt, så det är alltid mörkt och dimmigt och så här.

-Mm.

-Så att, jag vet inte, allting blir finare på sommaren! *fniss*

-Ja *fniss*

-Det är kanske inte så speciellt med just träden...

-Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-Jag vet inte. Jag skulle nog sagt fall det var liksom, du vet, mindre barn *skrattar till* som står och leker och river bort det här på träden, du vet, vad heter det...

- Med barken och...
- Ja precis barken och så här, jag vet inte, jag har i alla fall inte, så, stött på mött några i min ålder som skulle göra så. Asså, det finns det väl säkert, men inte vad jag vet så.
- Nä. Känner du till att Pippi Långstrump hade ett sockerdricksträd? Har du läst det nån gång?
- Nej... Asså nej, tyvärr asså Pippi Långstrump...
- Eeh, nej, det jag undrar är om det finns nån berättelse knuten till nåt träd som du känner till?
- Hmmm, nej, asså så, jag har inte läst eller...
- Eller det kan vara i verkligheten så att säga, om du har tänkt att "Det där trädet, det finns det en historia om, som jag vet".
- Nej, inte så som jag kan komma på, nej.
- *paus* Ja, nä men då har vi pratat om allt som jag ville fråga om.
- Ja okej.
- Är det nåt du vill tillägga som?
- Om träd?
- Ja.
- Nä, det är det inte.

Gymnasist 6

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080528.

- Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* –projektet.
- Jag kommer inte ihåg så mycket, för det var ju rätt så länge sedan, men jag vet att vi, att de gjorde det till en liten utflykt så, man skulle ha picknick med och så där, så åkte vi ut. Det var, jag har för mig att vi var jättemånga, om jag minns rätt, som gjorde det samtidigt. Och sedan så planterade vi träden och så tror jag där var nån, om det var nån orientering eller nånting sånt där också. Har jag för mig att det var.
- Kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?
- Nej.
- Nej. Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog*?
- Asså jag förstod, asså egentligen så tror jag inte att jag förstod det riktigt. Asså jag tror mest att vi såg det som att vi skulle ut och göra nånting roligt. Sedan så varför vi gjorde det egentligen var väl inte så. Det visst vi nog inte riktigt.
- Och vad tror du så här i efterhand?
- Att, eftersom miljön förstörs hela tiden, så måste vi väl också, asså, inte bara skövla den, utan bygga upp den också på nåt vis. Och det är väl rätt så bra, asså, om man kan engagera alla till att göra nåt litet, så kan ju det ju, för alla kan ju inte göra så mycket, men om alla gör en liten del var, så ja. Och så redan från man är liten, så kanske man tar nånting med sig till man blir äldre också.
- Tror du att det har betytt nåt för dig att du har varit med i projektet?
- Nej, asså det tror jag att jag hade gjort ändå. Asså att jag ändå vet att miljön är viktig och så, det tror jag att jag hade förstått lika mycket i alla fall.
- Har du planterat fler träd sedan dess?
- Nej.
- Skulle du kunna tänka dig att göra det?
- Ja, varför inte?
- Vad skulle kunna få dig till det?

-Asså, jag tror inte att jag hade så gått själv ut i trädgården och planterat ett träd, det tror jag inte att jag hade gjort, men i fall det hade varit, asså med skolan tror jag att det hade fått vara då.

-Mm.

-För att man ska ta, asså, för att man väl ska komma till skott och göra nånting så är det ofta bra att det är... att det är välplanerat.

-Så att det blir av liksom?

-Ja, precis.

-Mm. Men skulle det vara då för miljöns skull i så fall?

-Ja, mm. Eller om man till exempel, asså, det kan ju vara likadant i fall man ska göra fint på, i stan där man bor eller nåt sånt, så kan det ju också vara att de som bor i stan ska hjälpa till. Så då hade det ju också varit för, asså ja, jag hade nog inte gjort det för min *egen* skull så. Det är i fall det är för ett så större syfte så.

-Har du återbesökt de träden ni planterade?

-Nej.

-Bor du i närheten?

-Ja, jag bor på Carl Krooks gata.

-Så det var nära där ni planterade?

-Ja.

-Tänker du på träden ni planterade i *Barnens skog* som *dina* träd?

-Nej.

-Nej, inte alls?

-Nej.

-Men hur skulle det kännas om någon vandaliserade de träden?

-Asså då skulle det ju vara extra, asså, oavsett vilket träd det hade varit så hade jag tyckt att det var onödigt, men då hade det nog varit lite extra störigt, tror jag. Ja.

-Hur tänker du då?

-Nä, för då har man ändå... Har man varit med och försökt bygga upp nånting, så vill man ju inte att nån ska förstöra det. Och har man då själv gjort en liten ansträngning, så blir det ju extra, vill man ju absolut inte att det ska hända nåt.

-Nej. *paus* Tycker du att det spelar någon roll vem som äger träd?

-Nej.

-Nej.

-Nej.

-Har du nåt enskilt träd som är speciellt för dig, i nåt annat sammanhang?

-Nej.

-Inget som du har kanske lekt mycket vid när du var liten eller?

-Asså, det är i så fall. Asså jag klättrade mycket när jag var liten i vår trädgård, i för sig. Men det var, det gjorde alla. *skrattar*

-Men var det, har ni många träd eller?

-Nej, ett päronträd och ett äppelträd.

-Klättrade du i båda?

-Mm.

-Och var du där, vem var du där med? Du sa att alla klättrade?

-Ja, det var asså det var ju, vi bodde på ett, asså när jag bodde hemma när jag var liten, så var det, som ett, där var jättemycket barnfamiljer. Så var det typ, om man säger att de låg i en fyrkant så, så låg där en stor lekplats i mitten. Så alla träffades där, och sedan så var då trädgårdarna mot den här lekplatsen, så brukade man gå hem till nån då, så blev det ofta hem till oss.

-Jaha. För att klättra eller?

-Mm, ja.

-Så de här två träden var de, ja, det var inte så att du kände att det var dina träd, eller så?

-Nä, eller jo, ja både och. Asså det var ju våra träd, eftersom de stod hos oss så, så kände man ju, så hade nån varit där ute när jag inte var där, så hade det väl inte varit så roligt, så det var ändå, ja men då såg man kanske det som sina egna då.

-*paus* Men det var inte så att du kände att du fick bjuda in, asså, att det var dina egna träd så att du fick bjuda in nån för att de skulle få klättra?

-Nej.

-Inte så.

-Nej.

-Utan det var mest ett bra ställe att leka bara.

-Mm.

-Men skulle du, skulle det kännas nåt särskilt i fall de träden sågades ner?

-Ja. Asså de pratade om att bygga garage där, redan när jag var liten, och det ville vi ju absolut inte.

-Nej.

-Och det hade ju, asså även om jag... Asså även om jag kan förstå nu att de hade, att de vill ha garage *skrattar till* så hade det nog ändå känts om de tog bort dem, för det har man ju mycket minnen till dem.

-*paus* Har du nån favoritträdart?

-Jag gillar, vad heter de som får så fina blommor? Är det körsbärsträd?

-Jaha, med rosa blommor?

-Ja, precis.

-Finns det nåt du inte tycker om?

-Nej.

-Har du olika syn på gamla och unga träd?

-Asså, hur ska man säga nu... Men om man säger när man har varit vid såna gamla träd där stammarna är jättejättetjocka och ofta man, asså ibland så kan man gå in i en stam så, det är ju rätt asså, det är ju häftigare än... Asså om man säger att ett träd har stått i så 200 år, så är det ju "Wow!" liksom. Och det känner man ju inte med en gran som har stått där i två veckor.

skrattar till

-Nej. Så det är mer imponerande med stora träd?

-Mm. Mm.

-Mm. *paus* Har du varit ute mycket i naturen under din uppväxt?

-Asså när jag var liten, så var vi ju alltid ute. För det var antingen där på lekplatsen eller så var vi på stranden som ligger också i närheten, eller så var vi i skogen för där var skog också i närheten. Så vi var ju alltid ute.

-Mm. Hur är det nu då?

-Nu är det mycket mindre. Nu går jag ut när jag ska ut med hunden, och sedan så, solar!

skrattar Eller när jag ska åka och bada, eller så där.

-Ja. *paus* Tycker du att det är viktigt med träd i staden?

-Asså mitt i stan menar du?

-Mm.

-Asså jag tror inte, asså jag tror inte man tänker på det, jag tror inte att man uppskattar det när de finns där, men hade de sedan försvunnit så hade det nog känts jävligt tomt. Asså, det hade ju varit grått och trist i fall det inte hade funnits. Så asså man, ja man uppskattar nog det mer än vad man tänker på, tror jag.

-Så hur menar du, varför är det viktigt då?

-Asså det, det tycker jag för, dels för att jag tycker man... Asså dels är det ju snyggt, det ser fräscht ut, och sedan så är det, tycker jag det är bra att man tar in lite natur in i stan också. Vi är, asså det kan ju inte vara så roligt om man bor mitt i stan och aldrig går ut i skogen eller nåt sånt där, så kan det ju vara trevligt om där är lite, grönt och fint i stan också.

-Menar du att man behöver vara i naturen ibland?

-Ja. Jag tror man mår bra av det, faktiskt.

-*paus* Tycker du att träd passar överallt?

-Ja. Kanske inte jättestora träd inomhus, men! *skrattar*

-*skrattar*

-Men annars så tycker jag det, ja.

-*paus* Är vissa träd lämpligare än andra på vissa platser?

-Asså det tror jag bara är en smaksak. Faktiskt, asså att man tycker, i fall man vill färgmatcha lite eller, asså att det bara ska passa in lite, så.

-Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner nånstans?

-Asså jag vet, jag *har* tyckt. Nu tycker jag inte, men när jag bodde hemma så tyckte jag, för då hade vi ett stort träd precis utanför mitt sovrumsfönster där skatorna satt och skrek så fyra på morgonen, liksom. Det ville jag ju ha ner!

-*skrattar till* Ja.

-Men nu så slipper jag det, så nu får de gärna ha kvar det.

-Ja, okej! *skrattar till* Kan ett träd vara till besvär?

-Ja, det kan det ju uppenbart, fast det är ju inte just trädet kanske som är till besvär då. Men är där skrikiga fåglar så blir det ju till ett besvär.

-Ja. Kan du tänka dig nåt annat?

-Att det kan vara till besvär... Asså det är ju i så fall om man har ett jättestort i trädgården, som man av olika skäl inte får lov att såga ner, i fall man vill bygga en terrass eller en pool eller nåt sånt, och inte får lov att ta ner det. Det kan ju...

-Så om det står i vägen för nåt man vill göra?

-Mm. Ja.

-*paus* Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

-Ja, asså jag upplever dem som, asså, för det första så är de ju mycket, asså symboliserar årstider rätt så bra. Så på sommaren är de gröna, på hösten är de gula och på vintern så är där inga löv och bara snö på grenarna.

-Mm.

-Så det är ju, asså... Sedan så upplever jag dem ju som finast, personligen, på sommaren.

-Men så du menar att man märker årstidsskiftningarna bättre?

-Ja.

-*paus* Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-Nej, det tror jag faktiskt inte.

-Jag vet inte om du minns att Pippi Långstrump har ett sockerdrinksträd?

-Jo. Det vet jag! *skrattar till*

-Finns det nån berättelse knuten till nåt träd som du känner till?

-Asså, det första som jag kommer att tänka på, det var en kompis till mig som lurade mig när jag var liten, och sa att det fanns ett träd i vår skog som man... Jag vet inte hur hon sa att, som man, om man gick in i det så blev man instängd, eller nåt sånt. Jag kommer inte ihåg riktigt hur det gick, men det var nån skräckhistoria där. *skrattar till* Så det minns jag.

-Men asså, var det ett särskilt träd så du vet var det trädet är?

-Nej, det vet jag inte. Det var bara *ett* av dem.

-Så man ville inte komma i närheten av det.

-Ja, precis. *fniss*

- Mm. Ja. *fniss*
- *paus* Nu har vi pratat om allt som jag ville fråga om.
- Mm.
- Är det nåt du vill tillägga som har med saken att göra?
- *paus* Nej, jag tror jag är nog rätt så nöjd. *skrattar till*

Gymnasist 7

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080528. Innan intervjun började berättade gymnasist 7 att han inte kom ihåg så mycket av *Barnens skog* –projektet.

- Du sa att du kommer inte ihåg så mycket, men kommer du ihåg nånting av *Barnens skog* –projektet?
- Nej. Inte så direkt, men jag kan ju tänka mig liksom *skrattar till* hur det var, liksom. För jag antar att man skulle plantera, att elever i vissa klasser skulle plantera träd och nåt sånt *fniss*.
- *fniss* Ja... Men egentligen, du minns inte att du var med egentligen?
- Nej, asså, jag kan inte, jag... *skrattar till* Jag kan faktiskt inte riktigt minnas vad det var för sammanhang eller så.
- Nej.
- Jag har ett eget träd hemma i trädgården då som jag har planterat själv. *skrattar till*
- Jaha? Vad är det för nåt träd?
- Det är ett äppelträd.
- När planterade du det?
- Det var, måste ha varit, måste ha varit då nån gång också, asså. Typ när jag var 8 år eller nåt sånt där. Då går man i 2:an, 3:an va?
- Ja, typ 2:an.
- Ja. Typ 3:an, 4:an. Så det är ett äppelträd med typ så här tre olika sorters äpplen på samma träd, sånt klonat. *skrattar till*. Coolt träd...
- Mhm, ja.
- Men det växer inte så bra.
- Nähä?
- Jag vet inte varför, faktiskt. Jag har inte vattnat det så mycket, men det ska inte behövas, så... *skratt* Kanske är lite skuggigt...
- Men det kan man inte klättra i eller då va?
- Joo.
- Eller du har gjort det?
- Det var ganska stort när jag fick det.
- Okej.
- Asså man köpte liksom, man köpte inte fröna, utan man köpte hela trädet, och det var ganska stort.
- Ja, just det.
- Man fick ha en sån liten skåpbil för att köra hem det! *skrattar till*
- Jaha!
- Men, ja, jag har klättrat i det nån gång, kanske. Vi har andra träd på så här tomten som man kan klättra i också, som jag har gjort när jag var liten. Det är roligt, så här, att bygga kojor och sånt.
- Är det nåt av de träden som är speciellt för dig, på tomten?
- *paus* Asså, hur menar du då speciellt?

- Ja, som betyder nåt speciellt för dig, som, som du då, du säger att du har varit och klättrat mycket i... i alla träden kanske, har ni många träd?
- Nej, vi har två träd. Och sedan... Ja, asså, ett av dem har ju liksom betytt lite så rent, man lär sig liksom hur fysik och sånt fungerar genom att bygga liksom en koja uppe i ett träd liksom. Det lär man sig väldigt mycket på rent konstruktionsmässigt och så.
- Ja.
- Så det är klart, det har betytt en hel del. Och sedan också, man ligger liksom alltid där under och typ förfestar eller typ så här liksom är i skuggan och så. Då kan man sitta under det stora trädet, det är typ ett hagtornsträd.
- Ja.
- Så det är ju bra.
- Så det har du både haft, asså det här hagtornsträdet har du både varit vid nu på senare tid och när du var mindre?
- Mm, precis, det har stått där väldigt länge, så.
- Lekte du där själv eller var det med nån?
- Asså, det där med kojbygge och så var alltid så här typ, jag hade alltid en kompis när jag var liten som jag alltid byggde koja med, så här.
- Okej, ja.
- Vi byggde ofta, så här, eller vi tröttnade väldigt snabbt i och för sig, så vi byggde lite så, och sen får det typ stå i typ så här en månad, och sedan så byggde vi lite igen *skrattar till*
- Jaha.
- Så vissa plankor hann typ ruttna innan vi *skrattar* [ohörbart ord] igen!
- Ja, okej! *skrattar*
- Det var ändå liksom, det var ett projekt liksom så i trädet så. Ja, asså hagtorn, asså, det är inte så lätt att bygga i hagtorn, asså. Det är ju stickigt, men...
- Nä, det måste vara, precis!
- Min pappa klipper det ganska hårt, så här, så det är inte så, det är inte så här jättemycket kvistar överallt som det brukar vara i hagtorn.
- Nähä.
- De är ju så väldigt, så här liksom, runda och nästan molniga av all, liksom väv, nästan, av grenar och taggar och sånt.
- Mm.
- Men han klipper det rätt hårt så man kan... *fniss*
- Så han gjorde det redan då asså? Så ni kunde bygga?
- Mm. Ja, han har alltid klippt det ganska hårt. Det var där också när vi köpte tomten. När... Vi flyttade till Helsingborg i, precis innan jag skulle börja 1:an, och... så då var det redan på tomten, och då var det också ganska stort. Det är ganska gammalt.
- Jaha... Byggde ni både i trädet och runt om eller var ni mest uppe i trädet?
- Mest uppe i trädet. Men så här typ lianer och sånt också. Eller så, gungor.
- Jaha! Ja. Men du sitter vid det trädet nu också ibland då?
- Mm. Ja, ibland. *skrattar till*
- Mest förfest och så, eller vad...? *skrattar till*
- Asså, när man vill ha lite skugga, typ om det är varmt på sommaren eller så, så har man lite, så ger det ganska bra skugga. Så det är soft att sitta under.
- Vad symboliserar det trädet för dig?
- Eem... Symboliserar?
- Mm, om du skulle sätta ett ord på det trädet, vad det liksom utstrålar för dig.

-*paus* Nämen det, jag vet inte, men man skulle kunna säga att det utstrålar så här typ en, nästan som, eftersom det har varit, det har stått på samma ställe, och varit på samma ställe under så lång tid. Det har stått på samma ställe ändå sedan då, precis när jag började 1:an, så det har ju stått liksom på samma plats under hela min uppväxt nästan, så man kan nästan säga att det är liksom nästan som en ja, en grundpelare liksom i framförallt då liksom leken i barndomen. *skrattar till* Nåt sånt.

-Ja. *paus* Hur skulle det kännas om det trädet dog?

-*paus* Asså, *nu* gör det kanske inte så mycket för nu använder jag det ju inte så mycket, men det hade ju känts som, asså det är ju en rätt stor del av trädgården, så *skrattar till* det har kanske känts lite tomt. Man kanske hade velat, ah, det hade känts lite sorgligt om man skulle ta bort det, men man kan ju sätta dit ett nytt träd *skrattar till*. Och det är ju lite opraktiskt med alla taggar och så.

-Men varför skulle det vara sorgligt då, menar du?

-För, eller inte sorgligt kanske, men det liksom, det hade nog känts som nåt i början lite ovant så här liksom, att nåt fattas i trädgården, eller så.

-Men tänker du då mest visuellt, asså för att det blir ett hål?

-Mm, kanske det och sedan är det synd...

-Eller för att du har varit vid det mycket?

-Ja, asså det blir ju lite som ett minne som försvinner, kan man säga.

-Mm.

-Och det kan ju både vara bra och dåligt. Jag har ju haft väldigt många positiva upplevelser liksom vid och i trädet så det hade varit synd, liksom. Men rent funktionsmässigt så kanske det inte gör så jättemycket.

-Nä, okej. *paus* Tycker du att det spelar nån roll vem som äger träd?

-Hur menar du då? Asså...

-För att...

-Om man ser ett träd så vill man ha det så, eller va? *skrattar till*

-Jag tänker lite, till exempel i det här *Barnens skog* -projektet, så är det ju då, om barnen är med och planterar träden, så på sätt och vis så äger de ju de träden, även om de inte, de får ju inte ta hem dem eller nåt sånt, men det blir ju lite som deras träd. Eller, ja...

-Mm. Ja. Om man vill ha en skog på det stället, så är det ju viktigt att den som tar hand om träden, att den liksom vet hur man gör och så, så att skogen blir fin och välväxt eller så här. Så det är viktigt, så att den som äger träden tar hand om dem.

-Ja, så att man kan ta bra hand om det.

-Mm, ja, så att den mår bra, liksom. Ett träd kanske man inte behöver sköta om så himla mycket, men...

-*paus* Har du någon favoritträdart?

-*paus* Nä, men jag hatar björkar, för jag har björkpollen. *skrattar till*

-Jaha! *skrattar till*

-Men... Äppelträd är ju! *skrattar till* De är ju positiva på många sätt! Så det kan man ju säga, äppelträd är nog min favorit.

-Hur är de positiva?

-Man får äpplen, och de är så här... De är vackra liksom. De är lagom, grenarna, det är liksom inte så himla mycket plock i dem som på hagtornet, det är liksom inte så himla mycket grenar och så, utan det är mer... *skrattar till* Eller jag vet inte, det är kanske mer i böcker och så, man tänker sig ett äppelträd som en stam och så är det liksom en fin boll så här *måttar trädkronan som ett klot i luften med händerna* Ett fint träd.

-Att det är fina proportioner?

-Mm, ja. Proportionerna är fina. *paus* Och att det ger äpplen.

-Har du olika syn på unga och gamla träd?

-*paus* Emm, asså, syn så att...?

-Tycker du, tycker du kanske bättre eller sämre om något av dem, eller... hur du ser på dem liksom?

-Nä, det asså, nä det tror jag inte! *skrattar till*

-Nej.

-Nej. *skrattar till* Jag vet faktiskt inte vad jag ska svara där, asså. *skrattar till* Men...

skrattar till Emm... *skrattar till* Ah, jag vet faktiskt inte riktigt vad jag ska svara!

-Nä. Nä.

-Nej, jag tycker inte bättre eller sämre om typ gamla eller unga träd.

-Har du varit ute i skogen under din uppväxt?

-Vad räknas som skog? Typ riktig skog eller typ?

-Nåt som du upplever som skog.

-Mm, det finns så här mellan, vad heter det nu, det heter... Råådalen heter det. Det är typ så här halvskogsområde. Ängar och skogar och så här. Där lekte jag mycket när jag var liten.

-Jaha. Hur är det nu då? Är du ute nånting nu i naturen?

-Jag joggar lite ibland där, på samma ställe som jag var när jag var liten.

-Ja okej.

-Det ser ungefär likadant ut faktiskt! *skrattar till*

-Ja, okej ja!

-Så det är mysigt att jogga där.

-*paus* Är det viktigt med träd i staden?

-Mm, det är viktigt att ha träd runt staden, för att liksom ta hand om koldioxid och så ju, men... Ja, asså det blir mysigare liksom om man har lite grönt och så, för annars kanske det blir lite hårt med all betong och liksom sten och byggnader och så. Det känns lite mer levande liksom, om man har, eller, växter och liksom träd och så. I stadskärnan tänkte du kanske på?

-Mm, ja... Mm.

-Mm, det är positivt att ha det.

-Mm. *paus* Passar träd överallt?

-*paus* Jag försöker bara komma på nån plats där det inte kan passa...

-Mm.

-Hmm... Ja, jag tror det. Asså det är opraktiskt att ha inomhus, just för det är liksom växande material, men... *fniss* Men, ja, rent estetiskt passar det nog överallt. Det är nog typ, en av de mest naturliga grejerna, kanske, träd... Just att det finns liksom i alla länder överallt, och det finns, så det passar nog... Det passar nog typ överallt.

-*paus* Men är vissa träd lämpligare än andra på vissa platser?

-*paus* Mm... Asså man kan ju inte, om man så här i städer och så, vi var ju inne lite på det, så kanske det är viktigt att tänka på om det är en lite mindre by eller så här förort, så kanske man inte ska plantera höga och stora träd utan bara göra det inne i stadskärnan och så. Asså i, kanske nere vid rådhuset och så, kanske man vill ha lite större träd, eller almar eller nåt sånt där. Och kanske ute på Råå där jag bor, där passar det bättre med hagtorn till exempel. *fniss* Lite mindre träd.

-Vad beror det på att det passar med mindre träd där?

-Nämen det är mer, asså, om man vill göra det estetiskt vackert så kan man ju försöka passa in det lite med bebyggelsestilen. Asså, det är ju lite mindre och lite så här mindre hus och så på Råå, och sedan är det mycket större hus liksom inne i stan, så...

-Mm.

-Men det är snyggt med små träd inne i stan också, i och för sig, så att... *fniss* Men det är kanske inte så jättesnyggt med jättestora träd på Råå.

-För att det är en för liten plats så att skalan blir fel?

-Mm. Det blir liksom... Det blir inte lika... tätt eller så liksom i bebyggelsen, med stora träd.

-Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner?

-Mm... Hm, sågas ner... Mm. Rent, eller sån här kvällssol, det är ju väldigt härligt, när man sitter ute i trädgården och käkar och så, och vår granne har precis planterat ett träd, det är också ett sånt här köpeträd som man liksom köper och som är ganska högt så, precis så att det är liksom är precis i sollinjen på kvällen, så att det kan man såga ner, men... *fniss* Asså... *skrattar till*

-Okej, lite illa placerat med tanke på er, då! *skrattar till*

-Lite illa placerat, men man behöver inte såga ner det, utan man kan gräva upp det och flytta det om man vill det, men... Om det är så här väldigt höga och långa träd, och de är ruttna eller skadade, så kanske de kan falla ner på hus, så då är det viktigt att kanske ta bort dem innan de gör det.

-Mm. Så där allmänt menar du, eller sa du några, asså hade ni några såna träd?

-När de utgör en fara. Mm, vi hade det utanför vårt hus innan, och då sågade de ner dem. Så det är kanske viktigt att göra det. Men samtidigt också viktigt att plantera nya då ju, om man sågar ner dem.

-Ja. *paus* Kan ett träd vara till besvär?

-Mm, ja. Typ när det är i vägen liksom för kvällssolen och så här.

-Det är lite samma där...

-Mm, eller typ falla ner på hus eller så. *skrattar till* Om det stormar.

-*paus* Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

-De har ju olika färg, så det är klart man... *skrattar till* Men... asså de ser lite ledsna ut när de inte har några löv, asså, på vintern.

-Mm.

-Så asså... *skrattar till* Ja, de ser lite ledsna ut, man får kanske lite så här typ... Om man går i en skog på sommaren så får man kanske en glad känsla. Om man går i en skog på vintern så när det är liksom helt kalt, alla löven ligger på marken typ så, så får man kanske en lite vemodig känsla.

-Varför tror du att det är så, att man får den känslan?

-Det är ju liksom för att löven är borta, och de, det är det som gör att trädet andas liksom och gör om så här koldioxid till syre, *skrattar till* och det symboliserar liv väldigt mycket eller så. Det är väldigt viktigt för oss människor, eller typ däggdjur och så.

-Mm. *paus* Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-I min ålder? Nej. *skrattar till* Det tror jag inte!

-Nej.

-Eller asså... Om man nu skulle få för sig att göra en brasa, så är det ju inte så bra att ta levande träd, för de är ju fyllda med vatten.

-Ja.

-Så, nej, det tror jag inte. Inte så vanligt! *skrattar till*

-Vem är det som gör det då tror du?

-Vem är det som skadar?

-Som skadar träd?

-Folk som kanske tror att det går att elda med *skrattar till* levande kvistar! Jag vet inte...

-Ja.

-Men jag tror inte att det är så många som skadar träd. *paus* Eller det är inte liksom, det är inte det första man tänker på att göra, *skrattar till* om man nu vill göra nåt liksom, skadligt! *skrattar till*

-Jag vet inte om du har läst Pippi Långstrump, hon hade ju ett sockerdrinksträd?

- Ja.
- Finns det nån berättelse knuten till nåt träd som du känner till?
- Som är sockerdrinksträd, eller som är...?
- Njae, det behöver inte vara ett sockerdrinksträd, men bara som, för att komma in på det spåret...
- Asså... Asså saker, träd med saker i...?
- Träd med nån berättelse till, eller som det finns nån slags historia kring?
- *paus* Hmm... Nej inte vad jag kan komma på så. *paus* Historia... Hmm... Nej, jag kan inte just komma på det, jag är ledsen!
- Nej. Nu har vi pratat om allt som jag ville fråga om.
- Mm.
- Är det nåt du vill tillägga?
- Emm... *paus* Nä, men det är väl typ asså träd är väldigt viktiga liksom så rent praktiskt för överlevnaden och så, så det är väldigt viktigt att återskapa så mycket skog som man sågar ner och så. För jag tror, jag är inte säker, men jag tror att Sverige exporterar väldigt mycket skog, så det är ju väldigt viktigt att plantera tillbaka den skogen liksom så.
- För överlevnaden av hela mänskligheten tänker du?
- Mm, ja. Och även i andra länder, så här... Palmolja är ju sån här vegetabiliskt, asså, man får ju vegetabiliskt fett från det, och vegetabiliskt fett finns ju typ i nästan alla livsmedel. Och då, för att få såna här palmplantager så sågar man ner regnskogen och då förlorar man ju liksom yta. Asså de här palmplantagen är mycket glesare än regnskogen så de kan omvandla mycket mindre koldioxid till syre. Det känns väldigt viktigt att stoppa liksom den processen.
- Ja.
- Så man får tillräckligt mycket syre! *skrattar till*
- Ja.

Gymnasist 8

Intervjun skedde i lärarrummet på Olympiaskolan 080528.

- Beskriv vad du kommer ihåg av *Barnens skog* -projektet.
- Em, det jag kommer ihåg var ju att vi åkte dit i 4:an på en sån här heldag, då vi skulle plantera träd, och så hade vi andra aktiviteter runt omkring det också. Vi hade, asså, vi åkte dit på en utflykt och så skulle vi plantera varsitt träd, och så skulle vi grilla lite, och så där, så det var lite det.
- Gjorde ni något mer än att grilla?
- Emm, vi hade, ja lekar, lite så här femkamp och så. Det är ett tag sedan nu, men! *skrattar till*
- Ja! *skrattar till*
- Kommer du ihåg hur det var att plantera ett träd?
- Em, just då så kände man, man kom väl inte, man tänkte väl inte riktigt på hur det skulle bli sedan, utan då var det väl mer en kul grej, så här "Jag ska plantera ett träd", men sen tänker man ju inte riktigt på hur det utvecklas under tiden som det ser ut nu, kanske, sedan blir det ju stort, liksom.
- Nej. Vad uppfattade du att syftet var med *Barnens skog* -projektet?
- Emm, det var nog bara att få asså barnen delaktiga i det här uppbyggandet av nya skogar, tror jag. Det var det de sa till oss i all fall, när vi var, då, små. Och det tyckte jag lät jätteroligt, att liksom få vara delaktig i det [ohörbart ord] Så det uppskattades, helt klart!
- Ja. Tror du att det projektet har betytt nåt för dig sedan, i hur du tänker nu och så?

-Det vet jag faktiskt inte. Em, asså hade jag gått dit idag, så hade det nog betytt mer för mig än vad det gjorde då. Asså, det sitter ju fortfarande kvar det här minnet av att man gjorde det, men man förstår ju inte riktigt hur pass det har blivit, asså för den skogen är ju säkert ganska *fniss* mycket större än den var då. Så att det var ju bara såna här små buskar och sånt när vi planterade det. Så att det var ju, men det, äh, jag vet inte... Det är svårt att säga faktiskt, *fniss* hur det har påverkat, men ja... Man kanske har... Asså jag är ju väldigt, sedan vet inte jag om det har med *det* att göra, men jag är väldigt miljömedveten, asså själv som person. Det kan säkert ha haft en del i det också, att man börjar tänka mer på vad skogarna betyder för människor och så här, så det kan mycket väl vara det, faktiskt.

-Ja. *skrattar till*

-*skrattar till*

-Men har du varit där och besökt träden?

-Nej. Jag var nog rätt sugen på det för ett tag sedan, faktiskt.

-Jaha?

-För att det, de ska göra nåt nytt projekt med *Barnens skog* eller nåt sånt har jag sett och läst i tidningen och så där, så kom jag att tänka på, de ska plantera så här *Babyskogen* eller nåt sånt där.

-Ja, just det, de gjorde det för ett par veckor sedan!

-Ja. Så då när jag läste det så blev jag faktiskt lite sugen på att åka ut och kolla.

-Ja, då kom du att tänka på det.

-Ja precis. Så jag vet inte, nån dag kanske jag ska göra det.

-Men bor du nära där ni planterade?

-Nej... Eller ja, jo, ganska. Det tar väl kanske en kvart med cykel *fniss* i och för sig, så det är väl inte *så* långt.

-Mm. *paus* Har du planterat fler träd sedan dess i nåt annat sammanhang?

-Vi gjorde nånting när jag gick i högstadiet, men det var mest på skolgården, vi planterade små träd och buskar och så där. Mest för att göra det lite mer trivsamt.

-Ja. *paus* Men tänker du på de träden som ni planterade i *Barnens skog*, tänker du på dem som *dina* träd?

-På ett vis gör man nog det, faktiskt. Em, men samtidigt som det är jag som har planterat trädet så ser man ju det, asså var nånting för allas ögon också, samtidigt som det är jag som har gjort det. [ohörbart ord]

-Mm. Och har det nåt värde för dig, att du på ett sätt har de träden?

-Ja, absolut, det tycker jag.

-Hur skulle det kännas om någon vandaliserade de träden?

-Asså, hade jag vetat om att det var just de träden och hade sett hur, så hade jag säkert blivit påverkad på ett negativt sätt. Jag hade nog säkert tyckt att det var, asså man ska ju aldrig vandalisera skogar eller nånting, tycker jag. Jag vet inte, jag hade nog blivit ganska upprörd, asså, jag vet inte. För det var ju ändå, asså, det har ju ändå varit en bit av ens liv, det asså det här med de träden, och då försvinner ju det, då finns det ju inte kvar längre.

-Så det är inte bara för att det är träd i största allmänhet utan lite också för att du hade varit med?

-Ja.

-Mm. Tycker du att det spelar nån roll vem som äger träd?

-Nej, det tror jag inte! *fniss* Inte asså om man tänker på, för jag bor ju nere i Ramlösa, den skogen där nere där spenderar jag extremt mycket tid. Jag tänker ju inte på vem det är som äger de träden, eller vad det nu är för nånting, jag vet inte. Så att jag bara njuter av det rent i allmänhet oftast.

-Mm. Har du nåt enskilt träd som är speciellt för dig?

-Vi har ett träd nere i Ramlösaparken som är ett jättejättestort kastanjeträd. Jag spenderar väldigt mycket tid där under somrarna, med vänner och så här, bara sitter under det trädet och liksom har lite picnick eller vad man nu gör eller bara samtal. Det är... Det är nog faktiskt en väldigt speciell plats just för att det trädet *finns* där. Hade inte det varit där, så hade det inte varit detsamma, helt ärligt. *fniss*

-Nej. Är det nu, eller ja liksom, har du ofta gått till det trädet under en längre tid eller?

-Jag började nog sitta där redan när jag var 10. Asså så här, jag kommer ihåg när jag var väldigt liten när vi var där nere i annat syfte *fniss* för att mata ankor och så där.

-Ja.

-Då såg man ju det trädet, för det var ju enormt redan då, och liksom det var ju så mäktigt att bara stå under det trädet *fniss* och bara titta upp så man nästan trillade baklänges! Det har ju funnits där alltid. Så det är ju också en väldigt stor del.

-Vad symboliserar det trädet för dig?

-Det skulle nog, ja, jag vet inte, just nu är det ju vänskap, men när man var mindre så var det nog mer, *skrattar till* tanketräd för mig. Man satt där och spekulerade i olika saker, och så här. Avkoppling, handlar det om också.

-Har du klättrat i det trädet eller suttit under det?

-Nej, jag har aldrig varit mycket för höjder! *skrattar till*

-Nej. *skrattar till*

-Jag satt bara under, precis vid trädstammen och den var så här perfekt gjuten, när jag var liten, efter min rygg, så satt det ett litet hål därinne när jag var liten. Det är liksom, rötterna går upp lite där längst nere, så det är en liten grop in. Så satt jag där när jag var liten och trädet liksom omfamnade mig, *fniss* eller vad man ska säga!

-Jaha...! *paus* Hur skulle det kännas om det trädet dog?

-Det hade nog varit allvarigare faktiskt, *skrattar till* än den där *Barnens skog* just, faktiskt. Emm... Just eftersom... det liksom funnits där *alltid*, genom hela min uppväxt, och det har ändå varit en ganska konstant del av mitt liv. Och hade det försvunnit så hade jag nog blivit *skrattar till* väldigt konfunderad, vad de håller på med. För att jag ser det här hela tiden att de hugger ner träd, och skövlar skogar och allt det här, och det gör mig *extremt* upprörd.

-Mm.

-Jag tycker det är jättehemskt. Men tydligen så måste det göras. *sarkastisk ton* Eller vad man ska säga. *skrattar till* Så, men ja...

-Mm. *paus* Har du nån favoritträdart?

-Eh, ekar, tycker jag väldigt bra om, faktiskt. Sedan är jag ju, björkar är ju också lite så, för det... Jag är delvis uppväxt uppe i Umeå, och där *skrattar till* är man konstant omringad av massa björkar, så det är ju också väldigt, det är ett vackert träd, faktiskt, tycker jag.

-*paus* Är det, tycker du om det tror du lite för att du hade det mycket i barndomen då runt dig?

-Ja, förmodligen, det tror jag.

-*paus* Finns det nåt träd du inte tycker om?

-Det är svårt faktiskt, men jag tror inte det. Asså, alla växande saker är vackra, liksom, så att det är inget så, direkt som jag kan säga att "Usch!".

-Har du olika syn på unga och gamla träd?

-Emm, det tror jag nog. Emm... Asså, äldre träd på nåt vis när jag var liten fick jag för mig att det visade *fniss* kunskap på nåt sätt, jag vet inte varför jag fick för mig det, men att äldre träd, de är äldre än människor. Asså, de har varit med om så mycket, samtidigt som unga träd de genomgår ju mycket de också *fniss*, men det är inte samma sak riktigt, där står de där tunna pinnarna medan de här stora träden är, nå jag vet inte, de är mäktigare på nåt vis, jag tycker det.

-*paus* Du sa att du var mycket ute i, där, i skogen nu.

-Mm.

-Var du det när du växte upp också?

-Ja, vi har alltid varit väldigt mycket ute i naturen, när vi växte upp. Så det...

-Är det viktigt med träd i staden?

-Det tycker jag. Ee, jag tycker att vi har väl för lite, eem växter, asså träd och växter i stan, inne i. Jag tycker att det hade gjort väldigt mycket om vi hade fått mer grönområden överhuvudtaget. För att det blir så, jag vet inte, vi har ju läst det här med, jag läser ju *Staden och framtiden* och lite så där, och pratar väldigt mycket om vad man hade kunnat göra för att få det bättre, och pratat om bland annat det här området som ligger här mellan Skolstaden och så där. Så fick vi spekulera lite i det, men där hade ju... Ja, bara några träd hade ju gjort en enorm skillnad, em, bara, nä det skapar liksom en, vad ska man säga, en trygghet på nåt vis. Det skapar en trivsamt miljö.

-Hur menar du trygghet?

-Nä men träd är nog för mig en väldig trygghet, för att jag, vi har som sagt varit väldigt mycket i naturen när vi var små och på nåt vis så... anser man att det är trygghet för en, just för att man var där så mycket när man var liten. Precis som att man tycker att "Åh, nä men hemma är jag trygg!" så är jag trygg ute i skogen *också*.

-Och så är det trivsamt, säger du.

-Ja.

-Så kan man säga att det är mycket för att folk ska må bra som du tycker att det är viktigt med träd?

-Ja, absolut, det är jätteviktigt.

-Mm. *paus* Passar träd överallt?

-*paus* *fniss* Jag måste tänka efter, men jag... Ja, asså det är ju säkert vad man gör det till, det beror ju lite på hur man planterar ut, asså vilka träd som ska stå där, och asså så hur det ska se ut. Men det tror jag självklart att det gör. Det beror väl lite på... upplägget, som sagt. Men jag menar i stan där längs, jag vet inte vad den heter, är det Järnvägsgatan, den stora, har de ju lyckats plantera träd längs med den också. Och på sommaren när de slår ut så är det ju jättevackert att få ha det längs med, för då får man ändå lite inslag av natur samtidigt som man kör längs med *den* vägen. Och sedan på jul så har man dragit ljusslingorna liksom i träden. Och det är ju också roligt. Det ger ju, det skapar kontraster, om inget annat.

-Mot det hårda i...

-Mm.

-Är det väldigt trångt där på Järnvägsgatan, asså så, du sa *till och med där* har de lyckats plantera?

-Ja. Det är ju ganska så. Men det är ändå skönt att liksom se inslag att det kan finnas natur ändå mot det här hårda liksom, som vi har inne i stan. Sedan så har vi ju Stadsparken i och för sig också, men det är lite annorlunda, kan jag tycka. Där är ju ändå en park, på nåt vis, skapad mitt i allt.

-Så då är det annorlunda att...?

-Nä, men asså det är ju mer som en park, medan de här träden är nånting, asså det är simpelt, men det gör ändå så stor skillnad mot allting annat. Parken i sig, är ju, den ligger ju mitt i stan så det blir ju annorlunda från om man har Ramlösaparken till exempel, för den är ju helt avstängd från trafik runt om i och med att det är en, den är ju nedsänkt i mitten liksom. Så allting runtomkring försvinner ju. Men det gör den ju inte i parken på det viset, men det är ändå mer som en, asså skog, än vad de här träden gör. Asså nånting, ja, nä jag vet inte...

skrattar till om du förstår mig rätt...

-Emm, jag förstod det som att kontrasten blir ännu tydligare med de här, en enkel åtgärd som du säger, att...

-Ja, asså just små, att så små saker kan skapa så stor kontrast tycker jag är väldigt, jag vet inte vad man ska säga, fräckt på ett vis.

-Mm.

-Sedan kan man ju, och just det här att man kan skapa en park asså mitt i stan också, tycker jag är bra. För man behöver de här små grönområdena så man kan få liksom en liten undanflykt från det här hårda stadslivet, och liksom bara koppla av en stund.

-*paus* Är vissa träd lämpligare än andra på vissa platser?

-Em... Det tror jag, men jag vet inte på vilket sätt, faktiskt. Det är väl lite, asså hur allt annat ser ut med buskage och gräs eller grusgångar eller hur man nu lägger upp det, tror jag. Det tycker jag, ett träd som jag tycker är väldigt vackert, är det, jag vet inte vad det är om det är så här körsbärsträd som får så här rosa blommor, de är jättefina. Men det passar, de har ju satt några såna där i Margaretaparken, tror jag det heter, som ligger där nere, och där har de ju lite det här inslaget ändå av, jag vet inte vad man ska säga, av Asien. Att de har det här med grusgångarna, men de har ju ändå gräs liksom. Där gör de ju sig väldigt bra, än om man hade satt såna, ja, i låt säga, ja Stadsparken eller Slottsparken. Fast de hade ju gjort sig bra där också, just för att allt annat är så, *skrattar till* vad ska man säga, grönt. Nä men, där har de ju ändå lite det här också, om de hade satt de träden längs med gångarna, så hade det ju skapat en annan bild än om de *inte* hade haft dem där. Så det är ju, ja, nä men jag tror det, faktiskt, att de gör sig, det beror lite på var man sätter dem nånstans, men jag tror att alla träd gör sig nånstans. Så det... *fniss*

-Det beror på hur man vill att det ska, vad det ska ge för intryck?

-Ja, precis. Ja, absolut.

-Finns det nåt träd som du tycker borde sågas ner?

-Absolut inte! *fniss*

-Nej.

-Tvärtom!

-Kan ett träd vara till besvär?

-Nej... Eller ja, min pappa tycker ju det. Men det är för att vi har, vi har på vår baksida så har han byggt upp en pool på senare tid, och när då träden väl, asså på hösten när de börjar tappa blad och sånt, så hamnar allt det på vår baksida, så han blir ganska upprörd då, men för mig så tycker inte jag det gör nånting. Absolut inte.

-Nä.

-Men det är nog väldigt olika, från person till person, hur man uppfattar, eller tycker att de [ohörbart ord] sig.

-Mm.

-Så att, asså just för mig, så är ju naturen nånting välbehövligt och nånting vackert, och ja. Men sedan vissa människor kan ju tycka helt tvärtom, att allting ska bli modernare och trendigare och allt vad det nu är för nånting. Att de är bara till besvär, men jag tycker inte det alls. Så tvärtom.

-Mm. *paus* Har årstiden betydelse för hur du upplever träd?

-Eeeem... Nä, asså, jag upplever ju alltid träd på samma sätt, asså jag är väl *skrattar till*, tycker ju om skog och allt det här, så att, men det är klart att man ser en annan bild på sommaren än vad man gör på vintern, men jag tycker att båda årstiderna är nånting som gör, asså, träden väldigt vackra, på sitt eget sätt. De förändras ju precis som allt annat gör, liksom, runt årstiderna.

-Ja. *paus* Tror du att det är vanligt att personer i din ålder skadar träd?

-Inte i min ålder, tror jag inte, men när man är från, vad ska man säga, mellan 12 och 15 så är man nog, *skrattar till* ganska mer, så här, man tänker inte riktigt på vad man gör i det sammanhanget, utan man tänker bara på att man inte ska bli liksom, för att det kommer jag ihåg, när vi var i den åldern, så var det ju väldigt många i min klass som gick och skrapade på träden med knivar, och liksom hålla på så här, och sedan så bryta av grenar och sånt som inte, asså det är klart bryter man av dem på ett visst ställe, så växer de ju ut igen, men *skrattar till* gör man då inte det så blir de ju, nä jag vet inte, de hade sånt. De tycker väl det är kul för stunden, men de tänker ju inte riktigt på lång sikt, vad det är de gör.

-Nä... Tänker inte på konsekvenserna riktigt.

-Nä. Precis.

-Nä. *paus* Pippi Långstrump hade ju ett sockerdricksträd.

-Ja.

-Finns det nån berättelse knuten till nåt träd som du känner till?

-Hm, inte just till *ett* träd vet jag inte, men jag *skrattar till* just det här, när jag var liten så kollade jag väldigt mycket på Bröderna Lejonhjärta och det här med Körsbärsdalen och sånt det tyckte jag var nånting otroligt vackert! Det var liksom, ögonen bara lyste upp varenda gång man såg det, för det var liksom så fint, på nåt vis.

-Ja, det är vackert.

-Ja.

-*paus* Nu har vi pratat om allt som jag ville fråga om.

-Ja.

-Är det nåt du vill tillägga som har med saken att göra?

-Nej, jag vet inte. Asså, det är väl mer det vi har gått igenom, men det, jag tror att det är viktigt för oss, just att vi inför mer natur i staden, det är, just för avkopplingen skull och just för att vi behöver, asså, natur i livet. Asså, försvinner de små grönområdena vi har i staden nu, så kommer det att bli en så total förändring, och det är nog inte många som förstår sig på det på det sättet, faktiskt. De tänker nog inte riktigt på det, utan istället för att ta bort det så behöver vi nog skapa mer istället, faktiskt.

-För att vi mår bra av det?

-Ja, att man kommer bort från stadsbiten ibland behövs, verkligen. Eller jag kan känna det i alla fall, att gå i stan eller åka ut till Pålsjö skog och promenera där, gör en väldigt, asså det är väldigt annorlunda just på det sättet att man kommer ifrån det här bullriga och hektiska stadslivet på ett vis. Även om det ligger så pass nära in på stan, så är det ändå väldigt avkopplande, på det sättet att man är omringad av skog och träd.

-Mm. I vilken skog sa du?

-I Pålsjö brukar vi vara.

-Pålsjö, mhm.

-Ja.

-Ja.